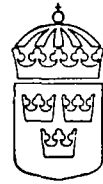

Regeringens proposition

1985/86: 41

om tulltillägg

Prop.
1985/86: 41

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 24 oktober 1985.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Bengt K. Å. Johansson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att en administrativ sanktion, tulltillägg, införs på tullområdet motsvarande skatte- och avgiftstilläggen på den inrikes beskattningens område.

Sanktionen riktar sig i huvudsak mot vissa brister vid fullgörandet av anmälnings- och uppgiftsskyldigheten i tullbehandlingen av den kommersiella importen. Avgränsningen i förhållande till privatimporten har gjorts så att tillämpningsområdet omfattar sådan import för vilken tulldeklaration skall lämnas till ledning för tulltaxeringen.

Tulltillägg föreslås kunna påföras om införseln inte har getts till känna för en tullmyndighet eller om oriktiga eller ofullständiga uppgifter lämnats till ledning för tulltaxeringen. Tulltillägg föreslås vidare kunna påföras vid olovliga förfoganden över införda oförtullade varor eller över förtullade varor i strid mot en föreskriven förutsättning för en beviljad tullförmån, såsom nedsättning, befrielse eller restitution av tull, annan skatt eller införselavgift. Tulltillägget föreslås bli 20 % av den undandragna tullen, skatten eller införselavgiften. Det påförs den som är tullskyldig för varan och beslutas av en tullmyndighet.

Påföring skall kunna underlåtas i huvudsak enligt samma grunder som gäller för skattetilläggen. Även förfarandereglerna i övrigt är i stort sett desamma som för skattetilläggen.

Påföring av tulltillägg föreslås ske oberoende av om gärningen även beivras i straffrättslig ordning. För att dubbelbestraffning inte skall förekomma beträffande mindre allvarliga brott föreslås en talebegränsningsregel i varusmuggningslagen.

Lagförslagen i denna proposition har granskats av lagrådet. Propositionen innehåller därför tre huvuddelar: Lagrådsremissen (s. 12), lagrådets yttrande (s. 94) och föredagande statsrådets ställningstagande till lagrådets synpunkter (s. 96).

För att få skälen till lagförslagen helt klara för sig måste läsaren ta del av alla tre texterna.

Lag om ändring i lagen (1960:418) om straff för
varusmuggling

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling

dels att rubriken närmast före 24 § skall utgå,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 23 a §, samt närmast före
23 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Om åtal och talan om förverkande

23 a §

Åtal för varusmuggling eller försök därtill eller för brott som avses i 5 § får väckas endast när det med hänsyn till brottets allvarliga art eller i övrigt finns särskilda skäl till det, om gärningen kan föranleda påföring av tulltillägg enligt 40 a § tullagen (1973:670) eller en sådan särskild avgift som avses i 3 § lagen (1975:85) med bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor.

Vad som sägs i första stycket gäller även talan om förverkande enligt 9 §.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1986.

Lag om ändring i tullagen (1973: 670)

Härigenom föreskrivs i fråga om tullagen (1973: 670)¹
dels att 40, 40 a–40 d, 44, 45 och 48–50 §§ skall ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 39 § skall lyda "Tullskyldighet i särskilda
fall".

dels att det i lagen skall införas sju nya paragrafer. 40 e–40 k §§ samt
närmast före 40 a § en ny rubrik av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*40 §²

Om någon infört eller låtit införa en vara utan att den angetts till förtullning eller anmälts för behandling som avses i 2 § tredje stycket eller 3 § andra stycket, är han skyldig att betala den tull och annan införselavgift som skulle ha utgått om varan förtullats vid införseln. Detsamma gäller den som i samband med införsel av en vara i övrigt vidtagit sådan åtgärd att risk uppkommit för att varan skulle undgå förtullning.

Den som förfogat över en oförtullad vara som avses i 2 § tredje stycket i strid mot föreskriven inskränkning i förfoganderätten är skyldig att betala den tull och annan införselavgift som därigenom undandragits eller kunnat undandras. Den som förfogat över en förtullad vara i strid mot föreskriven förutsättning för befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av tull eller annan införselavgift får inte åtnjuta förmånen.

Om särskilda skäl föreligger kan generaltullstyrelsen medge nedsättning av eller befrielse från tullen eller avgiften.

Om särskilda skäl föreligger kan generaltullstyrelsen medge nedsättning av eller befrielse från tullen eller avgiften eller medge befrielse från tullskyldighet för varor som blir föremål för behandling enligt 2 § tredje stycket.

Frågor om tullskyldighet enligt denna paragraf får inte prövas senare än fem år efter utgången av den månad, under vilken varan infördes eller det olovliga förfogandet ägde rum. Dock skall vad i 15 § föreskrivits om tider för prövning av eftertulltaxering i särskilda fall tillämpas på motsvarande sätt.

Tulltillägg, förseningsavgift, straff och vite40 a §³

Har den som tagit hand om vara efter medgivande enligt 3 § andra stycket underlåtit att inom föreskriven tid lämna tulldeklaration, på-

Har den som är tullskyldig och skyldig att lämna tulldeklaration, i en tulldeklaration eller ett annat dokument som avgetts till ledning

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 39 § 1974: 982.

² Senaste lydelse 1984: 940.

³ Senaste lydelse 1974: 982.

föres honom förseningsavgift med 100 kronor.

Har i fall som avses i första stycket den tullskyldige anmanats att lämna tulldeklaration inom viss tid men icke efterkommit anmaningen, bestämmes förseningsavgiften till 200 kronor.

I fråga om förseningsavgift gäller bestämmelserna i 17–19 §§ samt 21 § andra stycket och 22 § i tillämpliga delar.

för fastställande av tull eller annan införselavgift, lämnat en uppgift som befinns vara oriktig, skall han påföras en särskild avgift (tulltillägg). Tulltillägget är tjugo procent av den tull och annan införselavgift som inte skulle ha påförts om den oriktiga uppgiften godtagits. Detsamma gäller om den tullskyldige skriftligen har lämnat en sådan uppgift i omtulltaxerings- eller besvärssärende avseende fastställande av tull eller annan införselavgift.

Har avvikelse från tulldeklaration skett med stöd av 16 § skall den tullskyldige påföras tulltillägg. Tulltillägget är tjugo procent av den tull och annan införselavgift som till följd av uppskattningen påförs den tullskyldige utöver vad som annars skulle ha påförts honom. Till den del uppskattningen innefattar rättelse av en oriktig uppgift från den tullskyldige påförs dock tulltillägg enligt första stycket.

Om den som är tullskyldig enligt 40 § rätteligen skulle ha lämnat tulldeklaration till ledning för fastställande av tull eller annan införselavgift skall han påföras tulltillägg. Tulltillägget är tjugo procent av den tull och annan införselavgift som påförs eller, vid förfogande enligt 40 § andra stycket andra meningen, tjugo procent av den tullförmån som den tullskyldige går miste om.

40 b §⁴

Fråga om förseningsavgift prövas av tullmyndigheten. Innan beslut fattas om påföring av förseningsavgift, skall den tullskyldige beredas tillfälle att yttra sig, om ej hinder möter däremot.

Förseningsavgift får helt efterges, om underlåtenheten kan anses ursäktlig eller ringa. Sådan avgift får även nedsättas.

Vid tillämpning av 40 a § ansvarar den som är tullskyldig för handlingar och underlåtenhet av hans ombud. Tulldeklaration eller annat dokument som lämnats för en tullskyldig som är juridisk person skall anses ha lämnats av den tullskyldige, om det inte var uppenbart att uppgiftslämnaren saknade behörighet att företräda den tullskyldige.

⁴ Senaste lydelse 1974: 982.

40 c §⁵

Om en vara eller dess värde blir föremål för förverkande enligt lagen (1960:418) om straff för varusmuggling, utgår inte tull eller annan införselavgift för varan till den del varan eller dess värde förverkas. Ett tidigare meddelat beslut om tull eller annan införselavgift skall upphävas eller ändras, sedan dom eller beslut som innefattar förverkande vunnit laga kraft.

Tulltillägg påförs inte i samband med rättelse av en felräkning eller felskrivning, som uppenbart framgår av tulldeklaration eller annat dokument som lämnats till ledning för tulltaxeringen.

Tulltillägg påförs inte heller i den mån avvikelsen avser bedömning av ett yrkande, såsom fråga om yrkad förmånsbehandling, anspråk på tullbefrielse eller tullnedsättning, eller fråga om skäligheten av en uppskattning eller värdering, och avvikelsen inte gäller uppgift i sak.

Har en tullskyldig frivilligt rättat en oriktig uppgift eller anmält förhållande som avses i 40 § första eller andra stycket påförs inte tulltillägg.

40 d §⁶

Frågor om tullskyldighet enligt 40 § får inte prövas senare än fem år efter utgången av den månad, under vilken varan infördes eller det olovliga förfogandet ägde rum. Dock skall vad i 15 § föreskrivits om tider för prövning av estertulltaxering i särskilda fall tillämpas på motsvarande sätt.

Har den som tagit hand om en vara efter medgivande enligt 3 § andra stycket inte kommit in med tulldeklaration vid den tidpunkt då deklarationen senast skulle ha lämnats, påförs han en särskild avgift (förseningsavgift).

Förseningsavgiften är 100 kronor. Avgiften är dock 200 kronor om den tullskyldige anmodats att lämna tulldeklaration men inte fullgjort skyldigheten inom den tid som föreskrivits.

40 e §

Tulltillägg och förseningsavgift får helt eller delvis efterges om felaktigheten eller underlåtenheten kan antas ha ett sådant samband med den tullskyldiges ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller därmed jämförligt förhållande att den kan anses ursäktlig. Detsamma gäller om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig med hänsyn till den oriktiga uppgiftens beskaffenhet eller annan sär-

⁵ Senaste lydelse 1984: 940.

⁶ Senaste lydelse 1984: 940.

skild omständighet, som rör annat än vad som sägs i första meningen.

Tulltillägg får helt esjerges även när det belopp som kunde ha undandragits genom felaktigheten eller underlåtenheten är att anse som ringa.

Tulltillägg eller förseningsavgift får inte påföras sedan den tullskyldige har avlidit.

40 f §

Om en vara eller dess värde blir föremål för förverkande enligt lagen (1960:418) om straff för varusmuggling, tas inte tull, annan införselavgift för varan eller tulltillägg ut till den del varan eller dess värde förverkas. Ett tidigare meddelat beslut om tull, annan införselavgift eller tulltillägg skall upphävas eller ändras, sedan dom eller beslut som innefattar förverkande vunnit laga kraft.

40 g §

Frågor om tulltillägg och förseningsavgift prövas av tullmyndigheten. Kammarrätten prövar dock, på talan av det allmänna ombudet, frågor om tulltillägg på grund av oriktiga uppgifter i mål om tull eller annan införselavgift. Sådan talan får föras om den oriktiga uppgiften inte har godtagits efter prövning i sak eller inte har prövats i målet. Talan skall väckas inom ett år från utgången av den månad då domen eller det slutliga beslutet i målet har vunnit laga kraft.

Den tullskyldiges yrkande i fråga om tulltillägg eller förseningsavgift skall utan hinder av vad som annars gäller om besvär prövas, om beslutet om den tull eller annan införselavgift som den särskilda avgiften avser inte har vunnit laga kraft. Detsamma gäller om det allmänna ombudet framställt ett sådant yrkande till förmån för den tullskyldige. Om yrkandet framställs först i domstol, kan domstolen förordna att målet om tull-

tillägg eller förseningsavgift skall tas upp och vidare handläggas av tullmyndigheten.

Innan beslut fattas om påföring av tulltillägg eller förseningsavgift skall den tullskyldige om möjligt beredas tillfälle att yttra sig.

40 h §

Bestämmelserna om eftergift skall beaktas även om yrkande om detta inte har framställts, i den mån det föranleds av vad som har förekommit i ärendet eller målet om tulltillägg eller förseningsavgift.

Om tull eller annan införselavgift sätts ned, skall också vidtas den ändring i beslutet om tulltillägg som nedsättningen kan föranleda.

40 i §

Tulltillägg under femtio kronor påförs inte. Öretal som uppkommer vid beräkningen bortfaller.

Tulltillägg tillfaller staten.

40 j §

Om betalningsskyldighet för tull eller annan införselavgift inte längre kan äläggas får tullmyndigheten inte påföra tulltillägg på beloppet.

40 k §

I fråga om tulltillägg och förseningsavgift tillämpas 17–19 §§ samt 21 § och 22 § första och fjärde styckena.

44 §⁷

Talan mot beslut, som annan tullmyndighet än generaltullstyrelsen meddelat enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser, föres hos generaltullstyrelsen genom besvär.

Avser besvärerna fastställelse av tull, annan införselavgift, ränta, restavgift eller förseningsavgift,

Beslut, som någon annan tullmyndighet än generaltullstyrelsen har meddelat enligt denna lag eller enligt andra bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen, får överklagas hos generaltullstyrelsen genom besvär.

Avser besvärerna fastställelse av tull, annan införselavgift, ränta, restavgift, tulltillägg eller förse-

skall besvärshandlingen ha kommit in inom sex månader från den dag då beslutet meddelades. *Sker omtulltaxering gäller dock att besvärshandlingen skall ha kommit in inom sex månader från den dag då tulltaxeringsbeslutet meddelades eller, om besvärstiden blir längre därigenom, inom två månader från den dag då omtulltaxeringsbeslutet meddelades.*

ningsavgift, skall besvärshandlingen ha kommit in inom sex månader från den dag då beslutet meddelades eller, i fall då omtulltaxering skett, inom två månader från den dag då omtulltaxeringsbeslutet meddelades, om besvärstiden därigenom blir längre.

45 §⁸

Talan mot generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser föres hos kammarrätt genom besvär, när talan avser fråga om

1. fastställelse av tull eller annan införselavgift och prövningen ej gäller sådant beslut om befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av avgift som meddelats med stöd av regeringens bemyndigande,

2. temporär tullfrihet,

3. restitution av tull eller annan införselavgift,

4. varucertifikat enligt protokoll 3 till Sveriges avtal med Europeiska ekonomiska gemenskapen eller bilaga B del 1 till konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen,

5. inskränkning i rätten att förfoga över vara,

6. förhandsbesked,

8. ränta, restavgift eller förseningsavgift,

9. kostnad som avses i 30 § andra stycket eller 37 §,

10. föreläggande samt

11. utdömande av vite.

Har generaltullstyrelsen avvisat ansökan om förhandsbesked eller återkallat lämnat förhandsbesked eller meddelat beslut som avses i 33 § tredje stycket, får talan mot beslutet ej föras.

I övrigt föres talan mot generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser hos regeringen genom besvär.

Generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt andra bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen får överklagas hos kammarrätt genom besvär, när det är fråga om

1. fastställelse av tull eller annan införselavgift och prövningen ej gäller sådant beslut om befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av avgift som meddelats med stöd av regeringens bemyndigande,

2. temporär tullfrihet,

3. restitution av tull eller annan införselavgift,

4. varucertifikat enligt protokoll 3 till Sveriges avtal med Europeiska ekonomiska gemenskapen eller bilaga B del 1 till konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen,

5. inskränkning i rätten att förfoga över vara,

6. förhandsbesked,

7. ränta eller restavgift,

8. tulltillägg eller förseningsavgift,

9. kostnad som avses i 30 § andra stycket eller 37 §,

10. föreläggande samt

11. utdömande av vite.

⁸ Senaste lydelse 1984: 940.

48 §

Tullskyldig får anföra besvär i särskild ordning om

1. tull eller annan införselavgift felaktigt fastställts mer än en gång för viss vara,

2. han, till följd av underlåtenhet att lämna tulldeklaration eller infordrad uppgift, felaktighet i tulldeklaration eller annan uppgift som han lämnat eller i uppgift som legat till grund för sådan deklaration eller uppgift, fått tull eller annan införselavgift fastställd till belopp som väsentligt avviker från vad som rätteligen bort fastställas,

3. han i annat fall kan åberopa omständighet eller bevis som bort föranleda att tull eller annan införselavgift skulle ha fastställts till belopp som väsentligt avviker från det som fastställts.

Besvär enligt första stycket 2 eller 3 får upptagas till prövning endast om besvaren kan grundas på omständighet eller bevis, varom kännedom saknats när avgiften fastställts, och det framstår som ursäktligt att den som söker rättelse icke i annan ordning åberopat omständigheten eller beviset för att få rättelse.

Besvär som avses i denna paragraf får anföras senast fem år efter den dag då beslut om fastställelse meddelades.

Allmänt ombud får i fall som avses i denna paragraf anföra besvär till den tullskyldiges förmån.

Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas även för beslut i fråga om tulltillägg och förseningsavgift.

49 §

Besvär som anförts i särskild ordning över beslut av annan tullmyndighet än generaltullstyrelsen prövas av styrelsen.

Är *tulltaxeringen, omtulltaxeringen eller eftertulltaxeringen* föremål för prövning av *kammarrätt* eller har den avgjorts av generaltullstyrelsen genom beslut som vunnit laga kraft, ankommer det på *kammarrätt* att pröva målet. Har *tulltaxeringen, omtulltaxeringen eller eftertulltaxeringen* prövats av *kammarrätt* eller *regeringsrätten* skall målet prövas av *regeringsrätten*.

Regeringsrätten och kammarrätt kan, om besvär som anförts i särskild ordning *finns böra upptagas* till prövning, förordna att målet skall upptagas och vidare handläggas av generaltullstyrelsen.

Är *fråga om fastställelse av tull eller annan införselavgift eller om påföring av tulltillägg eller förseningsavgift* föremål för prövning av *kammarrätten* eller har *frågan* avgjorts av generaltullstyrelsen genom beslut som har vunnit laga kraft, ankommer det på *kammarrätten* att pröva målet. Har *frågan* prövats av *kammarrätten* eller av *regeringsrätten* skall målet prövas av *regeringsrätten*.

Regeringsrätten och kammarrätten får, om besvär som anförts i särskild ordning *skall tas upp* till prövning, förordna att målet skall vidare handläggas av generaltullstyrelsen.

50 §⁹

Till omedelbar efterrättelse länder beslut enligt 12–16 §§ och beslut om förseningsavgift enligt 40 a § samt i övrigt tullmyndighets beslut, som meddelas enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade bestämmelser och som *ej* innebär att målet eller ärendet *avgöres*.

Till omedelbar efterrättelse länder beslut enligt 12–16 §§ och beslut om *tulltillägg* och förseningsavgift samt i övrigt tullmyndighets beslut, som meddelas enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade bestämmelser och som *inte* innebär att målet eller ärendet *avgörs*.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 1986.
  2. De nya bestämmelserna i 40 a–40 k §§ gäller inte i fråga om handling eller underlåtenhet före ikraftträdandet.

⁹ Senaste lydelse 1984: 940.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 oktober 1985.

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Petersson, Andersson, Bodström, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Thunborg, Wickbom

Föredragande: statsrådet Feldt

Lagrådsremiss om tulltillägg

1 Inledning

På den inrikes beskattningens område har funnits ett administrativt sanktionssystem sedan år 1972. Syftet med dessa sanktioner är dels att upprätthålla kravet på noggrannhet vid uppgiftslämnande i fråga om skatter och avgifter, dels att avlasta de judiciella myndigheterna ärenden av mindre betydelse.

I betänkandet SOU 1976:37 Smugglingsbrott och tulltillägg föreslog varusmugglingsutredningen (VSU) efter mönster från den inrikes beskattningen att en administrativ sanktion, tulltillägg, skulle införas även på tullområdet. Enligt förslaget skulle tulltillägg påföras när införsel sker utan att den ges till känna för tullverket och när olovliga förfoganden äger rum som kan medföra att tull, annan skatt eller införselavgift undandras statsverket. Vidare skulle tulltillägg påföras när en oriktig eller ofullständig uppgift lämnats i en tulldeklaration eller på annat sätt till ledning för tulltaxering. Enligt förslaget skulle tulltillägg också påföras vid underlåtenhet att fullgöra rättelseskyldigheten enligt 11 § tullagen (1973:670, TL). Förutsättningarna för påföring av tulltillägg motsvarade alltså i princip de objektiva rekvisiten för påföring av straff enligt 1 och 4 §§ lagen (1960:418) om straff för varusmuggling (varusmugglingslagen, VSL). Tulltillägg skulle också påföras när förfarandena föranledde risk för undandragande av tull m. m., dvs. i fall som i huvudsak motsvarade försöksbrotten på det straffrättsliga området. Både skriftliga och muntliga uppgifter skulle kunna föranleda tulltillägg. Om en tullskyldig företrätts av ombud skulle tillägget i princip påföras huvudmannen, men under vissa förutsättningar skulle det i stället påföras ombudet. Tillägget skulle vara lika stort som den undandragna tullen och införselavgiften för varan eller, om avsikt till undandragande inte kunde anses ha förelegat, med hälften av detta belopp. Vidare föreslogs regler om att tillägg inte skulle påföras vid frivillig rättelse, felskrivning m. m. och att eftergift skulle kunna medges i princip i enlighet med vad som gäller beträffande skatte- och avgiftstilläggen. Tulltillägg

föreslogs kunna påföras även om gärningen beivrades i straffprocessuell ordning. I den mån en vara eller dess värde förverkades avsågs dock inte påföring ske. För att möjliggöra en avkriminalisering av sådana undandragandebrott, som skulle kunna sanktioneras genom tulltillägg, föreslogs en regel enligt vilken åtal för ringa brott skulle få väckas endast om det var påkallat av särskilda skäl. Vidare föreslog VSU vissa andra ändringar i VSL. En sammanfattning av VSU:s förslag i aktuella delar bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Förslaget remissbehandlades under hösten 1976. Av de statliga remissinstanserna tillstyrkte flertalet förslaget eller lämnade det utan erinran. Några var tveksamma medan åter andra avstyrkte förslaget. Till de senare hörde hovrätten för Västra Sverige, hovrätten för Övre Norrland och generaltullstyrelsen, GTS. Kritiska till förslaget var också remissinstanserna bland näringslivsorganisationerna.

I sitt remissvar anförde GTS att det inte fanns behov av att påföra tulltillägg på grund av oriktig uppgift i tulldeklaration. Styrelsen menade att en sådan sanktion i vissa fall skulle drabba de tullskyldiga alltför hårt. Vissa skillnader ansågs nämligen föreligga beträffande förutsättningarna och bedömningsgrunderna när det gällde tulltillägg jämfört med skattetillägg. Tillämpningen av systemet med tulltillägg bedömdes bli till viss del schablonartad eftersom undantag och befrielsegrunder föreslogs bli förhållandevis begränsade. I många fall kunde det anses stötande att påföra ett tulltillägg som var lika stort som tullar och införselavgifter.

VSU:s förslag till ändringar i TL omfattade även andra frågor än tulltilläggen. Bl. a. föreslogs ett utvidgat tullskyldighetsbegrepp samt föreskrifter angående tull- och avgiftsbeläggningsen i samband med förverkande. I nära överensstämmelse med VSU:s förslag i dessa delar har ändringar numera gjorts i TL (prop. 1984/85: 50, SkU 18, rskr 56, SFS 1984: 940). Flertalet av dessa ändringar hade då även föreslagits av beredningsgruppen för tullagstiftningsfrågor (H 1982: 02). Ändringarna trädde i kraft den 1 januari 1985.

I en skrivelse till regeringen den 17 juni 1981 har GTS hemställt att ett system med tulltillägg införs. Bakgrunden till GTS:s framställan är bl. a. att det straffrättsliga sanktionssystemet visat sig inte vara tillräckligt effektivt, när det gäller att beivra överträdelse av tullbestämmelserna, och att det skatteadministrativa sanktionsystemet sedermera reformerats så att det är bättre lämpat att tjäna som mönster för ett motsvarande system på tullområdet. Vidare pekats på tullverkets och näringslivets fördjupade erfarenheter av den tullprocedur som började tillämpas 1974 samt problemen med att kunna upprätthålla en godtagbar kontrollnivå trots ökande import och resursbegränsningar. Det system GTS föreslagit skiljer sig från VSU:s förslag i vissa avseenden. Bl. a. är tulltilläggsanktionen begränsad till vilseledande uppgifter i tulldeklaration m. m. Möjligheten att påföra ombuden tulltillägg är mera inskränkt och tilläggets storlek är begränsat till 20% av det undandragna tull- och avgiftsbeloppet. I skrivelsen föreslogs också ett system med straffavgift vid överträdelse av införselrestriktioner. Det förslaget har redan lett till lagstiftning (SFS 1984: 496).

GTS:s förslag i nu aktuella delar bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

Förslaget har remissbehandlats och mottagits i huvudsak positivt. En sammanställning av remissyttrandena bör fogas till protokollet som *bilaga 3*.

Vidare bör som *bilaga 4* till protokollet fogas en redogörelse för tullproceduren och en sammanställning av de straffrättsliga sanktionsmöjligheterna.

Jag övergår nu till att diskutera behovet av en administrativ sanktion mot undandragande av tull, annan skatt och införselavgift, som skall betalas till tullverket.

2 Allmänna överväganden

2.1 Reformbehovet

Tullmyndigheterna skall bl. a. debitera, uppbära och redovisa tullar, andra skatter och avgifter, som skall betalas till tullverket i samband med import av varor.

I fråga om flertalet skatter och åtskilliga avgifter gäller som grundläggande princip att skatte- och avgiftsuttaget bestäms med ledning av uppgifter som de skatt- och avgiftsskyldiga själva lämnar i deklaration eller på annat liknande sätt. Samma princip gäller numera även för tullar samt sådana andra skatter och avgifter som det ankommer på tullmyndigheterna att ta ut. Bortsett från den import som sker genom resande och annan liknande privatimport grundas således också tulltaxeringen på uppgifter som lämnas av de tullskyldiga i tulldeklarationer. Kontroll av att de uppgifter som lämnas är riktiga och överensstämmer med de införda varorna sker endast stickprovvis eller när det anses vara motiverat av särskilda skäl. På grund av det s. k. hemtagningssystemet (3 § andra stycket TL) är det f. ö. beträffande den reguljära importen ofta så att varorna inte finns tillgängliga för tullen i samband med tulltaxeringarna. Som regel kan det därför inte bli fråga om att kontrollera annat än att uppgifterna i tulldeklarationerna stämmer överens med vad som kan utläsas ur fraktsedlar, fakturor och andra affärshandlingar rörande de aktuella varupartierna. Vid dessa förhållanden är det väsentligt att de sanktioner som står till buds utgör ett verksamt medel att förmå de tullskyldiga att lämna korrekta och fullständiga uppgifter till ledning för tulltaxeringen.

På det inrikes skatte- och avgiftsområdet gäller sedan 1972 att sådana skatt- och avgiftsskyldiga som åsidosätter sina skyldigheter enligt de centrala skatte- och avgiftsförfattningarna kan komma att drabbas av dels administrativa sanktioner, skatte- och avgiftstillägg, dels vid allvarigare överträdelse även av straffrättsliga påföljder. Det allmänna syftet med de administrativa sanktionerna är att kunna tillgripa en enkel och smidig reaktion mot den som brister i uppgiftslämnandet och därigenom föranleder att skatten eller avgiften fastställs till för lågt belopp eller att det uppkommer risk för att beslutet om skatt eller avgift blir felaktigt på detta

sätt. Skatte- och avgiftstilläggen tillämpas även när gärningen föranleder åtal.

På tullområdet finns ingen motsvarighet till skatte- och avgiftstilläggen. Den som lämnar oriktiga uppgifter till en tullmyndighet för fastställande av skatter eller avgifter som skall betalas till tullverket undgår alltså att drabbas av skatte- eller avgiftstillägg, när han under motsvarande förhållanden skulle ha påförts en sådan sanktion, om det gällt en inrikes skatt eller avgift. Mot den som inte uppfyller sina skyldigheter i fråga om tullar, andra skatter och avgifter som fastställs eller uppbärs av tullverket kan - om man bortser från bestämmelsen om förseningsavgift vid underlåtenhet att lämna tulldeklaration inom föreskriven tid (40 a § TL) och bestämmelserna om vite (42 § TL) - endast straffrättsliga reaktioner tillgripas. De straffrättsliga bestämmelser som kan vara tillämpliga återfinns främst i VSL. Vidare finns ansvarsbestämmelser i bl. a. TL (41 §) och tullstadgan (1973: 671, Tst, 71-75 §§). Dessa är subsidiära till VSL:s bestämmelser. Dessutom kan vissa regler i brottsbalken ibland vara tillämpliga, exempelvis förverkandebestämmelserna i 36 kap. 3 a §. GTS har i sin skrivelse den 17 juni 1981 uttalat att det straffrättsliga sanktionssystemet inte fungerar tillfredsställande när det gäller att beivra att oriktiga tulldeklarationer lämnas. Särskilt har det enligt GTS kunnat konstateras att åklagare och domstolar varit restriktiva vid tillämpningen av 5 § VSL, dvs. den paragraf som föreskriver straff för gärningar som begåtts av grov oaktsamhet. En förklaring till detta kunde vara att motsvarande gärningar på den inrikes beskattningens område i många fall enbart föranleder administrativa sanktioner. Dessa förhållanden medför, hävdar GTS, att tullverket i praktiken saknar möjlighet att vidta nödvändiga preventiva åtgärder mot vissa typer av deklarationsfel.

Alltsedan det nuvarande tullförfarandet med deklarationsskyldighet, privat godsvård och hemtagning började tillämpas år 1974 har tullverket bedrivit en omfattande kostnadsfri kurs- och informationsverksamhet för importörer och speditörer. Denna upplysningsverksamhet har syftat till att ge kunskaper om förfarandet i stort men också till att ge särskild vägledning beträffande sådana bestämmelser, handläggningsrutiner m. m. som visat sig förorsaka svårigheter i det löpande arbetet. Härutöver har lämnats information i anslutning till granskningen av tulldeklarationer och vid sådana kontrollbesök som tullmyndigheterna regelmässigt gör hos importörerna. GTS har som en kommentar till denna verksamhet uttalat att man anser näringslivets kunskaper om sina åligganden i tullfrågor numera vara goda.

Antalet tulldeklarationer som kommer in till tullmyndigheterna är numera mer än två milj. per år. Det stora flertalet av dessa deklarationer avser upprepad import, dvs. omfattar varuslag som den tullskyldige har tulldeklarerat tidigare och oftast åtskilliga gånger tidigare.

Trots de vitsordade goda kunskaperna hos näringslivet i fråga om tullförfarandet framhåller GTS att betydande resurser måste avsättas till att rätta och komplettera tulldeklarationer. Oriktigheterna skulle främst bero på att deklaranterna inte lägger ner tillräcklig omsorg och noggrannhet när det gäller att ta fram underlag för deklarationerna och att fylla i blanketterna.

Vidare har tullmyndigheterna konstaterat att varor i stor utsträckning kommer in i landet, utan att de över huvud taget registreras i samband med gränspassagen. Detta visar sig i att tulldeklarationer som kommer in till tullmyndigheterna inte alltid kan paras ihop med motsvarande handlingar som normalt skall lämnas vid gränspassagen. När det gäller s. k. samlastningsgods, dvs. gods som med en och samma lastbil e. d. fraktas till olika mottagare inom landet, uppges dock bristerna ha minskat påtagligt, efter det att särskilda bestämmelser utfärdats om att sådant gods i princip skall redovisas på tullupplag, innan det lämnas ut för disposition.

I de prioriteringar tullverket gör för att effektivisera och rationalisera kontrollverksamheten ingår att minska arbetet med formell deklarationsgranskning till förmån för en utökad fysisk gods kontroll samt tätare och fördjupade kontroll- och revisionsbesök hos företag som importerar varor. Denna inriktning av kontrollverksamheten förutsätter att resurser tas från deklarationsgranskningen och förs över till det högre prioriterade kontrollarbetet. Detta förutsätter emellertid i sin tur att deklarationerna så långt som möjligt är fullständiga och riktiga i formellt hänseende.

Nära nog samtliga remissinstanser har tillstyrkt eller lämnat utan erinran förslaget att på tullområdet införa sanktionsavgifter motsvarande skatte- och avgiftstilläggen på inrikesområdet. Avstyrkt förslaget har Svenska handelskammareförbundet, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges industriförbund och Sveriges speditörförbund gjort. Dessa menar att VSL ger fullt tillräckliga sanktionsmöjligheter och att detta i förening med en rimlig kontroll från tullverkets sida bör kunna medföra att erforderlig omsorg och noggrannhet läggs ner på deklarationsarbetet.

Själv gör jag följande bedömning. Uppgiftslämnandet till tullmyndigheterna tjänar viktiga ändamål. Bl. a. skall uppgifterna ligga till grund för fastställandet av tullar, andra skatter och avgifter, och det är väsentligt att de är riktiga. GTS uppgifter om att det förekommer en hel del brister både vad gäller underlaget för tulldeklarationerna och själva deklarationshandlingarna har inte motsagts vid remissbehandlingen. Bristerna beror uppenbarligen ofta på slarv, tidsbrist o. d. Oriktigheter i tulldeklarationer och andra handlingar som lämnas till tullmyndigheterna till ledning för tulltaxering är allvarliga, inte enbart med tanke på riskerna för felaktiga taxeringsbeslut. De medför också åtskilligt onödigt merarbete för tullpersonalen och försämrade kontrollmöjligheter.

Det straffrättsliga sanktionssystemet är uppenbarligen inte tillfyllest för att komma till rätta med dessa problem. Rättegångsförfaranden är också tidskrävande och kostsamma och kan framstå som alltför ingripande åtgärder vid mindre allvarliga överträdelser av införselbestämmelserna. I sammanhanget vill jag nämna den remiss om företagsbot som lämnades till lagrådet i april 1985. Den föreslagna sanktionen skall kunna åläggas näringsidkare, när allvarliga brott begåtts i deras verksamhet, och bör kunna få en viss betydelse även på det område som här är aktuellt. Också en sådan sanktion som företagsbot förutsätter dock, liksom straff och förverkande, ansvarstalan och fällande dom vid domstol.

Jag ansluter mig mot bakgrund av det anförda till uppfattningen att det finns behov av ett administrativt sanktionssystem på tullområdet motsvarande det som sedan flera år tillämpats på bl. a. den inrikes beskattningens område. Det är ett enkelt sanktionssystem, som på ett effektivt sätt bör kunna understryka vikten av att de tullskyldiga iakttar noggrannhet och omsorg när de skall fullgöra sin uppgiftsskyldighet för tulltaxeringen.

Från näringslivet har hävdats att administrativa sanktionsavgifter inte lämpar sig för tullområdet. Bl. a. har man pekat på att risken för misstag är större vid uppgiftslämnande för tulltaxering än för taxering till den inrikes beskattningen. Den svårighet som kan föreligga att rätt klassificera vissa varor enligt lagen (1977:975) med tulltaxa har angetts som en sådan omständighet som skulle göra avgiftspåföring olämplig.

Jag är medveten om att det i vissa fall kan vara svårt att lämna riktiga uppgifter i tulldeklarationerna. Svårigheterna kan gälla klassificeringsfrågor men också vara av annan art. Fakturor e. d. kan innehålla felaktiga uppgifter. Varusändningar kan omfatta andra varor än dem som beställts och som angetts i handlingar m. m. Framför allt när det är fråga om direktförtullningar, dvs. förtullningar som sker i direkt anslutning till att varor passerar gränsen, kan felaktigheter i många fall vara svåra att undvika. Det kan exempelvis vara så att importören inte haft tillfälle att undersöka varorna före förtullningen. Vid sådana ursäktliga fel skall sanktionsavgifter inte påföras. Liksom när det gäller den inrikes beskattningen skall det alltså finnas möjlighet att efterge sanktionsavgift, när det med hänsyn till omständigheterna är oskäligt att ta ut avgift.

Merparten av importen sker dock inom ramen för hemtagningssystemet och avser varor av samma varuslag som den tullskyldige flera gånger tidigare tagit in i landet. I dessa fall torde det sällan behöva uppkomma några särskilda deklarationssvårigheter. Även om det sålunda i vissa andra fall kan vara problem med att lämna riktiga och fullständiga tulldeklarationer bör med hänsyn till eftergiftsmöjligheterna goda möjligheter finnas att nå fram till en godtagbar bedömning från sanktionssynpunkt.

Till de nyss påtalade fördelarna med ett administrativt sanktionssystem skall också läggas att det bör leda till att de allmänna åklagarna och domstolarna bör kunna avlastas arbete med mindre allvarliga mål om varusmuggling och liknande brott. I sammanhanget kan nämnas att riksåklagaren i en till justitiedepartementet avgiven promemoria (Avkriminalisering och andra begränsningar i straffrättens tillämpningsområde, oktober 1984) betonat vikten av att administrativa sanktioner införs på tullområdet. Jag återkommer senare till frågan om förhållandet mellan straffrättsskipningen och administrativa sanktioner.

Föreskrifter om sanktionsavgifter på tullområdet bör utformas i så nära överensstämmelse som möjligt med bestämmelserna om skatte- och avgiftstillägg. Regleringen av skatte- och avgiftstilläggen har varit föremål för översyn av skattetilläggsutredningen. I betänkandena SOU 1982: 54 och 55 Översyn av det skatteadministrativa sanktionssystemet 2. Nyansering av skattetillägg m. m. har utredningen föreslagit ny lagstiftning om avgifts-sanktioner för bl. a. mervärdeskatten och punktskatterna. Förslaget torde dock inte, annat än möjligen i vissa detaljfrågor, leda till några ändringar inom den närmaste framtiden.

Föreskrifter om administrativa sanktionsavgifter vid bl.a. bristande uppgiftslämnande i samband med införsel av varor finns redan i våra nordiska grannländer. Regelsystemen skiljer sig något länderna emellan, men en gemensam princip är att avgifterna bestäms i viss proportion till den tull och annan skatt som undandragits eller kunnat undandras genom förfarandet.

Föreskrifter om administrativa sanktionsavgifter på tullområdet förekommer även i vårt land. Således finns sedan den 1 juli 1984 en sådan bestämmelse i lagen (1975:85) med bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor. Bestämmelsen ger regeringen möjlighet att föreskriva om sanktionsavgifter vid överträdelse av import- och exportrestriktioner. Avgiften får uppgå till högst 20 % av tullvärdet på den in- eller utförselreglerade vara, som på ett oriktigt sätt förts in i eller ut ur landet. Den skall tas ut av den för vars räkning in- eller utförseln sker. Vid ursäktliga överträdelse skall avgift inte tas ut. Avgiftsbesluten skall kunna överprövas. En sanktionsavgift kan tas ut även enligt lagen (1984:502) om exportdepositioner för skogsprodukter. Avgiften, som är 20 % av det felande depositionsbeloppet, tas ut av den som underlåtit att till en tullmyndighet fullgöra den depositionsskyldighet, som ålagts honom i lagen. Bestämmelserna i övrigt, rörande eftergift m. m., har utformats med föreskrifterna om skattetillägg som förebild.

Jag övergår nu till att diskutera utformningen av ett system med administrativa sanktionsavgifter för undandragande av tullar, andra skatter och avgifter, som skall betalas till staten i anledning av import av varor. En sådan sanktionsavgift bör lämpligen betecknas tulltillägg. Denna beteckning kommer visserligen ofta att vara mindre adekvat, eftersom flertalet varor som importeras inte är belagda med tull. Så är fallet med varor från staterna i EG och EFTA samt från utvecklingsländerna. Vid import därifrån blir det endast fråga om uppbörd av andra skatter än tullar samt i vissa fall av avgifter. Termen tulltillägg uttrycker dock klart i vilket sammanhang sanktionsavgiften kan bli aktuell, nämligen i samband med tullbehandling av en vara. Benämningen tulltillägg är enligt min mening att föredra framför skatte- och avgiftstillägg, som därigenom blir förbehållet det inrikes området.

I TL har som en samlande benämning på tullar, andra skatter och införselavgifter använts uttrycket tullar och andra införselavgifter. I den översyn av tullagstiftningen som f. n. görs av beredningsgruppen för tullagstiftningsfrågor kommer dessa terminologiska frågor att behandlas bl. a. med utgångspunkt från grundlagsbestämmelserna. I de förslag till ny lagstiftning som jag nu lägger fram har jag använt det uttryck som den nuvarande TL har.

Mitt förslag: Vid brister i uppgiftslämnandet till en tullmyndighet skall tulltillägg påföras den som är tullskyldig.

Tulltillägg skall kunna komma i fråga i huvudsak vid kommersiell import.

GTS:s förslag och VSU:s förslag: Överensstämmer med mitt förslag utom i följande avseenden. Beträffande fall där uppgifterna lämnats av ett ombud för den tullskyldige har GTS och VSU föreslagit en uttrycklig bestämmelse om, att den som är tullskyldig skall anses vara ansvarig för åtgärd eller underlåtenhet av anställd eller ombud, om det inte är uppenbart att behörighet att företräda den tullskyldige saknats. VSU har vidare föreslagit den inskränkningen i den tullskyldiges betalningsansvar, att tulltillägget skall påföras ombudet, om den tullskyldige kan visa att en oriktig eller utelämnad uppgift orsakats genom fel eller försummelse av ombudet, och den tullskyldige inte eftersatt sin gransknings- eller rättelseskyldighet.

VSU:s och GTS:s förslag innebär att såväl kommersiell som privat import skall kunna leda till tulltillägg.

Remissinstanserna: Flertalet tillstyrker GTS:s förslag eller lämnar det utan erinran. Hovrätten för Västra Sverige förordar VSU:s förslag med den motiveringen, att sådana situationer kan förutses, då det skulle vara uppenbart stötande att en tullskyldig, som inte eftersatt sin gransknings- eller rättelseskyldighet, skulle drabbas av tulltillägg på grund av ombudets försummelse. Sveriges speditörförbund avstyrker förslaget och anför att ett system i enlighet med vad GTS föreslagit skulle medföra att speditörerna, ombuden, skulle få vidkännas tulltilläggen i form av skadeståndsanspråk från kunderna, de tullskyldiga, och att detta skulle innebära att premierna för speditörernas ansvarsförsäkringar, vilka belastas kunderna, skulle komma att stiga.

Nära nog samtliga remissinstanser avstyrker GTS:s förslag i den del det kan få tillämpning på privatimport.

Skälen för mitt förslag: I bestämmelserna om skattetillägg har tillägget kunnat knytas till ett visst i lagen angivet subjekt, den skattskyldige. I TL förekommer begreppet tullskyldig. Enligt 5 § första stycket är den som anger en vara till förtullning eller som tagit hand om en vara efter medgivande enligt 3 § andra stycket tullskyldig för varan. Någon allmän föreskrift om vem det åligger att ange en vara till förtullning finns dock inte (jfr 4 § andra stycket där hemtagare åläggs att ange varan till förtullning inom viss tid från hemtagningen). Någon sådan legaldefinition torde inte heller behövas eftersom 5 § nyligen kompletterats med föreskrifter i andra stycket (SFS 1984: 940), varigenom paragrafen numera omfattar alla de fall då någon har att betala tull, annan skatt och införselavgift till tullverket. Föreskrifterna i 5 § andra stycket avser särskilda fall av tullskyldighet. De är utformade så, att de i princip täcker de objektiva förfaranden i VSL, som innefattar undandragande eller risk för undandragande. Jag anser det därför vara lämpligt att knyta tulltillägget till den tullskyldige.

Att tulltillägget skall påföras den tullskyldige, när denne själv har ombesörjt importproceduren och brustit i uppgiftslämnandet framstår som naturligt och riktigt. Delvis olika lösningar har föreslagits av GTS och VSU, för det fall att införseln har ombesörjts av ett ombud för den tullskyldige. Enligt 7 § andra stycket TL får tulldeklaration lämnas genom ombud som godkänts av GTS. Om deklaration lämnats i enlighet härmed åligger det enligt samma paragraf den tullskyldige att rätta en oriktig uppgift i deklarationen inom tre veckor från det deklarationen lämnades, om uppgiften kan föranleda att tull m. m. undandras eller att en vara införs i strid mot förbud. Underlåtenhet att rätta kan medföra straff enligt VSL eller TL.

Skattetillägget påförs alltid den skattskyldige, även om denne biträts av ombud vid deklarationens upprättande och i princip oberoende av subjektiv skuld hos den skattskyldige. Denna för ett straffrättsligt betraktelsesätt stränga ordning bottenar bl. a. i en strävan att skapa ett enkelt, smidigt och lättillämpat sanktionssystem som ger en rimlig garanti för att de skattskyldiga fullgör sin uppgiftsskyldighet på ett godtagbart sätt. För att undvika en alltför sträng tillämpning har emellertid föreskrivits att tillägget får efterges i fall av ursäktlighet. De skäl som motiverat utformningen av skattetilläggsbestämmelserna gäller enligt min mening även på tullområdet.

VSU:s förslag om att ombudet under vissa förhållanden skall kunna påföras tulltillägg grundar sig på en avvägning mellan olika intressen. Å ena sidan kunde direktpåföring av tulltillägg på grund av fel i en ombudsdeklaration – dvs. en påföring av sanktion utan att den tullskyldige haft möjlighet att granska deklarationen – i vissa fall, såsom t. ex. vid direktförtullning, anses slå alltför hårt mot den tullskyldige. Å andra sidan måste undvikas att sådana arrangemang vidtas mellan den tullskyldige och ombudet, att tulltillägg över huvud taget inte kunde tas ut.

GTS har bestämt motsatt sig en sådan ordning som den VSU föreslagit, eftersom denna skulle innebära att tullmyndigheten blev tvungen att i varje enskilt fall avgöra om felet förorsakats av den tullskyldige eller av hans ombud.

Jag delar GTS:s uppfattning att en lösning i enlighet med VSU:s förslag inte är lämplig i ett system, som skall vara enkelt, smidigt och lättillämpat. Ett viktigt led i tulltilläggets konstruktion är att sanktionen skall beslutas av en tullmyndighet. Enligt de riktlinjer som angetts för sanktionsavgifter i prop. 1981/82: 142 Ekonomiska sanktioner vid brott i näringsverksamhet, vilka riktlinjer riksdagen har tagit del av och lämnat utan erinran (JuU 53, rskr 328) gäller (punkt 6), att tillämpningen inte bör ankomma på administrativa myndigheter utan på de allmänna domstolarna när reglerna är utformade på sådant sätt att det finns utrymme för betydande skönsmässiga bedömningar. Dessa omständigheter talar enligt min mening för att en sådan ordning som VSU förordat inte bör väljas.

GTS:s förslag motsvarar i princip vad som gäller beträffande skattetilläggen. Som jag redan nämnt har flertalet remissinstanser tillstyrkt detta förslag eller lämnat det utan erinran. Till motivering av förslaget har GTS anfört bl. a. följande. Det övervägande antalet fel som kan tänkas föranleda tulltillägg upptäcks erfarenhetsmässigt vid kontrollbesök, som avser

kontroll av import över längre perioder. De ombudsdeklarationer som därvid kontrolleras har i god tid kunnat granskas och rättas av den tullskyldige. Erfarenhetsmässigt föreligger brister i fråga om de instruktioner och uppgifter som lämnats eller borde ha förmedlats av den tullskyldige till hans ombud. Om det brister i dessa hänseenden är det inte obilligt att tulltillägg påförs den tullskyldige, oavsett om han granskat deklarationen. En sådan ordning bör leda till en förbättrad kommunikation mellan de tullskyldiga och ombuden, vilket enligt tullmyndigheternas erfarenheter är önskvärt.

Om tulltillägg påförs den tullskyldige innan han kunnat kontrollera ombudets deklaration, och han anser sig ha lämnat en riktig och uttömmande instruktion till sitt ombud får frågan om vem som slutligt skall stå för tulltilläggskostnaden bli en sak dem emellan. Detta är en ordning som gäller över huvud taget i ett förhållande mellan en huvudman och hans ombud. Den tullskyldige har själv valt sitt ombud och måste ta konsekvenserna av de åtgärder ombudet med stöd av fullmakt vidtar på den tullskyldiges vägnar. Det förhållandet att ombudet blivit godkänt av GTS enligt 7 § andra stycket TL kan givetvis inte åberopas som skäl för befrielse från tulltillägg.

Jag hyser inga principiella betänkligheter mot en ordning som innebär att den tullskyldige svarar för sitt ombuds handlingar och underlåtenheter. Det överensstämmer med de civilrättsliga principer som gäller i situationer där ombud anlitas. Visserligen kan en sådan ordning sägas innebära att en hemtagare, som använder sig av ombud, har bättre möjligheter att lämna en riktig och fullständig deklaration än en importör, som genom ombud förtullar varorna direkt vid införseln, eftersom hemtagaren p. g. a. deklara-tionsfristen har mer tid till sitt förfogande att undersöka varan och upprätta deklarationen. Denna olikhet föreligger emellertid även när ombud inte används. Ett riktigt och uttömmande utbyte av informationer mellan huvudmannen och ombudet bör dock under alla förhållanden skapa goda förutsättningar för deklara-tionsarbetet. Vid ursäktliga fel, bl. a. fel som uppkommit trots att deklara-nten gjort vad som skäligen kan begäras av honom för att undvika oriktigheter, skall enligt vad jag strax skall återkomma till, tulltillägg inte påföras.

Mot bakgrund av den nu beskrivna ordningen anser jag att det finns skäl att något ytterligare kommentera föreskriften om rättelseskyldighet i 7 § andra stycket TL och den mera generella rättelseskyldighet som föreskrivs i 11 § TL. I båda dessa paragrafer åläggs sålunda den tullskyldige att rätta en sådan oriktighet i tulldeklarationen som har föranlett eller kan föranleda att tull m. m. undandras. Fristerna för rättelse skiljer sig åt något. Bestäm-melserna har också olika ändamål. Enligt 7 § andra stycket åligger det den tullskyldige att rätta oriktiga uppgifter i en tulldeklaration som lämnats genom ombud. Rättelseskyldigheten, som omfattar oriktiga uppgifter som kan föranleda att tull eller annan införselavgift undandras staten eller att en vara införs i strid mot förbud, skall fullgöras inom tre veckor från den dag då deklarationen lämnades. Skyldigheten har alltså sin grund i ombudssystemet. Den anger också en utgångspunkt för straffrättsligt ansvar för huvudmannen enligt VSL (prop. 1972: 110 s 80 f). Om huvudmannen

åsidosätter sin rättelseskyldighet kan han fällas till ansvar för smugglingsbrott. Rättelseskyldigheten enligt 11 § innebär att den som är tullskyldig eller den för vars räkning en vara har införts skall anmäla till tullmyndigheten de felaktigheter som han upptäckt i en tulldeklaration eller i övrigt i samband med en förtullning. Rättelseskyldigheten skall fullgöras inom två veckor från upptäckten och omfattar fel som kan leda till att för låga tullar eller andra införelavgifter påförs eller att en vara införs i strid mot förbud eller villkor. Skyldigheten, som gäller oberoende av om ombud anlitas, syftar till att komma till rätta med oriktigheter i tulldeklarationer och annat, som inte beror på uppsåt eller oaktsamhet hos uppgiftslämnaren. Ett åsidosättande av anmälningsskyldigheten för sådana ursäktliga fel, som den tullskyldige sedermera uppmärksammat, kan bestraffas som tullförseelse enligt TL.

Den princip som jag förespråkar beträffande tulltillägg, att huvudmannen skall vara ansvarig för fel som förorsakats av hans ombud oberoende av fristen för rättelseskyldighet enligt 7 § andra stycket TL, är alltså mera långtgående än den princip som gäller i fråga om hans straffrättsliga ansvar. Någon betänklighet ger detta dock inte anledning till enligt min mening. Ansvaret i tulltillägghänseende korresponderar med huvudmannens ansvar i fråga om att betala tullar, andra skatter och avgifter till tullverket, något som i det här sammanhanget framstår som naturligt och ändamålsenligt.

Någon ändring i fråga om skyldigheten att rätta ger de föreslagna reglerna om tulltillägg inte anledning till. Rättelseskyldigheten skall således fullgöras på samma sätt som f. n. Det gäller även om tulltillägg redan påförts, när rättelse skall ske, detta på grund av vad jag nyss sagt om tidpunkten för straffansvarets inträde. En rättelse som sker innan tulltillägg beslutats skall i sig inte kunna ge anledning till tulltillägg. Ett beslut om tulltillägg i en sådan situation måste alltså grunda sig på andra omständigheter än rättelsen, exempelvis att revision hade inletts, när rättelsen skedde. Jag återkommer till dessa frågor i anslutning till att jag behandlar frivillig rättelse.

I enlighet med vad nästan alla remissinstanser har anfört bör tulltillägg kunna komma i fråga i huvudsak endast vid kommersiell import. Motsatsen skulle innebära att även muntligen lämnade uppgifter skulle kunna leda till påföring av tulltillägg. Som jag strax skall återkomma till skulle detta enligt min mening vara betänkligt bl. a. från bevissynpunkt. För förseelser inom den s. k. resandetraffiken finns dessutom redan ett effektivt, enkelt och billigt sanktionssystem i form av ordningsbot enligt ordningsbotskungörelsen (1968: 199), som även kan innefatta förverkande.

Mitt förslag: Tulltillägg påförs när någon underlåtit att anmäla införseln av en vara till en tullmyndighet eller lämnat en oriktig eller ofullständig uppgift i en tulldeklaration eller annat dokument och genom förfarandet föranlett att tull, annan skatt eller införselavgift undandragits staten eller att fara för ett sådant undandragande uppkommit.

GTS:s förslag och VSU:s förslag: Förslagen överensstämmer med mitt förslag utom i följande avseenden. GTS:s förslag omfattar inte underlåtenhet att ange en vara till förtullning. Enligt både GTS:s och VSU:s förslag skall underlåtenhet att fullgöra rättelseskyldigheten enligt 11 § TL och såväl muntliga som skriftliga oriktiga uppgifter kunna föranleda tulltillägg.

Remissinstanserna: Vid remissbehandlingen av VSU:s betänkande gjordes ett fåtal invändningar mot förslaget att underlåtenhet att ange en vara till förtullning skulle föranleda sanktionsavgift. När GTS:s förslag remissbehandlades avstyrkte nära nog samtliga remissinstanser att muntliga uppgifter skulle kunna föranleda tulltillägg. I övrigt tillstyrktes förslaget eller lämnades det utan erinran såvitt avser tillämpningsområdet.

Skälen för mitt förslag: Som jag redan nämnt bör tulltilläggen kunna ersätta straffrättsliga sanktioner vid vissa mindre allvarliga undandragandebrott enligt VSL. Jag kommer också att senare uppehålla mig ytterligare vid den frågan. Förutsättningarna för påföring av tulltillägg bör täcka de objektiva förutsättningarna för varusmuggling, som består i undandragande. Ett huvudfall av varusmuggling är enligt 1 § första stycket VSL att någon för in en vara som är belagd med tull, annan skatt eller avgift utan att ge det tillkänna för någon tullmyndighet.

I likhet med VSU anser jag att tulltillägg bör kunna påföras vid en sådan inte tillkännagiven införsel. Detsamma bör gälla om det underlåtna tillkännagivandet upptäcks i en tullkontroll och omständigheterna är sådana att det var risk för att varan skulle undgå förtullning. Vad gäller själva skyldigheten att betala tull, andra skatter och importavgifter har föreskrifter som korresponderar med de nu angivna principerna för påföring av tulltillägg nyligen införts i 40 § första stycket TL (SFS 1984: 940). Jag anser det lämpligt att knyta an tulltilläggsbestämmelsen rörande underlåtet tillkännagivande till denna tullskyldighetsföreskrift.

Ett annat huvudfall av varusmuggling är enligt 1 § andra stycket VSL att någon lämnar en oriktig uppgift i en tulldeklaration eller i övrigt vilseleder i samband med tullbehandling. Förutsättningarna för påföring av tulltillägg bör i dessa fall – i överensstämmelse med skattetilläggen – lämpligen utformas med eftertaxeringsrekvisiten som förebild. Den tullskyldige skall alltså ha lämnat en oriktig eller ofullständig uppgift och uppgiften skall ha föranlett eller kunnat föranleda att tull, eller annan skatt och införselavgift undandragits staten.

Om de uppgifter som den tullskyldige lämnat till ledning för tulltaxeringen är så bristfälliga att de inte kan läggas till grund för en riktig taxering utan denna måste uppskattas med stöd av 16 § TL bör tulltillägg också kunna påföras.

Jag övergår så till att behandla olovliga förfoganden m. m. över oförtullade varor. En vara, som är belagd med tull, annan skatt eller avgift behöver enligt 2 § tredje stycket TL i vissa fall inte förtullas vid införseln. Varan får t. ex. läggas upp på tullupplag eller tullager eller innehåsas med temporär tullfrihet utan att förtullas. I sådana fall kan införselavgifter undandras staten genom att någon utan anmälan till tullen förfogar över varan på ett sätt som strider mot förutsättningarna för undantaget från förtullningsskyldigheten. Varor kan exempelvis föras bort från tullupplag eller tullager eller förbrukas där. Pålagor och avgifter kan också undandras genom förfogande över varor, för vilka åtnjutits tullfrihet, i strid mot förutsättningarna för tullfriheten. Dessa typer av undandraganden är straffbelagda i 4 § VSL. För motsvarande fall har också genom den förut nämnda ändringen i 40 § andra stycket TL (SFS 1984: 940) föreskrivits tullskyldighet. Tulltillägg bör kunna påföras i dessa fall.

VSU och GTS har föreslagit att såväl muntlig som skriftlig eller på annat sätt lämnad oriktig eller ofullständig uppgift skall kunna föranleda tulltillägg. De flesta remissinstanserna har anfört att en sådan ordning är olämplig med hänsyn till de tillämpningssvårigheter som kan väntas uppkomma. Bl. a. pekas på att riskerna för missförstånd är stora, och att det kan vara svårt att i efterhand konstatera vilken uppgift som egentligen lämnats, om även muntliga meddelanden skulle kunna grunda avgiftspåföring.

Liksom på den inrikes beskattningens område gäller på tullområdet den huvudregeln att underlaget för ett taxeringsbeslut skall hämtas från en deklaration.

Således föreskrivs i 7 § TL att den som är tullskyldig skall, när en vara anges till förtullning, lämna en tulldeklaration till ledning för förtullning av varan, om inte GTS föreskrivit att de uppgifter som behövs för förtullningen skall lämnas i annan ordning. För den kommersiella importen gäller i huvudsak – och för hemtagare alltid – att den som är tullskyldig skall lämna skriftlig tulldeklaration. Till varje deklaration skall fogas fakturor och andra handlingar som behövs för förtullningen. Endast i vissa speciella fall gäller undantag från deklarationsplikten i fråga om den kommersiella importen. Ett sådant undantag utgör postförsändelser, som inte är föremål för hemtagning. Undantag från deklarationsplikten gäller också för s. k. privatgods, dvs. varor som förs in för en enskild persons räkning, om syftet med införseln inte är att varorna skall omsättas i handeln eller i övrigt komma till yrkesmässig användning. Även för varor för vilka tullfrihet medges enligt särskilda bestämmelser gäller undantag från deklarationsplikten. I flertalet av dessa fall skall anmälan till förtullning göras genom skriftlig importanmälan, om inte tullmyndigheten i fråga anser sig kunna godta muntliga uppgifter. I praktiken godtas ofta muntligt uppgiftslämnande. Föreskrifter om dessa avsteg från deklarationsplikten finns i 83 § i den av GTS utfärdade tullordningen (TFS 1973: 159). Särskilda

föreskrifter gäller även för den s. k. resandetrafiken (81 § tredje stycket 5 och 83 § tullordningen). Enligt dessa bestämmelser behöver varor som är fria från pålagor och införselavgifter inte anges till förtullning, och vidare får en resande, om han skall förtulla privatgods, göra detta muntligen.

Av den nu lämnade redogörelsen följer att sanktionen tulltillägg i huvudsak kommer att ha avseende på den kommersiella importen, om tillämpningsområdet begränsas till sådan import, som det skall lämnas tulldeklaration för. Detta anser jag också vara lämpligt och ändamålsenligt. Det är beträffande den kommersiella gränstrafiken som de nuvarande sanktionsmöjligheterna är otillräckliga. Det subjektiva rekvisitet, uppsåt eller grov oaktsamhet, hos importörerna är ofta svårt att styrka. Flertalet kriminella importörer är juridiska personer och kan som sådana inte ådömas straff i egentlig bemärkelse. De förverkandepåföljder som finns för dessa fall har i praktiken inte visat sig vara tillräckligt effektiva. När det gäller privatimporten finns, som jag redan nämnt, enkla och väl fungerande sanktionsmöjligheter inom ramen för ordningsbotsystemet.

En fråga i det här sammanhanget är om tulltillägg bör kunna påföras på den grunden att den som är tullskyldig eftersatt sin rättelseskyldighet enligt 11 § TL. Det är alltså här fråga om fall där det kan vara ursäktligt att uppgifter till tullmyndigheten varit ofullständiga eller oriktiga, men felet sedermera har uppmärksammats av den tullskyldige. Rättelse skall i dessa fall ske inom två veckor från det den tullskyldige upptäckte felaktigheten. Som jag tidigare nämnt är föreskriften sanktionerad genom en ansvarsbestämmelse i TL. VSU och GTS har föreslagit att sanktionsavgift skall kunna påföras även i dessa fall. VSU:s förslag innebär dessutom att fristen för anmälningskyldigheten av upptäckta fel ges en annan utformning än den f. n. har.

Jag kan i och för sig instämma i att hotet om en sanktionsavgift skulle vara ett effektivt påtryckningsmedel för att förmå de tullskyldiga att fullgöra den rättelseskyldighet som föreskrivs i 11 § TL. Jag ser emellertid också betydande problem vad gäller tillämpningen av en administrativ sanktion, som direkt skall grunda sig på överträdelse av en sådan bestämmelse som 11 § TL. Främst syftar jag på de bedömningar som måste göras huruvida och vid vilken tidpunkt en tullskyldig har blivit medveten om, att de uppgifter han lämnat till ledning för en förtullning varit oriktiga eller ofullständiga. Enligt min mening förutsätter en sådan bedömning som regel en ingående utredning, och ofta fordras det dessutom ett ställningstagande till sanningshalten eller sannolikheten i den tullskyldiges uppgifter. När förhållandena är sådana att de förutsätter en bedömning av subjektiva rekvisit för att avgöra om en sanktion skall påföras eller inte bör beslutanderätten inte ligga hos en administrativ myndighet utan hos en domstol.

Jag anser det inte heller vara ändamålsenligt att ändra bestämmelsen av rättelsefristen. En förkortning av fristen skulle inte påtagligt ändra förutsättningarna för en bedömning av om det finns grund för att påföra tulltillägg. Om fristen i stället begränsades till ett visst antal dagar efter deklarationens avlämnande skulle visserligen tillämpningssvårigheterna minska. Men samtidigt skulle syftet med bestämmelsen till stor del gå förlorat.

Enligt min mening bör därför ett åsidosättande av rättelseskyldigheten enligt 11 § inte utgöra någon självständig grund för påföring av tulltillägg. Detta innebär emellertid inte att tulltillägg inte skulle kunna påföras i sådana fall som det här är fråga om. Grunderna för sanktionen bör dock vara de jag tidigare har beskrivit, dvs. att varan inte har anmälts till tullbehandling, att oriktiga uppgifter har lämnats i deklarationen etc. Den omständigheten att en tullskyldig befinns utifrån objektiva utgångspunkter ha brutit i sin rättelseskyldighet får därmed betydelse bl. a. för bedömningen av om det kan anses vara ursäktligt att riktiga och fullständiga uppgifter inte har lämnats.

2.4 Oriktig uppgift

Mitt förslag: Tulltillägg skall påföras om den oriktiga eller ofullständiga uppgiften leder till för låg tull, annan skatt eller avgift, och uppgiften är att hänföra till uppgift i sak. En uppgift om en varas nummer enligt tulltaxan eller enligt statistisk varuförteckning är att anse som en uppgift i sak. Däremot skall tulltillägg inte påföras om avvikelsen avser bedömning av yrkande, såsom i fråga om yrkad förmånsbehandling, anspråk på tullbefrielse eller tullnedsättning eller i fråga om skäligheten av en uppskattning eller värdering.

VSU:s förslag och GTS:s förslag: GTS:s förslag överensstämmer med mitt. Det gör också VSU:s förslag, dock med den avvikelsen att även uppgifter om en varas hänförlighet till ett visst nummer i tulltaxan eller i statistisk varuförteckning skall kunna bedömas som yrkande under förutsättning att detta klart tillkännages i deklarationen.

Remissinstanserna: Nästan alla remissinstanser tillstyrker GTS:s förslag eller lämnar det utan erinran. Kammarrätten i Stockholm avstyrker förslaget, medan hovrätten för Västra Sverige förordar VSU:s förslag.

Skälen för mitt förslag: Som jag nämnt finns ett stort behov av en administrativ sanktion för att kunna upprätthålla en fungerande ordning för tullproceduren. Sanktionen skall motverka underdebiteringar. När det gäller tullar och punktskatter, som skall betalas till tullverket, leder för lågt angivna varuvärden till förluster för staten i form av undandragna tullar och andra skatter.

Detsamma är förhållandet om en importör som inte är registrerad för mervärdeskatt underlåter att deklarerar införseln av en mervärdeskattepliktig vara eller uppger för lågt värde på varan. Om emellertid importören är registrerad för mervärdeskatt och har rätt till avdrag såsom för ingående mervärdeskatt för den skatt som belöper på de importerade varorna är det närmast fråga om en ränte- och likviditetsvinst för importören och inte om en definitiv skattevinst. Den mervärdeskatt som har debiterats av tullverket får dras av när importören gör nästa redovisning av mervärdeskatt till länsstyrelsen. Det förhållandet att mervärdeskatt i fall som detta inte alls inbetalats eller inbetalats till tullverket med för lågt belopp leder i sig inte till att för låg skatt kommer att erläggas av den slutliga konsumenten av

varan. Ett för lågt deklarerat tullvärde medför alltså inte utan vidare ett för lågt totalt uttag av mervärdeskatt.

Det kan mot bakgrund härav ifrågasättas om undanhållen import eller för lågt angivna varuvärden i mervärdeskatteregistrerade importörers deklARATIONER bör föranleda tulltillägg. När det gäller den inrikes beskattningen påförs skattetillägg oavsett om den skatt som t. ex. en varuleverantör har undanhållit är avdragsgill som ingående skatt hos köparen eller inte. Även om något slutligt skattebortfall inte uppkommer så kan de tull- och skattskyldiga uppnå vissa orättmätiga fördelar i likviditetshänseende genom att undanhålla import eller deklarerera för låga varuvärden. Dessutom kan självfallet en bristande skatteredovisning i ett led fortsättas genom de olika leden. Därigenom åstadkoms en krympning av verksamheten och skapas utrymme för en skattefri konsumtion. Att undanta sådana undandraganden från tulltillägg skulle enligt min mening påtagligt förringa syftet med sanktionen. Intresset från rättvisesynpunkt att importörerna behandlas lika skulle inte heller kunna upprätthållas. Jag förordar därför att tulltillägg påförs även mervärdeskatteregistrerade importörer på grund av att viss import inte redovisats eller att för lågt angivna varuvärden angetts till ledning för fastställande av mervärdeskatt, som skall betalas till tullverket.

I enlighet med vad jag sagt bör alltså tulltillägg kunna påföras en tullskyldig, som har lämnat oriktig eller ofullständig uppgift till ledning för en tulltaxering och tullmyndigheten med avvikelse från uppgiften tar ut tull, annan skatt eller införselavgift med ett högre belopp. Att tullmyndigheten avviker från de uppgifter som lämnas innebär dock inte, enligt min mening, att tulltillägg utan vidare skall påföras. Bortsett från att felet kan vara ursäktligt kan nämligen avvikelsen bero på en bedömning av ett yrkande eller en värdering och i sådana fall bör tulltillägg – i likhet med vad som gäller för skattetillägg – inte utgå.

Således föreskrivs i fråga om skattetilläggen, i 116 i § andra stycket taxeringslagen (1956: 623), att tillägg inte skall utgå i den mån en avvikelse avser bedömning av ett yrkande i ett skriftligt meddelande, såsom när det gäller yrkat avdrag eller värde av naturaförmån eller tillgång, och avvikelsen inte gäller uppgift i sak. I förarbetena till bestämmelsen (prop. 1971: 10 s. 269) uttalar departementschefen angående förutsättningarna för att en lämnad uppgift skall vara att bedöma som ett yrkande, att det skall vara fråga om ett "öppet yrkande", som grundar sig på en skönsmässig värdering. Om grunden inte är en skönsmässig värdering utan en oriktig sakuppgift skulle uppgiften däremot inte kunna bedömas som ett yrkande. Befrielseregeln i taxeringslagen omfattar emellertid även fall, där avvikelsen avser den rättsliga bedömningen, huruvida skattelagarna medger avdrag för ifrågavarande ändamål. Bestämmelser motsvarande 116 i § taxeringslagen finns också i mervärdeskattelagen (64 d § andra stycket) och i lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter (7 kap. 4 § andra stycket).

Även för tullområdet är det så att vissa uppgifter som lämnas till ledning för tulltaxering kan vara grundade på uppskattningar och värderingar och inte på sakuppgifter. Avvikelser från sådana uppgifter bör inte föranleda tulltillägg. Uppgifter som får anses ha karaktär av yrkanden i denna me-

ning förekommer dock sannolikt i mindre omfattning inom tullområdet än på den inrikes beskattningens område. När tull tas ut efter varans värde fastställs tullvärdet med ledning av föreskrifterna i förordningen (1980: 749) om tullvärde. I de flesta fall torde det därvid inte finnas utrymme för skönsmässiga uppskattningar av värdet. I viss utsträckning kan emellertid detta vara fallet. Jag syftar bl. a. på tullvärdeberäkningar efter skälig grund (7 kap.) och värdebestämningar av skadade varor (9 kap. 2 §). Enligt principen att administrativa sanktioner inte bör förekomma när det är fråga om öppet angivna bedömningar av uppskattningar eller värderingar bör tulltillägg inte påföras när avvikelser gäller en värdeangivelse som grundar sig på en skönsmässig värdering. Hit hör, förutom de nyss nämnda fallen, yrkande om förmånsbehandling och anspråk på befrielse eller tullnedsättning.

När det gäller felaktigt angivna tulltaxenummer eller statistiska nummer anser jag däremot inte denna princip vara tillämplig. Klassificeringen bör enligt min mening ses som en uppgift i sak. Ståndpunkten får anses ha stöd i departementschefens uttalanden i förarbetena till TL (prop. 1972: 110 s. 78 f) om att fullständig deklaration bör krävas och att straffansvar kan följa vid uppsåt eller grov oaktsamhet. Denna utgångspunkt torde också ha varit förutsättningen för hemtagarnas rätt att i princip förfoga över de hemtagna varorna, innan tullverket granskat tulldeklarationerna och haft tillfälle att genom iakttagelser av varorna pröva klassificeringens riktighet.

Även om uppgifter om tulltaxenummer eller statistiska nummer skall betraktas som sakuppgifter måste, såsom också framhållits i förarbetena till tullagstiftningen, hänsyn tas till att angivandet av tullpositioner kan innefatta svårigheter, som kan vara vanskliga att bemästra, ibland t. o. m. för expertis. Å andra sidan skall dessa problem inte överbetonas. Dels torde de vara förhållandevis få. Den samlade importen utgörs till mer än 90 % av upprepad import. Dels finns det i tullagstiftningen handlingsalternativ som innebär att svårigheterna kan undvikas. Sålunda kan enligt 8 § TL en tullmyndighet befria en tullskyldig från att ange klassificeringsnummer mot att denne i stället lämnar andra uppgifter om varan som behövs för förtullningen. Vidare kan förhandsbesked om klassificeringen lämnas enligt 29 § TL. Frågor om klassificering besvaras också inom ramen för tullverkets allmänna upplysningsverksamhet. Om till detta läggs en möjlighet att i enlighet med förslaget underlåta påföring av tulltillägg i ursäktliga fall, anser jag det befogat att ha en administrativ sanktion mot oriktigheter i fråga om klassificeringssuppgifter.

Jag vill emellertid peka på en omständighet som enligt min mening åtminstone övergångsvis kan komma att tala för särskild varsamhet med att påföra tulltillägg på tullskyldiga, som anger orätt tulltaxenummer eller statistiskt nummer. Jag syftar på den övergång till en ny internationell tullnomenklatur med varuförteckning, som nu förbereds, det s. k. Harmonized System. Sveriges anslutning till denna nya nomenklatur kan bli aktuell inom de närmaste åren.

Mitt förslag: Tulltillägget skall vara 20 % av den tull, annan skatt och införselavgift som undandragits eller skulle ha undandragits om inte förhållandena uppmärksammats.

VSU:s förslag och GTS:s förslag: GTS:s förslag överensstämmer med mitt. Enligt VSU:s förslag skall tillägget vara lika stort som den tull, annan skatt och avgift som kan tas ut för varan, eller som den tullförmån som den tullskyldige går miste om. Kan avsikt att undandra tull, annan skatt eller avgift inte anses ha förelegat skall enligt VSU:s förslag tillägget vara hälften av detta belopp.

Remissinstanserna: Nära nog alla remissinstanser har tillstyrkt GTS:s förslag eller lämnat det utan erinran. Beklädnadsarbetarnas förbund har med instämmande av LO framhållit att den föreslagna nivån är för låg för att ge önskad preventiv effekt. Även riksrevisionsverket har ifrågasatt om inte nivån bör vara högre.

Skälen för mitt förslag: Den procentsats jag har föreslagit för tulltilläggen överensstämmer med vad som gäller i fråga om motsvarande skattetillägg, dvs. enligt mervärdeskattelagen och lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter. Enhetlighet bör råda i fråga om nivån. VSU:s förslag grundar sig bl. a. på tidigare gällande bestämmelser om skattetillägg. Dessutom förutsätter förslaget att den beslutande myndigheten gör en bedömning av, huruvida avsikt att undandra tull m. m. förelegat. Som jag nämnt bör tillämpningen av sanktionssystemet inte ge upphov till sådana bedömningar.

2.6 Beslutande myndighet

Mitt förslag: Frågor om tulltillägg beslutas av en tullmyndighet.

VSU:s förslag och GTS:s förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: De har tillstyrkt GTS:s förslag eller lämnat det utan erinran.

Skälen för mitt förslag: I mervärdeskattefrågor ankommer prövningen av skattetillägg på länsstyrelsen (64 g § första stycket mervärdeskattelagen). När det gäller punktskatter görs motsvarande prövning av beskattningsmyndigheten, i regel riksskatteverket (7 kap. 7 § första stycket lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter). I fråga om tulltilläggen bör prövningen ligga hos tullmyndighet.

Uttrycket tullmyndighet används som en benämning på de olika administrativa myndigheterna på tullområdet. Med tullmyndighet avses enligt 1 § Tst generaltullstyrelsen och underlydande myndighet som är behörig enligt vad generaltullstyrelsen bestämmer på grundval av fastställd distriktsindelning. Den centrala och överordnade beslutanderätten har alltså generaltullstyrelsen. Regionalt är landet f. n. indelat i sju tullregioner. För verk-

samheten i en tullregion ansvarar en tulldirektion. För annan verksamhet än kustbevakning är tullregionerna i sin tur indelade i tulldistrikt. Sammanlagt finns 21 sådana distrikt, vilka står under ledning av distriktstullkammare. Därutöver finns ett 20-tal tullkammare och tullstationer.

Frågan om på vilken nivå beslutsfattandet i tulltilläggsfrågor skall ligga kan lämpligen bestämmas genom föreskrifter i administrativ ordning. Så har skett beträffande den myndighetsutövning som föreskrivs i TL. Ett i detta sammanhang näraliggande exempel är förseningsavgiften enligt nuvarande 40 a § TL. Jag vill dock betona vikten av att tulltilläggsfrågorna handläggs av tjänstemän som är väl förtrogna med rättstillämpningen på tullområdet. För att främja en enhetlig rättstillämpning bör vidare beslutsfattandet inte spridas på alltför många händer.

I likhet med vad som gäller för mervärdeskatten och punktskatterna på den inrikes beskattningens område bör i fråga om tulltilläggen föreskrivas att förvaltningsdomstol kan besluta om tulltillägg i mål om tull och annan skatt, som skall betalas till tullverket, och om införselavgift.

2.7 Tulltillägg i förhållande till förverkande

Mitt förslag: Tulltillägg skall inte tas ut till den del en vara eller en varas värde förverkas enligt VSL.

VSU:s förslag och GTS:s förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: De har med ett undantag tillstyrkt GTS:s förslag eller lämnat det utan erinran. Hovrätten för Västra Sverige har uttryckt tveksamhet och anfört att den sammanlagda sanktionen straff, partiellt förverkande och tulltillägg i vissa fall kunde framstå som alltför hård. Vidare har hovrätten uttalat att ett system med dubbla sanktioner skulle på ett inte önskvärt sätt binda domstolarna, när det gällde att ta ställning till straffmättnings- och förverkandefrågor.

Skälen för mitt förslag: Frågan huruvida tull och andra införselavgifter skall utgå för varor som helt eller delvis förverkats har tills nyligen inte varit författningsmässigt reglerad. Sedan den 1 januari 1985 gäller dock enligt 40 c § TL (SFS 1984: 940), att tull och annan införselavgift inte skall tas ut till den del en vara eller dess värde förverkats enligt VSL. Vidare skall ett tidigare meddelat beslut om tull m. m. upphävas eller ändras, sedan en dom eller ett beslut som innefattar förverkande vunnit laga kraft. Paragrafen är så utformad att det skall råda likställighet i tullbeläggningen av varor som förtullas i vanlig ordning och varor som blir föremål för partiellt förverkande. Av bestämmelsen framgår motsatsvis att tull- och avgiftsbeläggning skall ske i samma mån som förverkande har eftergetts. Om förverkande helt eftergetts skall alltså tull och andra införselavgifter tas ut som om varan införts i vanlig ordning.

Jag anser det vara befogat och följdriktigt att tulltillägg tas ut enligt samma principer som gäller för påföring av tull.

Det kan diskuteras hur den tekniska samordningen mellan en tullmyndighets beslut om tulltillägg och en domstols beslut om förverkande skall lösas. Om inte tulltillägget påförs före och oberoende av den judiciella prövningen blir tullmyndighetens prövning beroende av resultatet av domstolarnas avgörande i förverkandefrågor. Har å andra sidan tulltillägg påförts när förverkande beslutas, måste i enlighet med den princip jag föreslagit, beslutet om tillägg helt eller delvis upphävas. Jag anser det lämpligast att påföring av tulltillägg alltid sker, om förutsättningar föreligger för detta, och att det skall åligga tullmyndigheterna att ex officio vidta de ändringar i beslut om tulltillägg som senare beslut om förverkande kan föranleda. En sådan ordning har den fördelen med sig att domstolarna vid sina ställningstaganden i förverkandefrågor får klart för sig hur stor en ekonomisk sanktion genom tulltillägg blir, om förverkande helt efterges.

2.8 Åtalsbegränsning m. m.

Mitt förslag: För mindre allvarliga smugglingsbrott får åtal eller talan om förverkande väckas endast när det är påkallat av särskilda skäl, om gärningen i fråga kan föranleda att tulltillägg påförs.

VSU:s förslag och GTS:s förslag: VSU:s förslag grundar sig på en översyn av VSL. I sak föreligger den skillnaden i förhållande till mitt förslag att VSU:s förslag innebär, som jag redan sagt, att tulltillägg skall påföras i alla situationer som kan föranleda ansvar för varusmuggling eller motsvarande oaktsamhetsbrott (nuvarande 5 § VSL). I enlighet därmed föreslås att även oriktigt muntligt uppgiftslämnande, exempelvis inom den s. k. resandetraffiken, skall kunna medföra tulltillägg och omfattas av talebegränsningsregeln.

Enligt GTS:s förslag skall med hänvisning till 2 och 5 §§ VSL åtal och talan om förverkande få väckas endast om det är påkallat av särskilda skäl.

Remissinstanserna: VSU:s förslag mottogs i huvudsak positivt. Mot GTS:s förslag har flertalet remissinstanser invänt att 2 § VSL endast avser sådana undandragandebrott som grundar sig på att varor inte getts till känna i samband med införsel, medan undandraganden genom oriktigt uppgiftslämnande faller utanför paragrafens tillämpningsområde.

Skälen för mitt förslag: I samband med införandet av skattetilläggen intogs en åtalsbegränsningsbestämmelse i skattebrottslagen (13 §). Enligt denna bestämmelse får åtal för skatteförseelse (3 §) eller bristande uppborädsredovisning (8 §) väckas endast om det är påkallat av särskilda skäl. Skatteförseelse motsvarar skattebedrägeri som är ringa, och bristande uppborädsredovisning motsvarar ringa oredlig uppborädsredovisning. För brotten förutsätts uppsåt på den subjektiva sidan. Påföljden för skatteförseelse och bristande uppborädsredovisning är böter, dvs. dagsböter.

När det gäller motsvarande brott som begåtts av oaktsamhet föreskrivs beträffande vårdslös skatteuppgift (5 §) att det skall dömas till ansvar, om gärningen rör betydande belopp, och i fråga om vårdslös uppborädsredovisning (9 §) att det inte skall dömas till ansvar i ringa fall.

Med dessa begränsningar i fråga om det straffbara området avlastas polis, åklagare och domstolar i stor utsträckning arbete med de mindre allvarliga förseelserna på skatteområdet. Samtidigt motverkar det administrativa sanktionssystemet att efterlevnaden av reglerna eftersätts.

När det gäller VSL finns ingen talebegränsningsregel motsvarande den som förekommer för ringa fall av uppsåtliga skattebrott. Inte heller har VSL någon direkt motsvarighet till skattebrottslagens gradering i "normalt" och ringa skattebedrägeri. Visserligen innehåller VSL en bestämmelse om ringa varusmuggling (2 §). Denna bestämmelse, som föreskriver att straffet för ett sådant brott skall vara penningböter, högst 1 000 kr., syftar emellertid bara på det fallet av varusmuggling att någon har smugglat in eller ut en vara utan att ge den till känna för en tullmyndighet och därigenom undgått tull eller andra avgifter eller kringgått förbud eller villkor. Andra former av varusmuggling omfattas inte av bestämmelsen, såsom exempelvis att någon föranlett att tull eller avgift har undandragits genom att lämna oriktiga uppgifter i en tulldeklaration eller på annat sätt vilseleda i samband med en tullbehandling.

Varusmuggling är ett uppsåtligt brott. För motsvarande culpösa brott föreskrivs (5 § VSL) att det inte skall dömas till ansvar i ringa fall.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen skiljer sig bestämmelserna i skattebrottslagen och VSL åt när det gäller bestämningen av ringa uppsåtliga brott. Vid sidan av att regeln i VSL endast omfattar en bland flera olika former av varusmuggling är bestämmelsens tillämpningsområde mera begränsat även genom att påföljden är penningböter. Detta innebär att regeln endast undantagsvis kan komma till tillämpning i fråga om den kommersiella importen, bl. a. eftersom de värden det gäller oftast är så stora att penningböter inte är en tillräckligt ingripande påföljd. Även om bestämmelsens tillämpningsområde vidgades till att gälla alla former av mindre allvarlig varusmuggling skulle alltså, med bibehållande av penningböter som påföljd, de gärningar som kommer i fråga för tulltillägg som regel inte kunna omfattas av bestämmelsen.

En talebegränsningsregel som motsvarar den i skattebrottslagen skulle visserligen kunna åstadkommas, om även påföljden ändrades från penningböter till dagsböter. Detta skulle dock innebära att det smidiga och praktiska systemet med ordningsbot för resandesmugglingen inte skulle kunna bibehållas.

Det är inte heller någon framkomlig väg att generellt vidga det straffria området för ringa culpösa brott (5 §), eftersom det skulle leda till en avkriminalisering av många oacceptabla gärningar, som inte kan beivras i administrativ ordning.

Den av VSU föreslagna talebegränsningsregeln motsvarar i stort skattebrottslagens bestämmelse och är i princip konstruerad på samma sätt. Förslaget bygger dock på en i stora delar omarbetad VSL. Som framgår av det jag nyss sagt om den nuvarande VSL är en sådan modell inte möjlig att införa utan en omfattande omarbetning av straffbestämmelserna.

Jag har erfarit att beredningsgruppen för tullagstiftningsfrågor, som håller på med en översyn av bl. a. tullagen och tullförordningen, i sitt slutbetänkande, som läggs fram inom kort, kommer att uttala sig för att även VSL bör ses över.

Jag delar den uppfattningen. Men som jag tidigare har uttalat är en av de väsentliga fördelarna som kan uppnås med ett administrativt sanktionssystem att polis, åklagare och domstolar kan avlastas arbete. Detta innebär att det måste finnas en bestämmelse som begränsar skyldigheten att föra talan beträffande gärningar som kan beivras i administrativ ordning. En bestämmelse med denna innebörd bör därför tas in i VSL utan hänsyn till att lagen kan komma att omarbetas inom en nära framtid. En sådan talebegränsningsregel får därmed utformas med utgångspunkt i VSL:s nuvarande uppbyggnad. Den kommer då också att ses över i samband med översynen av lagen.

Jag föreslår därför att en ny bestämmelse införs, som föreskriver att i fråga om gärningar som avses i 1, 2, 4 eller 5 § VSL och som kan beivras genom tulltillägg åtal får väckas endast om särskilda skäl föreligger, om det kan antas att straffet för gärningen skulle stanna vid ett måttligt bötesstraff. Vid bedömningen av var gränsdragningen skall gå mellan gärningar, som skall beivras enbart i administrativ ordning och sådana gärningar, som även skall bli föremål för allmänt åtal anser jag 60 dagsböter vara en lämplig riktpunkt. En gärning för vilket straffet kan förväntas stanna vid högst 60 dagsböter skall alltså i normalfallet inte göras till föremål för åtal och domstolsprövning, medan vanliga åtalsregler skall gälla för allvarigare gärningar.

Motsvarande bestämmelse bör också gälla för talan om förverkande på grund av brott enligt VSL.

I sak överensstämmer en sådan talebegränsning med VSU:s förslag.

Jag föreslår att talebegränsningsregeln skall gälla även när en sådan administrativ sanktion påförts som avses i 3 § lagen (1975: 85) med bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor.

Särskilda skäl för åtal kan föreligga, när en importör eller motsvarande misstänks för flera smuggelbrott, som vart och ett förskyller ett måttligt bötesstraff, men den sammanlagda brottsligheten är att bedöma allvarigare. Som ett annat exempel kan nämnas att det rör sig om upprepade förseelser och det har visat sig att enbart en administrativ påföljd inte leder till förbättringar hos den tullskyldige. Skäl för åtal kan vidare föreligga, när det rör sig om en sammansatt brottslighet, t. ex. när en importör misstänks för både undandragande av tull eller andra avgifter och överträdelse av införselvillkor. Också i fall när den administrativa sanktionen har riktats mot en juridisk person kan det finnas skäl att åtala en ställföreträdare.

I vissa fall kan det även finnas anledning att enbart väcka talan om förverkande när tulltillägg har påförts. Angående förhållandet mellan förverkande och tulltillägg hänvisar jag till bestämmelserna i 40 f § TL.

Mitt förslag: Tulltillägg skall inte påföras och får efterges i princip i enlighet med vad som gäller för skattetilläggen.

Innan beslut om tulltillägg meddelas skall kommunikation med den tullskyldige skc. om det är möjligt. Beslut om tulltillägg är i princip att anse som självständiga beslut.

VSU:s förslag och GTS:s förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med mitt förslag.

Remissinstanserna: Tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran. Flera remissinstanser har dock påtalat att möjligheterna till eftergift bör tillämpas generöst. åtminstone i inledningsskedet.

Skälen för mitt förslag: Tulltilläggens nära släktskap med skattetilläggen medför att så långt som möjligt analoga regler bör gälla i fråga om de fall när tillägg inte skall påföras och får efterges. Som jag redan nämnt skall tulltillägg inte påföras när en avvikelse avser bedömning av ett yrkande (såsom i fråga om yrkad förmånsbehandling, anspråk på tullbefrielse eller tullnedsättning) eller när det är fråga om skäligheten av en uppskattning eller värdering, såvida avvikelsen inte gäller oriktig uppgift i sak. Tulltillägg bör inte heller påföras, när en avvikelse från en lämnad uppgift innebär rättelse av en uppenbar felräkning eller felskrivning. Om en tullskyldig eller hans ombud frivilligt rättat en oriktig uppgift bör tillägg inte påföras. Det förhållandet att 7 och 11 §§ TL föreskriver en skyldighet att rätta oriktigheter i tulldeklarationer m. m. innebär inte att bestämmelsen om frivillig rättelse inte skulle kunna tillämpas på rättelser som sker i enlighet med föreskrifterna om rättelseskyldighet. Frågan huruvida en rättelse är att anse som frivillig får i dessa liksom i andra fall bedömas mot bakgrund av de omständigheter som rått.

Tulltillägg bör helt eller delvis kunna efterges, när felaktigheten, underlåtenheten eller åtgärden kan anses ursäktlig med hänsyn till den tullskyldiges ålder, sjukdom eller bristande erfarenhet, den oriktiga uppgiftens särskilda beskaffenhet eller jämförbar omständighet. När det undandragna beloppet är litet bör eftergift också kunna medges.

Som jag tidigare nämnt bör tulltillägg påföras även om gärningen beivras i straffprocessuell ordning. Till den del en vara eller en varas värde förverkas bör dock tillägg inte påföras.

Såsom VSU och GTS föreslagit bör, om möjligt, den tullskyldige beredas tillfälle att yttra sig innan beslut om tulltillägg fattas.

Likaså bör i enlighet med VSU:s och GTS:s förslag ett beslut om tulltillägg anses vara ett självständigt beslut, som kan överklagas genom besvär utan samband med tulltaxeringsbeslutet. Vid om- eller eftertulltaxering bör dock den ändring av det påförda tulltillägget, som det nya taxeringsbeslutet föranleder, beslutas ex officio. Vid besvär bör tillägget likaså sättas ned utan särskilt yrkande, om tulltaxeringen nedsätts.

I enlighet med vad jag har anfört i det föregående har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling,
2. lag om ändring i tullagen (1973: 670).

Förslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 5*.

4 Specialmotivering

4.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling.

23 a §

Åtal för brott som avses i 1, 2, 4 eller 5 § får väckas endast när det finns särskilda skäl, om påföljden för brottet kan väntas bli böter med visst högsta belopp eller högst sextio dagsböter, och gärningen kan föranleda påföring av tulltillägg enligt 40 a § tullagen (1973: 670) eller en sådan särskild avgift som avses i 3 § lagen (1975: 85) med bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor.

Vad som sägs i första stycket gäller även talan om förverkande enligt denna lag.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i den nuvarande lagen, föreskriver begränsning i rätten att föra talan om ansvar och förverkande på grund av sådana mindre allvarliga varusmugglingsbrott, för vilka påföljden vid en judiciell prövning kan väntas stanna vid måttliga böter. Den övre gränsen för vad som skall anses vara ett måttligt bötesstraff för ett brott har i lagtexten angetts till 60 dagsböter. Böter med ett visst högsta belopp (penningböter), som är den föreskrivna påföljden enligt 2 § VSL anses härvid vara en mindre sträng påföljd än dagsböter. En ytterligare förutsättning för att begränsningsregeln skall vara tillämplig är att en administrativ sanktion i form av tulltillägg enligt 40 a § TL eller en sådan särskild avgift som avses i 3 § lagen (1975: 85) med bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor, kan påföras för gärningen.

Bestämmelsen är alltså inte tillämplig på undandragandebrott inom den s. k. resandetrafiken, såsom exempelvis när en resenär tull- och skattefritt försöker föra in otillåten mängd alkoholdrycker i landet. Dessa gärningar kan nämligen inte föranleda påföring av tulltillägg (se vidare under 40 a § TL).

Syftet med begränsningsregeln är att straffrättslig prövning skall underlätas i sådana fall, där den administrativa sanktionen kan anses tillräckligt ingripande. Enligt samma princip som gäller för skattebrotten på det inrikes området skall det krävas särskilda skäl för åtal och dessutom för förverkandetalan.

Särskilda skäl för åtal kan föreligga, när en importör eller motsvarande misstänks för flera smuggelbrott, som vart och ett förskyller ett måttligt bötesstraff, men den sammanlagda brottsligheten är att bedöma allvarli-

gare. Som ett annat exempel kan nämnas att det rör sig om upprepade förseelser och det har visat sig att enbart en administrativ påföljd inte leder till förbättringar hos den tullskyldige. Skäl för åtal kan vidare föreligga, när det rör sig om en sammansatt brottslighet, t. ex. när en importör misstänks för både undandragande av tull eller andra avgifter och överträdelse av införselvillkor. Också i fall när den administrativa sanktionen har riktats mot en juridisk person kan det finnas skäl att åtala en ställföreträdare.

I vissa fall kan det även finnas anledning att enbart väcka talan om förverkande när tulltillägg har påförts. Angående förhållandet mellan förverkande och tulltillägg hänvisar jag till bestämmelserna i 40 f § TL.

Föreskrifter om åtalsunderlåtelse finns också i 20 kap. 7 § rättegångsbalcken (riksåklagarens cirkulär, RÅC I: 105).

Övergångsbestämmelser

De föreslagna ändringarna är av sådant slag att några särskilda övergångsbestämmelser enligt min mening inte behövs.

4.2 Förslaget till lag om ändring i tullagen (1973: 670)

40 §

Om någon infört eller låtit införa en vara utan att den angetts till förtullning eller anmälts för behandling som avses i 2 § tredje stycket eller 3 § andra stycket, är han skyldig att betala den tull och annan införselavgift som skulle ha utgått om varan förtullats vid införseln. Detsamma gäller den som i samband med införsel av en vara i övrigt vidtagit sådan åtgärd att risk uppkommit för att varan skulle undgå förtullning.

Den som förfogat över en oförtullad vara som avses i 2 § tredje stycket i strid mot föreskriven inskränkning i förfoganderätten är skyldig att betala den tull och annan införselavgift som därigenom undandragits eller kunnat undandras. Den som förfogat över en förtullad vara i strid mot föreskriven förutsättning för befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av tull eller annan införselavgift får inte åtnjuta förmånen.

Om särskilda skäl föreligger kan generaltullstyrelsen medge nedsättning av eller befrielse från tullar eller avgifter eller medge befrielse från tullskyldighet för varor som blir föremål för behandling enligt 2 § tredje stycket.

Frågor om tullskyldighet enligt denna paragraf får inte prövas senare än fem år efter utgången av den månad, under vilken varan infördes eller det olovliga förfogandet ägde rum. Dock skall vad i 15 § föreskrivits om tider för prövning av eftertulltaxering i särskilda fall tillämpas på motsvarande sätt.

Den föreslagna ändringen i tredje stycket innebär att GTS kan besluta att förtullning inte skall ske, om varan i stället blir föremål för behandling enligt 2 § tredje stycket, dvs. transiteras, förvaras på tullupplag eller dylikt, innehas med temporär tullfrihet eller återutförs. Det har visat sig att förtullning i sådana fall många gånger leder till såväl oskäliga konsckvenser för importörerna som praktiska problem i tullverksamheten. Om befrielse medges från tullskyldighet faller också grunden för att påföra tulltillägg bort.

I övrigt har den ändringen gjorts i paragrafen att föreskrifterna enligt nuvarande 40 d § tas in som ett fjärde stycke i 40 §.

40 a §

Har den som är tullskyldig och skyldig att lämna tulldeklaration, i en tulldeklaration eller ett annat dokument som avgetts till ledning för fastställande av tull eller annan införselavgift, lämnat en uppgift som befinns vara oriktig, skall han påföras en särskild avgift (tulltillägg). Tulltillägget är tjugo procent av den tull och annan införselavgift som inte skulle ha påförts om den oriktiga uppgiften godtagits. Detsamma gäller om den tullskyldige skriftligen har lämnat en sådan uppgift i omtulltaxerings- eller besvärssärende avseende fastställande av tull eller annan införselavgift.

Har avvikelse från tulldeklaration skett med stöd av 16 § skall den tullskyldige påföras tulltillägg. Tulltillägget är tjugo procent av den tull och annan införselavgift som till följd av uppskattningen påförs den tullskyldige utöver vad som annars skulle ha påförts honom. Till den del uppskattningen innefattar rättelse av en oriktig uppgift från den tullskyldige påförs dock tulltillägg enligt första stycket.

Om den som är tullskyldig enligt 40 § rätteligen skulle ha lämnat tulldeklaration till ledning för fastställande av tull eller annan införselavgift skall han påföras tulltillägg. Tulltillägget är tjugo procent av den tull och annan införselavgift som påförs eller, vid förfogande enligt 40 § andra stycket andra meningen, tjugo procent av den tullförmån som den tullskyldige går miste om.

Här anges förutsättningarna för påföring av tulltillägg. I de tre styckena behandlas sålunda olika situationer, när påföring skall ske. Gemensamt för dessa fall är att det förelegat deklaraionsplikt. På införsel som inte omfattas av någon sådan skyldighet är föreskrifterna om tulltillägg således inte tillämpliga. Bl. a. faller den s. k. resandetraffiken normalt utanför tillämpningsområdet, eftersom tullmyndigheterna i dessa fall i regel godtar muntligt uppgiftslämnande. För sådana förseelser är påföljden ofta penningböter, högst 1 000 kr., och den enkla och effektiva sanktionen ordningsbot enligt ordningsbotskungörelsen (1968: 199) kan tillämpas.

I första stycket anges de förutsättningar under vilka en tullskyldig som lämnat oriktiga uppgifter till ledning för tulltaxering skall påföras tulltillägg. Med uttrycket "annat dokument" avses andra skriftliga handlingar än en tulldeklaration, som lämnats för att utgöra underlag för tulltaxeringen. Det kan vara fråga om tillägg till eller ändringar i en tulldeklaration. Även inte undertecknade tulldeklarationer är att hänföra till "annat dokument". Uttrycket har valts med tanke på att det även skall avse sådana uppgifter som överförts på elektronisk väg med hjälp av dator eller med utnyttjande av annan liknande teknik.

I överensstämmelse med motsvarande bestämmelser på det inrikes området skall uttrycket "oriktig uppgift" även ges innebörden ofullständig uppgift. Förutsättningar för påföring av tulltillägg enligt detta stycke är alltså att den tullskyldige lämnat en oriktig eller ofullständig uppgift till ledning för tulltaxeringen, att avvikelse har skett från dessa uppgifter samt att tull, annan skatt eller införselavgift skulle ha påförts med för lågt belopp om uppgifterna hade godtagits.

Den oriktiga eller ofullständiga uppgiften skall alltså ha betydelse för tulltaxeringens ekonomiska resultat, så att ett för lågt belopp skulle ha åsatts, om den tullskyldiges uppgifter hade följts. Om den tullskyldige uppgett fel nummer enligt tulltaxan för en vara, men tullen, skatten och avgiften är densamma för detta nummer som för det riktiga numret skall tulltillägg således inte påföras, eftersom det ekonomiska resultatet skulle ha blivit riktigt även om tullmyndigheterna hade godtagit den oriktiga uppgiften.

Enligt andra stycket skall tulltillägg påföras en tullskyldig som för tulltaxeringen lämnat så bristfälliga uppgifter att taxeringen inte kan ske på grundval av dessa uppgifter utan måste ske uppskattningsvis med stöd av 16 §.

I tredje stycket föreskrivs att tulltillägg skall påföras den som är tullskyldig enligt 40 § under förutsättning att denne vid införseltillfället varit skyldig att avge tulldeklaration för den aktuella varan. I 40 § regleras i huvudsak sådana fall av tullskyldighet som objektivt motsvarar VSL:s bestämmelser om dels illegal införsel av varor "utan att giva det till känna", dels olovliga förfoganden över oförtullade, i vederbörlig ordning införda varor eller över varor, för vilka tullfrihet, tullnedsättning eller liknande tullförmån medgetts (jfr 1 § första stycket och 4 § VSL). 40 § har kommenterats i prop. 1984/85: 50 s. 19 f och 29 – 34.

Tulltillägg kan enligt tredje stycket påföras vid en rad olika otillåtna förfaranden, såsom när en hemtagare fört in en vara utan att ange den i hemtagningsanmälan, eller när någon oriktigt har underlåtit att lämna en skriftlig anmälan vid införsel av en vara som avses i 2 § tredje stycket TL. När det gäller förfoganden över varor i strid mot medgivna tullförmåner (tullbefrielse m. m.) vill jag framhålla att tulltillägg skall påföras endast om det i fråga om den aktuella förmånen har föreskrivits anmälningsplikt, om varan skall användas på annat sätt än som varit avsett när förmånen beviljades.

40 b §

Vid tillämpning av 40 a § ansvarar den som är tullskyldig för handlingar och underlåtenhet av hans ombud. Tulldeklaration eller annat dokument som lämnats för en tullskyldig som är juridisk person skall anses ha lämnats av den tullskyldige, om det inte var uppenbart att uppgiftslämnaren saknade behörighet att företräda den tullskyldige.

Bestämmelsen i första meningen innebär att den tullskyldige ansvarar för vad hans ombud gör eller underlåter att göra i införselärenden. Vid handläggningen av frågor om tulltillägg skall alltså i princip ingen skillnad göras på de fall där ombud använts och de fall, där den tullskyldige själv upprättat och lämnat in underlag för tulltaxeringen. Detta förutsätter naturligtvis att ombudet har fullmakt att företräda den tullskyldige. Eftergiftsreglerna i 40 e § har tillämpning även på ombuden.

Förhållandet mellan föreskrifterna om påföring av tulltillägg i ombudssituationer och bestämmelserna om rättelseskyldighet i 7 och 11 §§ har behandlats under den allmänna motiveringen (avsnitt 2.2).

Föreskriften i andra meningen om ställföreträderskap för juridiska personer överensstämmer med motsvarande bestämmelser på den inrikes beskattningens område.

40 c §

Tulltillägg påförs inte i samband med rättelse av en felräkning eller fel-skrivning som uppenbart framgår av tulldeklaration eller annat dokument som lämnats till ledning för tulltaxeringen.

Tulltillägg påförs inte heller i den mån avvikelser avser bedömning av ett yrkande, såsom fråga om yrkad förmånsbehandling, anspråk på tullbc-frielse eller tullnedsättning, eller fråga om skäligheten av en uppskattning eller värdering, och avvikelserna inte gäller uppgift i sak.

Har en tullskyldig frivilligt rättat en oriktig uppgift eller anmält förhållande som avses i 40 § första eller andra stycket påförs inte tulltillägg.

I paragrafen anges förhållanden som medför att tulltillägg inte skall påföras, trots att oriktiga uppgifter lämnats i en tulldeklaration eller ett annat dokument. Till en början föreskrivs att tillägg inte skall påföras vid rättelse av en felräkning eller fel-skrivning, som uppenbart framgår av de handlingar som lämnats. Felet skall alltså vara så iögonfallande att den som granskar uppgiften med normal noggrannhet inte kan undgå att upptäcka det.

Enligt andra stycket skall tulltillägg inte påföras om oriktigheten gäller ett yrkande eller en uppskattning eller värdering och avvikelserna inte avser en uppgift i sak. Uppgift om en varas tulltaxenummer eller statistiska nummer bör anses som en uppgift i sak. Bestämmelsen har behandlats under den allmänna motiveringen (avsnitt 2.4). Till vad som där sagts kan följande kompletteringar göras.

I de allra flesta fall torde det inte vålla några svårigheter att ange rätt tulltaxenummer eller statistiskt nummer. I tveksamma fall kan förhandsbesked enligt 29 § TL inhämtas. Tullverket bistår också allmänt med råd och upplysningar. Trots det kan det inte uteslutas att det i vissa fall kan komma att uppstå problem. Det kan vara fråga om, huruvida en varubeskrivning i en tullförfattning stämmer in på varan eller vilket nummer som skall anges, när en vara med fog kan hänföras till olika nummer. Dessa frågor får bedömas mot bakgrund av föreskrifterna om eftergift av tulltillägg. Jag vill dock i det här sammanhanget ange den riktpunkten för tillämpningen, att tulltillägg inte bör påföras, om den tullskyldige lagt ner tillbörlig noggrannhet och omsorg på underlaget för tulltaxeringen. Främst är det klart oriktiga statistiska nummer och på grund av slarv eller i ond tro lämnade felaktiga uppgifter som bör föranleda påföring av tulltillägg. Med denna utgångspunkt bör det vara möjligt för tullmyndigheterna att komma fram till en rimlig praxis, som också beaktar de skilda krav som får ställas på olika grupper av tullskyldiga, på kommersiella yrkesmän och på lekmän som mer eller mindre tillfälligt importerar varor. Om en avvikelse gäller en oriktig uppgift i sak skall tulltillägg påföras även om uppgiften är knuten till ett yrkande. Om en tullskyldig t. ex. till stöd för ett yrkande om förmånsbehandling av en vara åberopar att varan har EFTA-ursprung men denna uppgift är oriktig, skall han påföras tulltillägg, om inte oriktigheten är ursäktlig.

I tredje stycket föreskrivs att tulltillägg inte skall påföras, när en oriktig uppgift blivit frivilligt rättad. Rättelse kan göras av den tullskyldige men även av annan, som har rätt att företräda den tullskyldige. En förutsättning för att bestämmelsen skall vara tillämplig är att rättelsen skett frivilligt. Om detta krav kan anses uppfyllt eller inte måste bedömas från fall till fall med beaktande av omständigheterna. Rent allmänt kan sägas att en åtgärd som vidtas efter det den tullskyldige fått anledning inse eller misstänka att myndigheterna är honom på spåren eller att de inlett en kontroll, som kan leda till upptäckt, inte kan anses frivillig. En rättelse som vidtas efter det att en tullskyldig förelagts att lämna ifrån sig bokföring m. m. för granskning är alltså inte att anse som frivillig. Den omständigheten att 7 och 11 §§ föreskriver skyldighet att rätta oriktiga tulldeklarationer medför inte att en rättelse som görs i enlighet med skyldigheten skall ses som ofrivillig.

Rättelsen skall innebära att tullen, skatten eller avgiften kan påföras med rätt belopp. Bestämmelsen har tillämplighet även på sådana fall, då någon enligt 40 § fört in en vara utan att anmäla den till förtullning eller för behandling som avses i 2 § tredje stycket eller 3 § andra stycket eller föranlett risk för att varan skulle undgå förtullning eller förfogat över oförtullad vara m. m. Den tullskyldige kan gå fri från tulltillägg genom att efter införandet eller förfogandet meddela tullmyndigheten detta och lämna de uppgifter som behövs för att tullen m. m. skall kunna fastställas. Vid förfoganden som inneburit risk för undandraganden kan han genom att "återgå till ordningen" och ange varan till förtullning eller annan tillåten behandling se till att tull m. m. påförs och på så sätt slippa tulltillägg.

Rättelse eller motsvarande åtgärd bör kunna ske formlost, muntligen eller skriftligen. Med hänsyn till värdet av att i efterhand kunna styrka både att en viss rättelseåtgärd vidtagits och vad den avsett är det emellertid lämpligt att rättelsen sker i skriftlig form.

40 d §

Har den som tagit hand om en vara efter medgivande enligt 3 § andra stycket inte kommit in med tulldeklaration vid den tidpunkt då deklarationen senast skulle ha lämnats, påförs han en särskild avgift (förseningsavgift).

Förseningsavgiften är 100 kronor. Avgiften är dock 200 kronor om den tullskyldige anmodats att lämna tulldeklaration men inte fullgjort skyldigheten inom den tid som föreskrivits.

Paragrafen motsvarar den nuvarande 40 a §.

40 e §

Tulltillägg och förseningsavgift får helt eller delvis efterges om felaktigheten eller underlåtenheten kan antas ha ett sådant samband med den tullskyldiges ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller därmed jämförligt förhållande att den kan anses ursäktlig. Detsamma gäller om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig med hänsyn till den oriktiga uppgiftens beskaffenhet eller annan särskild omständighet, som rör annat än vad som sägs i första meningen.

Tulltillägg får helt efterges även när det belopp som kunde ha undandragits genom felaktigheten eller underlåtenheten är att anse som ringa.

I paragrafen anges grunder för befrielse från tulltillägg och förseningsavgifter. Grunderna överensstämmer med vad som gäller i fråga om skatte- och avgiftstillägg. Föreskrifterna bör tillämpas generöst i fråga om personer som är ovana vid tullsystemet. När det gäller dem som yrkesmässigt importerar varor finns det dock anledning att vara mer restriktiv, eftersom dessa importörer är eller åtminstone bör vara väl förtrogna med vad de skall iaktta.

Befrielsegrunden "med hänsyn till den oriktiga uppgiftens beskaffenhet" kan antas få särskild betydelse i fråga om uppgifter angående en varas nummer enligt tulltaxan eller statistisk varuförteckning eller andra uppgifter av intrikat tullteknisk natur. Jag hänvisar i dessa frågor till kommentarerna till 40 c §. I övrigt kan ledning för tillämpningen av paragrafen hämtas från tillämpningen av motsvarande föreskrifter på den inrikes beskattningens område.

I lagtexten har inte särskilt angetts att även ursäktliga felaktigheter av ombud kan leda till nedsättning eller eftergift. Detta innebär inte att ärenden, där ett ombud har ombesörjt införselproceduren, skall undantas från möjligheter till nedsättning eller eftergift. Att påföring av tulltillägg skall kunna underlåtas även vid ursäktliga fel i dessa fall följer bl. a. av att i paragrafen talas om "därmed jämförligt förhållande". Det ligger dock i sakens natur att utrymmet för att tillämpa befrielsegrunden "bristande erfarenhet" är litet i dessa fall.

Det får ankomma på GTS att meddela närmare föreskrifter för tillämpningen. Detta gäller även i fråga om föreskriften i sista stycket, dvs. vad som är att anse som ringa belopp.

I fråga om särskilda avgifter på skatteområdet gäller att de inte får påföras sedan den skattskyldige avlidit. En motsvarande bestämmelse har inte tagits med i detta förslag. Någon skillnad i sak är dock inte avsedd. Det ligger i sakens natur att en avgift inte påförs den som avlidit, när avgiften skall beslutas.

40 f §

Om en vara eller dess värde blir föremål för förverkande enligt lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling, tas inte tull, annan införselavgift för varan eller tulltillägg ut för varan till den del varan eller dess värde förverkas. Ett tidigare meddelat beslut om tull, annan införselavgift eller tulltillägg skall upphävas eller ändras, sedan dom eller beslut som innefattar förverkande vunnit laga kraft.

Paragrafen överensstämmer nära med nuvarande 40 c §. Föreskrifterna i den paragrafen har kompletterats med en bestämmelse om att tulltillägg liksom tull, annan skatt eller införselavgift inte skall tas ut för en vara eller en varas värde, i den mån varan eller dess värde förverkats. Enligt andra meningen skall ett redan meddelat beslut om tull m. m. och tulltillägg ändras eller upphävas, sedan en dom eller ett beslut som innehåller förverkande vunnit laga kraft. Detta är ett resultat av förslaget att tulltillägg skall påföras av tullmyndigheterna oberoende av om ärendet överlämnas till åklagare för åtalsprövning. Det kan därför hända att införselavgifter och tulltillägg blivit påförda och har betalats när förverkandefrågan avgörs.

Prop. 1985/86: 41 Tullmyndigheten skall då självant ompröva sina beslut och göra de ändringar som betingas av förverkandet.

40 g–j §§

Föreskrifterna överensstämmer i allt väsentligt med motsvarande föreskrifter på den inrikes beskattningens område.

40 k §

I fråga om särskild avgift tillämpas 17–19 §§ samt 21 § och 22 § första och fjärde styckena.

Genom paragrafen görs flertalet bestämmelser som gäller uppbörd och återbetalning av tull m. m. tillämpliga på tulltillägg. I likhet med vad som gäller på det inrikes skatte- och avgiftsområdet skall ränta inte beräknas på tulltillägg som påförs genom beslut av en besvärmyndighet. I enlighet med detta har 20 och 20 a § samt 22 § andra och tredje styckena inte gjorts tillämpliga på tulltillägg och förseningsavgift men väl 21 § samt 22 § första och fjärde styckena. Restavgift tas alltså ut på tulltillägg och förseningsavgift som inte betalas i rätt tid. Beträffande förseningsavgiften innebär detta en ändring i förhållande till den nuvarande ordningen.

44, 45 och 48–50 §§

I dessa paragrafer har gjorts ändringar som är betingade av föreskrifterna om tulltillägg.

Övergångsbestämmelserna

Ändringarna i tullagen föreslås träda i kraft den 1 april 1986. De nya bestämmelserna i 40 a–40 k §§ skall dock inte tillämpas i fråga om förhållanden som avser tiden före ikraftträdandet. Tulltillägg kan därför inte påföras på grund av handling eller underlåtenhet som ägt rum tidigare.

5 Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över förslagen.

6 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Varusmugglingsutredningens betänkande SOU 1976: 37 Smugglingsbrott och tulltillägg. Sammanfattning och förslag till lagtext.

Sammanfattning

Reaktionssystemet på tullområdet är, till skillnad från vad som gäller vid den inrikes beskattningen, enbart av straffrättslig karaktär frånsett att bestämmelser om förseningsavgift införts år 1974 för fall då hemtagare försummat sin deklarationsskyldighet. Flertalet smugglingsbrott gäller ringa varusmuggling och avgörs genom strafförelägganden som utfärdas av särskilt förordnade befattningshavare inom tullverket. Trots att det alltså mera sällan behöver bli fråga om åtal, kräver målen en betydande arbetsinsats, som knappast står i rimlig proportion till intresset av att brottet beivras i straffprocessuell ordning. De tidskrävande åtgärder som måste vidtas redan i samband med upptäckten är en betydande belastning, särskilt därför att upptäckten ofta sker i samband med kontroll av resandetransporten, då kravet på snabbhet är starkt. En stor del av bevakningsresurserna tas i anspråk, vilket inverkar negativt på den egentliga kontrollverksamheten.

Enligt utredningens förslag skall på tullområdet införas en administrativ sanktion, motsvarande skatte- och avgiftstilläggen. Bestämmelser om den administrativa sanktionen, som enligt utredningens mening bör benämnas tulltillägg, föreslås bli inarbetade i tullagen (1973: 670). I anslutning härtill föreslås vissa ändringar i övriga centrala tullförfattningar. Vidare framläggs förslag till ändringar i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling, som möjliggör bl. a. att det stora flertalet fall av undandragandebrott enligt lagen inte beivras i judiciell ordning utan enbart föranleder tulltillägg.

Bestämmelserna om tulltillägg m. m.

Vid utformningen av bestämmelserna har motsvarande regler i författningarna om den inrikes beskattningen tjänat som mönster. Särskilda förhållanden på tullområdet har dock ansetts motivera vissa avsteg från de principer som gäller på inrikesområdet.

Bestämmelserna om tulltillägg bör bygga på ett generellt tullskyldighetsbegrepp på samma sätt som skattetilläggen avser skattskyldig och har därför inte utan vidare kunnat anknytas till den i tullagen nu givna bestämningen av vem som är tullskyldig. Med tullskyldig avses nämligen där endast den som anger vara till förtullning och den som tagit hand om oförtullad vara enligt särskilt medgivande, dvs. hemtagare. Har införseln skett utan att varan angetts till förtullning eller tagits hem är tullskyldighet inte föreskriven i tullagen. Flertalet illegala förfaranden faller sålunda utanför lagen. Utredningen föreslår att tullskyldighetsbegreppet vidgas, så att det kommer att omfatta även de fall när införsel sker utan att den ges till

känna för tullverket och när olovliga förfoganden äger rum, som kan föranleda att tull eller annan införselavgift undandras statsverket.¹

De föreslagna bestämmelserna om tulltillägg bygger på det utvidgade tullskyldighetsbegreppet och har utformats såsom fall av särskild tullskyldighet med sikte på att de såvitt gäller brottsliga förfaranden skall täcka de objektiva rekvisiten för varusmuggningslagens undandragandebrott och försök till sådana brott.

I enlighet härmed föreslås en bestämmelse om att den som har infört eller låtit införa vara utan att den angetts till förtullning eller anmälts för sådan behandling som medför att den inte behöver förtullas vid införseln är skyldig att betala den tull och annan införselavgift som skulle ha utgått om varan förtullats vid införseln. Detsamma gäller om någon i samband med införsel av vara eljest vidtagit sådana åtgärder att risk uppkommit för att varan skulle undgå förtullning. Vidare skall den som förfogat över oförtullad vara som införts på legal väg vara skyldig att betala den tull och annan införselavgift som undandragits eller kunnat undandragas genom förfogandet. Den som förfogat över förtullad vara i strid mot föreskriven förutsättning för befrielse från eller nedsättning av tull eller annan införselavgift skall gå miste om tullförmånen.

I de nu angivna fallen skall den tullskyldige även påföras tulltillägg. Tillägget skall vara lika stort som den påförda tullen eller avgiften eller den tullförmån som den tullskyldige gått miste om, men skall utgå med hälften av nämnda belopp om avsikt att undandraga tull eller annan införselavgift kan antagas inte ha förelegat.

Tulltillägg skall vidare påföras tullskyldig som angett vara till förtullning, om han i tulldeklaration eller på annat sätt lämnat oriktig eller ofullständig uppgift till ledning för tulltaxeringen. Tillägget kan påföras oavsett om uppgiften lämnats muntligen eller skriftligen. Såsom oriktig uppgift anses bl. a. oriktigt tulltaxenummer eller statistiskt nummer, om det inte särskilt angetts att nummerangivelsen är avsedd att vara ett yrkande. Utredningen förutsätter att tullverket genom information och rådgivningsverksamhet verkar för att skyldigheten att ange sådant nummer inte blir onödigt betungande för de tullskyldiga. Även tullskyldig som eftersatt sin i tullagen föreskrivna rättelseskyldighet skall kunna påföras tulltillägg.

Tulltillägg kan enligt förslaget inte påföras hemtagare som underlåtit att fullfölja hemtagningsanmälan med deklaration. Detta är en principiell avvikelse från reglerna om skattetillägg. Möjligheten för tullmyndigheten att tillgripa vitesföreläggande och att, om deklaration trots sådant föreläggande inte lämnas, på grund av uppgifterna i hemtagningsanmälan göra en från det allmännas synpunkt nöjaktig tulltaxering har, i förening med möjligheten att återkalla hemtagningsstillståndet för en tredskande hemtagare, antagits medföra att en bestämmelse om tulltillägg för de nu avsedda fallen inte har någon egentlig funktion att fylla.

Tulltillägg på grund av oriktiga, ofullständiga eller eljest bristfälliga uppgifter i samband med förtullning skall i princip påföras den tullskyldige

¹ De föreslagna ändringarna genomförda, se SFS 1984: 940, prop. 1984/85: 50, SkU 18, rskr 56.

även om deklaration lämnats av ombud eller anställd. Dock gäller det undantaget, att om bristfällighet i en genom ombud lämnad deklaration visas ha orsakats genom fel eller försummelse av ombudet, tulltillägget skall påföras ombudet om den tullskyldige inte eftersatt sin i tullagen föreskrivna gransknings- eller rättelseskyldighet.

Tulltillägget skall, när den tullskyldige avsiktligt lämnat oriktig eller ofullständig uppgift eller underlåtit att rätta sådan uppgift, vara lika stort som den tull eller annan införselavgift som utgår till följd av avvikelse från hans uppgifter. När tull eller avgift fastställts efter skäligen grund till följd av bristfälliga uppgifter, skall tillägget motsvara det avgiftsbelopp som utgår utöver vad som följer av den tullskyldiges uppgifter. Kan det antagas att avsikt att undandra avgifter inte har förelegat, skall tulltillägget utgå med halva det undandragna beloppet.

De i jämförelse med skattetilläggen ganska höga procentsatserna för tulltilläggen har ansetts ofrånkomliga främst därför att det vid en avkriminalisering skulle te sig oförsvarligt att gå längre i en försvagning av den nuvarande reaktionen mot varusmuggling. Denna innefattar ju i allmänhet både straff och förverkande av varan. Även andra skäl har bidragit till ståndpunktstagandet. Utredningen pekar på de svårigheter som är förenade med kontrollen av varutrafiken till landet inom ramen för den nya tullproceduren, där trafikens krav på snabbhet ansetts motivera långt gående möjligheter att föra in och förfoga över varor, innan den egentliga tullbehandlingen har ägt rum. Vidare noteras den nackdel från utrednings-synpunkt som ligger i att importörens medkontrahent, som normalt borde vara en viktig upplysningskälla, befinner sig utomlands och därför inte utan vidare är tillgänglig för förhör, än mindre för omedelbara tvångsåtgärder i händelse av misstanke om brott.

Den föreslagna differentieringen av tulltilläggen, grundad på om avsikt att undandra avgift kan antas ha förelegat eller inte, är ett avsteg från den i fråga om skattetilläggen tillämpade principen att sådant tillägg utgår utan hänsynstagande till skuldsynpunkter (bortsett från de särskilt angivna fall då felaktigheten anses ursäktlig). Med hänsyn till de erfarenheter, som inom tullväsendet finns i fråga om handläggning av ringa överträdelser av varusmuggningslagen och övrig tullagstiftning, har utredningen ansett det möjligt att anförtro tullmyndigheterna en sådan bedömning. Det bör tilläggas att tullmyndigheterna i våra grannländer vid tillämpning av sanktioner motsvarande de föreslagna tulltilläggen anförtrotts att göra liknande bedömningar med hänsyn till de subjektiva rekvisiten.

De fall, när tulltillägg enligt förslaget inte alls skall utgå eller får helt efterges, motsvarar i princip vad som gäller i fråga om skattetilläggen. Tulltillägg skall sålunda inte utgå, i den mån avvikelse från lämnad uppgift innebär rättelse av uppenbar felräkning eller misskrivning. Tulltillägg utgår inte heller om avvikelsen avser bedömning av yrkande (såsom fråga om yrkad förmånsbehandling, anspråk på tullbefrielse eller tullnedsättning) eller fråga om skäligheten av uppskattning eller värdering såvida avvikelsen inte gäller oriktig uppgift i sak. Uppgift om varas statistiska nummer anses inte som yrkande, om detta inte framgår av deklarationen. Tulltillägg

utgår inte om den tullskyldige eller ombudet frivilligt vidtagit rättelse, som leder till att införselavgifterna kan påföras med rätt belopp.

Tulltillägg får helt efterges, om felaktigheten, underlåtenheten eller åtgärden kan anses ursäktlig med hänsyn till den tullskyldiges ålder, sjukdom eller bristande erfarenhet, den oriktiga uppgiftens särskilda beskaffenhet eller därmed jämförlig omständighet. Utredningen diskuterar ingående sådana omständigheter inom tullområdet, som enligt angivna regler bör föranleda att tulltillägg inte utgår eller att det efterges.

Tulltillägg får även efterges, om det belopp som undandragits eller kunnat undandras är att anse som ringa. Tulltillägg i samband med resandetrafiken får dock på denna grund efterges endast undantagsvis och skall annars utgå med lägst 50 kr. Denna spärregel har ansetts nödvändig för att sanktionssystemet i samband med resandetrafikens regler inte helt skall förlora sin effekt.

Tulltillägg skall liksom skattetillägg påföras, även om gärningen beivras i straffprocessuell ordning. Tillägg skall dock inte utgå i den mån varan eller dess värde föklaras förverkat.

Fråga om tulltillägg prövas av den tullmyndighet som har hand om tulltaxeringen. Kommunikation skall om hinder inte möter ske med den tullskyldige innan beslut meddelas.

Beslut om tulltillägg skall i princip anses vara ett självständigt beslut, som kan prövas genom besvär utan samband med tulltaxeringsbeslutet. Vid om- eller eftertulltaxering skall den ändring av påfört tulltillägg som föranleds därav dock beslutas ex officio. Vid besvär skall tillägget likaså nedsättas utan särskilt yrkande, om tulltaxeringen nedsätts.

Tullmyndighet föreslås få rätt att som säkerhet för tulltillägg ta hand om den vara som tillägget har samband med. Detta är nödvändigt med hänsyn till att beslagsbestämmelserna i varusmuggningslagen inte blir tillämpliga i fall av ringa varusmuggling, då förverkande skall komma i fråga endast undantagsvis. Den som påförs tulltillägg skall vara skyldig att ersätta tullverket, om särskild kostnad uppkommer för varans förvaring.

En bestämmelse om preskription i de särskilda fallen av tullskyldighet föreslås. Flertalet bestämmelser om uppbörd och återbetalning av tull och annan införselavgift föreslås bli tillämpliga även på tulltillägg.

För att möjliggöra den avkriminalisering av ringa undandragandebrott som avses med bestämmelserna om tulltillägg har på liknande sätt som skedde vid skattebrottslagens tillkomst en särskild åtalsregel införts. Enligt denna regel får åtal för ringa varusmuggling eller motsvarande oakt-samhetsbrott väckas endast om det är påkallat av särskilda skäl, när brottet medfört enbart undandragande eller risk för undandragande. Samma regel gäller för talan om förverkande.

Förslag till Lag om ändring i tullagen (1973: 670)

Härigenom föreskrives i fråga om tullagen (1973: 670)

dels att rubriken närmast före 39 § skall lyda "Tullskyldighet i särskilda fall, tulltillägg m. m.",

dels att 4, 5, 7, 11, 14, 15, 20, 20 a, 39–40 b, 41, 44, 45 och 48–50 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas tio nya paragrafer, 40 c–40 l §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Vara, som skall förtullas, anges till förtullning vid införseln eller, om den sändes under tullverkets överinseende till ort inom tullområdet, vid ankomsten till denna ort. Förvaras sådan vara på tullupplag eller tullager eller i frihamn, anges den till förtullning innan förvaringen upphör.

Vara anges till förtullning vid införseln eller, om den sändes under tullverkets överinseende till ort inom tullområdet, vid ankomsten till denna ort. *Oförtullad vara, som förvaras på tullupplag eller tullager eller i frihamn eller innehas med temporär tullfrihet, anges till förtullning innan förvaringen eller den temporära tullfriheten upphör.*

Har vara tagits om hand efter medgivande enligt 3 § andra stycket skall den som erhållit medgivandet ange varan till förtullning inom den tid som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, generaltullstyrelsen bestämmer. Blir varan inom samma tid föremål för behandling enligt 2 § tredje stycket, skall vad nu sagts om skyldighet att ange vara till förtullning ej gälla.

5 §

Den som anger vara till förtullning eller som tagit hand om vara efter medgivande enligt 3 § andra stycket är tullskyldig. Tullskyldig skall utom tull erlagga annan införselavgift för varan som uppbäres av tullverket.

Den som anger vara till förtullning eller som tagit hand om vara efter medgivande enligt 3 § andra stycket är tullskyldig *för varan.*

Om tullskyldighet i särskilda fall föreskrives i 39 och 40 §§.

Tullskyldig skall utom tull erlagga annan införselavgift som uppbäres av tullverket.

Anträffas ej någon som är tullskyldig, får tull och annan införselavgift tagas ut av varan.

7 §

När vara anges till förtullning, skall tullskyldig till ledning för förtullningen lämna tulldeklaration. Generaltullstyrelsen får för särskilda fall föreskriva att de uppgifter som behövs för förtullningen skall lämnas i annan ordning.

¹ Lydelse enligt prop. 1975/76: 163.

Tulldeklaration får lämnas genom ombud som godkänts av generaltullstyrelsen. *Innehåller deklaration som lämnats genom ombud oriktig uppgift och kan det föranleda, att tull eller annan införselavgift undandrages statsverket eller att vara införes i strid mot förbud, åligger det tullskyldig att rätta uppgiften inom tre veckor från den dag, då deklarationen lämnades.*

Tullmyndighet får medge att tulldeklaration lämnas av någon som är anställd och kan anses intaga förtroendeställning hos den tullskyldige eller, om deklarationen lämnas genom ombud som avses i andra stycket, hos ombudet.

11 §

Finner tullskyldig eller den för vars räkning vara införts att uppgift som lämnats i tulldeklaration eller i övrigt i samband med förtullning ej överensstämmer med vara som införts, åligger det honom att inom två veckor från det förhållandet upptäcktes anmäla detta hos tullmyndighet, om förhållandet föranlett eller kan föranleda att tull eller annan införselavgift undandrages statsverket eller det föranlett att vara införts i strid mot förbud.

Har tid för besvär över beslut, varigenom tull eller annan införselavgift för varan fastställts, gått ut när förhållande som avses i första stycket upptäckes, föreligger ej anmälningsskyldighet.

14 §

Har tullskyldig i tulldeklaration eller på annat sätt lämnat oriktig uppgift till ledning för tulltaxering eller underlåtit att lämna uppgift som det ålegat honom att lämna och har detta föranlett att tull och annan införselavgift icke fastställts eller fastställts till för lågt belopp, sker eftertulltaxering. Sådan taxering får dock ej ske, om det belopp den tullskyldige skulle ha att erlagga är att anse som ringa eller det med hänsyn till omständigheterna framstår som uppenbart oskäligt att eftertulltaxering sker.

Tulldeklaration får lämnas genom ombud som godkänts av generaltullstyrelsen. *Det åligger den tullskyldige att granska innehållet i sådan deklaration inom tio dagar från den dag då deklarationen lämnades.*

Om skyldighet att rätta oriktig eller ofullständig uppgift föreskrivs i 11 §.

Finner tullskyldig eller den för vars räkning vara införts att uppgift som lämnats i tulldeklaration eller i övrigt i samband med förtullning är oriktig eller ofullständig, åligger det honom att utan dröjsmål rätta uppgiften, om den föranlett eller kan föranleda att tull eller annan införselavgift undandrages statsverket eller att vara införes i strid mot förbud eller villkor.

Har tullskyldig som avses i 5 § första stycket i tulldeklaration eller på annat sätt lämnat oriktig uppgift till ledning för tulltaxeringen eller underlåtit att lämna uppgift som det ålegat honom att lämna och har detta föranlett att tull och annan införselavgift icke fastställts eller fastställts till för lågt belopp, sker eftertulltaxering. Sådan taxering får dock ej ske, om det belopp den tullskyldige skulle ha att erlagga är att anse som ringa eller det med hänsyn till omständigheterna framstår som uppenbart oskäligt att eftertulltaxering sker.

15 §

Eftertullaxering får ej ske så länge omtulltaxering kan ske och ej senare än fem år efter den dag då varan angavs till förtullning.

Har den tullskyldige avlidit, påföres eftertulltaxering hans dödsbo. Sådan eftertulltaxering får ske endast om fråga därom prövats senast under andra året efter utgången av det kalenderår då bouppteckning efter den tullskyldige lämnats in för registrering.

Har tullskyldig åtalats för brott enligt lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling, får, även efter utgången av den i första eller andra stycket angivna tiden, eftertulltaxering ske för den vara som åtalet avser. Eftertulltaxering får dock ske endast om fråga därom prövats före utgången av kalenderåret efter det då åtalet väcktes. Har den tullskyldige avlidit, skall fråga om eftertulltaxering prövas inom sex månader från dödsfallet. Ogillas åtalet, skall, när domen vunnit laga kraft, den med stöd av detta stycke åsatta eftertulltaxeringen undanröjas av tullmyndigheten.

Tredje stycket äger motsvarande tillämpning i fall då den som företrätt juridisk person åtalats för brott enligt lagen om straff för varusmuggling, om brottet avser tull eller annan införselavgift som den juridiska personen haft att erlagga.

Eftertulltaxering får ej ske så länge omtulltaxering kan ske och ej senare än fem år efter den dag då varan angavs till förtullning. *såvida icke tullskyldig samtyckt till att eftertulltaxering sker.* Har den tullskyldige avlidit, påföres eftertulltaxering hans dödsbo. Sådan eftertulltaxering får ske endast om fråga därom prövats senast under andra året efter utgången av det kalenderår då bouppteckning efter den tullskyldige lämnats in för registrering.

Har tullskyldig åtalats för brott enligt lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling, får, även efter utgången av den i första stycket angivna tiden, eftertulltaxering ske för den vara som åtalet avser. Eftertulltaxering får dock ske endast om fråga därom prövats före utgången av kalenderåret efter det då åtalet väcktes. Har den tullskyldige avlidit, skall fråga om eftertulltaxering prövas inom sex månader från dödsfallet. Ogillas åtalet, skall, när domen vunnit laga kraft, den med stöd av detta stycke åsatta eftertulltaxeringen undanröjas av tullmyndigheten.

Andra stycket äger motsvarande tillämpning i fall då den som företrätt juridisk person åtalats för brott enligt lagen om straff för varusmuggling, om brottet avser tull eller annan införselavgift som den juridiska personen haft att erlagga.

20 §²

Ränta utgår på tull eller annan införselavgift som skall betalas

1. på grund av omtulltaxering eller eftertulltaxering,
2. enligt beslut av generaltullstyrelsen, kammarrätt eller regeringsrätten,

3. i fall som avses i 20 § första eller tredje stycket tullförordningen (1973: 979).

3. i fall som avses i 40 §, när tull eller annan införselavgift undandragits,

4. i fall som avses i 20 § första eller tredje stycket tullförordningen (1973: 979).

² Senaste lydelse 1974: 982.

Har tull eller annan införselavgift enligt preliminärt beslut erlagts med lägre belopp än som slutligt fastställts utgår ränta på det överskjutande beloppet.

Fördröjes utfärdande av särskild tullräkning till följd av att den som tagit hand om vara efter medgivande enligt 3 § andra stycket icke angett varan till förtullning inom föreskriven tid utgår ränta.

20 a §³

Ränta enligt 20 § utgår för visst kalenderår efter den högre av de räntesatser som gäller vid beräkning av ränta för det året enligt 69 § 1 mom. andra stycket uppbördslagen (1953: 272). För tid som infaller efter utgången av det år då införselavgiften slutligt fastställs tillämpas dock den räntesats som gäller för det året. Räntebelopp som understiger femtio kronor påföres ej.

Vid beräkning av ränta enligt 20 § första eller andra stycket gäller att ränta utgår

Vid beräkning av ränta enligt 20 § första stycket 1, 2 eller 4 eller enligt andra stycket gäller att ränta utgår

från utgången av den andra månaden efter den då varan angavs till förtullning, dock att ränta på avgift, som motsvarar tidigare återbetalat avgiftsbelopp, utgår från utgången av den månad då beloppet återbetalades.

till och med den månad då beloppet skall erläggas.

Ränta enligt 20 § första stycket 3 utgår

från utgången av den månad då varan infördes eller det olovliga förfogandet ägde rum,

till och med den månad då beloppet skall erläggas.

Ränta enligt 20 § tredje stycket utgår för den tid fördröjningen omfattar.

Ränta enligt andra stycket utgår ej för längre tid än två år utom i fall som avses i 20 § första stycket 3.

Ränta enligt andra och tredje styckena utgår ej för längre tid än två år utom i fall som avses i 20 § första stycket 4.

Har beslut, som föranlett ränta, ändrats på sådant sätt att ränta icke skulle ha utgått eller skulle ha utgått med lägre belopp, skall ny beräkning av ränta göras och för mycket påförd ränta återbetalas. Ränta utgår ej på räntebelopp som tullskyldig ålägges betala enligt 20 § utöver tidigare erlagd ränta.

Har beslut, som föranlett ränta, ändrats på sådant sätt att ränta icke skulle ha utgått eller skulle ha utgått med annat belopp, skall ny beräkning av ränta göras. För mycket erlagd ränta skall återbetalas. Ränta utgår ej på räntebelopp som tullskyldig ålägges betala enligt 20 § utöver tidigare erlagd ränta.

Bestämmelserna i denna lag om tull och annan införselavgift äger motsvarande tillämpning beträffande ränta enligt denna paragraf.

39 §

Går oförtullad vara förlorad, när den infördes till tullområdet eller

Har oförtullad vara gått förlorad när den infördes till tullområdet el-

sändes under tullverkets överinseende inom detta, *erlägges särskild avgift till tullverket för varan av fraktföraren eller, om ej fraktförare åtagit sig att befordra varan, den som eljest befordrat varan.*

Går oförtullad vara förlorad, när den förvaras på tullupplag, tullager eller i exportbutik, eller förfogar innehavare av tullupplag, tullager eller exportbutik över vara i strid mot bestämmelser för varas förvaring, erlägger han särskild avgift till tullverket för varan.

Den som visar att förlust av vara ej beror på fel eller försummelse av honom eller någon för vilken han svarar är ej skyldig att erlägga särskild avgift. Föreligger eljest särskilda skäl kan generaltullstyrelsen medge nedsättning av eller befrielse från särskild avgift.

Särskild avgift för vara skall motsvara den tull och annan införselavgift, som skulle ha tagits ut för varan om denna förtullats efter anmälan av den som är betalningsskyldig enligt 39 §. I fråga om spritdrycker och vin tages den särskilda avgiften ut med tillämpning av avgiftssats som gäller för resandes införsel av sådan vara.

Har särskild avgift erlagts för vara, utgår ej tull eller annan införselavgift för varan.

Bestämmelserna i 7-22 samt 35 och 36 §§ äger motsvarande tillämpning på uttagande av särskild avgift.

ler sändes under tullverkets överinseende inom detta, *är fraktföraren tullskyldig för varan. Har ej fraktförare åtagit sig att befordra varan, är den som eljest befordrat varan tullskyldig för den.*

Har oförtullad vara gått förlorad, när den förvarades på tullupplag, tullager eller i exportbutik, är innehavaren av upplaget, lagret eller exportbutiken tullskyldig för varan.

Har oförtullad vara gått förlorad, när den innehades med temporär tullfrihet, är den som åtnjöt den temporära tullfriheten tullskyldig för varan.

Den som visar att förlusten av vara ej berodde på fel eller försummelse av honom eller någon för vilken han svarade är ej tullskyldig enligt första—tredje styckena. Föreligger eljest särskilda skäl kan generaltullstyrelsen medge nedsättning av eller befrielse från tullen eller avgiften.

I fråga om tullskyldig som avses i första—tredje styckena gäller bestämmelserna i 7-16, 22 och 40 a §§ i tillämpliga delar.

40 §

Har någon infört eller låtit införa vara utan att den angetts till förtullning eller anmälts för behandling som avses i 2 § tredje stycket eller 3 § andra stycket, är han skyldig att betala den tull och annan införselavgift som skulle ha utgått om varan förtullats vid införseln. Detsamma gäller den som i samband med införsel av vara eljest vidtagit sådan åtgärd att risk uppkommit för att varan skulle undgå förtullning.

Den som förfogat över oförtullad vara som avses i 2 § tredje stycket i strid mot föreskriven inskränkning i förfoganderätten är skyldig att betala den tull och annan införselavgift som därigenom undandragits eller kunnat undandragas. Den som förfogat över förtullad vara i strid mot föreskriven förutsättning

för befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av tull eller annan införselavgift äger ej åtnjuta tullförmånen.

Tulltillägget skall därjämte påföras den tullskyldige med ett belopp lika stort som den påförda tullen och avgiften eller, vid förfogande enligt andra stycket andra meningen, med lika stort belopp som den tullförmån han gått miste om.

40 a §

Har den som tagit hand om vara efter medgivande enligt 3 § andra stycket underlåtit att inom föreskriven tid lämna tulldeklaration, påföres honom förseningsavgift med 100 kronor.

Har i fall som avses i första stycket den tullskyldige anmanats att lämna tulldeklaration inom viss tid men icke efterkommit anmaningen, bestämmes förseningsavgiften till 200 kronor.

I fråga om förseningsavgift gäller bestämmelserna i 17-19 §§ samt 21 § andra stycket och 22 § i tillämpliga delar.

Har tullskyldig som angett vara till förtullning i tulldeklaration eller på annat sätt lämnat oriktig eller ofullständig uppgift till ledning för tulltaxering eller eftersatt gransknings- eller rättelseskyldighet enligt 7 eller 11 § påföres honom tulltillägget med ett belopp lika stort som den tull eller annan införselavgift som utgår till följd av avvikelser från hans uppgifter.

Tulltillägg påföres även, när tull eller annan införselavgift har uppskattats med stöd av 16 § till följd av att den tullskyldige lämnat bristfälliga uppgifter till ledning för tulltaxeringen. I sådant fall skall tillägget motsvara det avgiftsbelopp som på grund av uppskattningen utgår utöver vad som följer av den tullskyldiges uppgifter.

Vid tillämpning av första och andra styckena anses tullskyldig ansvarig för åtgärd eller underlåtenhet av anställd eller ombud, om det icke är uppenbart att behörighet att företräda den tullskyldige saknats. Visar tullskyldig, att oriktig eller utelämnad uppgift i tulldeklaration orsakats genom fel eller försummelse av ombud, skall tulltillägget påföras ombudet, såvida den tullskyldige ej eftersatt sin gransknings- eller rättelseskyldighet enligt 7 eller 11 §.

40 b §

Fråga om förseningsavgift prövas av tullmyndigheten. Innan beslut fattas om påföring av förse-

Kan det antagas att den som skall påföras tulltillägg ej haft för avsikt att undandraga tull eller an-

ningsavgift, skall den tullskyldige beredas tillfälle att yttra sig, om ej hinder möter däremot.

Förseningsavgift får helt efterges, om underlåtenheten kan anses ursäktlig eller ringa. Sådan avgift får även nedsättas.

nan införselavgift, bestämmes tillägget till hälften av vad som eljest utgår enligt 40 eller 40 a §.

40 c §

Tulltillägg i samband med resandetrafiken utgår med lägst 50 kronor.

40 d §

Tulltillägg utgår ej i den mån avvikelse innebär rättelse av uppenbar felräkning eller misskrivning. Tulltillägg utgår ej heller, om avvikelser avser bedömning av yrkande, såsom fråga om yrkad förmånsbehandling, anspråk på tullbefrielse eller tullnedsättning, eller fråga om skäligheten av uppskattning eller värdering, såvida avvikelserna ej gäller oriktig uppgift i sak. Uppgift i tulldeklaration om varusnummer enligt tulltaxan (1971:920) eller enligt statistisk varuförteckning anses som yrkande endast om detta framgår av deklarationen.

Har den tullskyldige eller ombud som avses i 40 a § tredje stycket frivilligt rättat oriktig uppgift eller vidtagit annan åtgärd, som leder till att tull och annan införselavgift kan påföras med rätt belopp, utgår ej tulltillägg.

40 e §

Tulltillägg får helt efterges om felaktigheten, underlåtenheten eller åtgärden kan anses ursäktlig med hänsyn till den tullskyldiges ålder, sjukdom eller bristande erfarenhet, den oriktiga uppgiftens särskilda beskaffenhet eller därmed jämförlig omständighet.

Tulltillägg får även efterges, om det belopp som undandragits eller kunnat undandragas är att anse som ringa. Tulltillägg i samband med resandetrafiken får dock på denna grund efterges endast undantagsvis.

40 f §

I den mån vara eller dess värde blir föremål för förverkande enligt 12 § lagen (1960:418) om straff för varusmuggling, utgår ej tull eller annan införselavgift för varan och ej heller tulltillägg. Tidigare meddelat beslut härom skall undanröjas eller ändras, sedan dom eller beslut som innefattar förverkande vunnit laga kraft.

40 g §

Har den som tagit hand om vara efter medgivande enligt 3 § andra stycket underlåtit att inom föreskriven tid lämna tulldeklaration, påföres honom förseningsavgift med 100 kronor.

Har i fall som avses i första stycket den tullskyldige anmanats att lämna tulldeklaration inom viss tid men icke efterkommit anmaningen, bestämmes förseningsavgiften till 200 kronor.

Förseningsavgift får helt efterges, om underlåtenheten kan anses ursäktlig eller ringa. Sådan avgift får även nedsättas.

40 h §

Fråga om tulltillägg eller förseningsavgift prövas av tullmyndigheten. Innan beslut fattas om påföring, skall den för vilken tillägget eller avgiften ifrågasätts beredas tillfälle att yttra sig, om ej hinder möter däremot.

40 i §

Ändras tulltaxeringsbeslut genom omtulltaxering eller eftertulltaxering, skall därav föranledd ändring av tulltillägg beslutas. Finnes vid prövning av besvär mot tulltaxeringsbeslut att taxeringen skall nedsättas, skall den ändring av tulltillägg som föranleds av nedsättningen beslutas.

Medger regeringen eller, efter regeringens förordnande generaltullstyrelsen befrielse från eller återbetalning av tull eller annan införsel-

avgift, får medgivandet avse även tulltillägg och förseningsavgift.

40 j §

Tullmyndighet får som säkerhet för tulltillägg taga hand om vara som avses i 40 eller 40 a §. Den som påföres tulltillägg är skyldig att ersätta tullverket särskild kostnad som uppkommer för varans förvaring.

40 k §

Fråga om tullskyldighet och tulltillägg enligt 40 § får ej prövas senare än fem år efter utgången av den månad, då varan infördes eller det olovliga förfogandet ägde rum, om ej den tullskyldige samtyckt därtill. Dock skall vad i 15 § föreskrivits om tider för prövning av eftertulltaxering i särskilda fall äga motsvarande tillämpning.

40 l §

I fråga om tulltillägg och förseningsavgift gäller bestämmelserna i 17–19 §§ samt 21 § och 22 § första och fjärde styckena i tillämpliga delar.

41 §⁴

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter

1. att lämna uppgift eller handling enligt 7–9 §§ eller 10 § första stycket eller

2. att göra anmälan enligt 11 §, dömes för tullförseelse till böter, om ej underlåtenheten är belagd med straff i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

Allmänt åtal för tullförseelse får ej väckas utan anmälan av tullmyndighet.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att lämna uppgift eller handling enligt 7–9 §§ eller 10 § första stycket, dömes för tullförseelse till böter, om ej underlåtenheten är belagd med straff i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

⁴ Senaste lydelse 1974: 982.

44 §⁵

Talan mot beslut, som annan tullmyndighet än generaltullstyrelsen meddelat enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser, föres hos generaltullstyrelsen genom besvär.

Avser besvären fastställelse av tull, annan införselavgift, *särskild avgift*, ränta, restavgift eller förseningsavgift, skall besvärshandlingen ha kommit in inom sex månader från den dag då beslutet meddelades. *Sker omtulltaxering gäller dock att besvärshandlingen skall ha kommit in inom sex månader från den dag då tulltaxeringsbeslutet meddelades* eller, om besvärstiden blir längre därigenom, inom två månader från den dag då omtulltaxeringsbeslutet meddelades.

Avser besvären fastställelse av tull, annan införselavgift, ränta, restavgift, *tulltillägg* eller förseningsavgift, skall besvärshandlingen ha kommit in inom sex månader från den dag då beslutet meddelades *eller, i fall då omtulltaxering skett, senast två månader från den dag då omtulltaxeringsbeslutet meddelades*, om besvärstiden därigenom blir längre.

45 §⁶

Talan mot generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser föres hos kammarrätt genom besvär, när talan avser fråga om

1. fastställelse av tull eller annan införselavgift och prövningen ej gäller sådant beslut om befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av avgift som meddelats med stöd av regeringens bemyndigande,

2. temporär tullfrihet,

3. restitution av tull eller annan införselavgift,

4. varucertifikat enligt protokoll 3 till Sveriges avtal med Europeiska ekonomiska gemenskapen eller bilaga B del 1 till konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen.

5. inskränkning i rätten att förfoga över vara,

6. förhandsbesked,

7. *särskild avgift*,

7. *ränta eller restavgift*,

8. *ränta, restavgift* eller förseningsavgift,

8. *tulltillägg* eller förseningsavgift,

9. kostnad, som avses i 30 § andra stycket eller 37 §.

10. föreläggande samt

11. utdömande av vite.

Har generaltullstyrelsen avvisat ansökan om förhandsbesked eller återkallat lämnat förhandsbesked eller meddelat beslut som avses i 33 § tredje stycket, får talan mot beslutet ej föras.

I övrigt föres talan mot generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser hos regeringen genom besvär.

48 §

Tullskyldig får anföra besvär i särskild ordning om

1. tull eller annan införselavgift felaktigt fastställts mer än en gång för viss vara,

2. han, till följd av underlåtenhet att lämna tulldeklaration eller införd rad uppgift, felaktighet i tulldeklaration eller annan uppgift som han lämnat

⁵ Senaste lydelse 1974: 982.

⁶ Lydelse enligt prop. 1975/76: 163.

eller i uppgift som legat till grund för sådan deklaration eller uppgift, fått tull eller annan införelseavgift fastställd till belopp som väsentligt avviker från vad som rätteligen bort fastställas.

3. han i annat fall kan åberopa omständighet eller bevis som bort föranleda att tull eller annan införelseavgift skulle ha fastställts till belopp som väsentligt avviker från det som fastställts.

Besvär enligt första stycket 2 eller 3 får upptagas till prövning endast om besvären kan grundas på omständighet eller bevis, varom kännedom saknats när avgiften fastställdes, och det framstår som ursäktligt att den som söker rättelse icke i annan ordning åberopat omständigheten eller beviset för att få rättelse.

Besvär som avses i denna paragraf får anföras senast fem år efter den dag då beslut om fastställelse meddelades.

Allmänt ombud får i fall som avses i denna paragraf anföras besvär till den tullskyldiges förmån.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller i tillämpliga delar beträffande beslut i fråga om tulltillägg eller förseningsavgift. Vad som sägs om tullskyldig äger motsvarande tillämpning på ombud som påförts tulltillägg enligt 40 a §.

49 §

Besvär som anförts i särskild ordning över beslut av annan tullmyndighet än generaltullstyrelsen prövas av styrelsen.

Är tulltaxeringen, omtulltaxeringen eller eftertulltaxeringen föremål för prövning av kammarrätt eller har den avgjorts av generaltullstyrelsen genom beslut som vunnit laga kraft, ankommer det på kammarrätt att pröva målet. Har tulltaxeringen, omtulltaxeringen eller eftertulltaxeringen prövats av kammarrätt eller regeringsrätten skall målet prövas av regeringsrätten.

Är frågan om fastställelse av tull eller annan införelseavgift eller om påföring av tulltillägg eller förseningsavgift föremål för prövning av kammarrätt eller har frågan avgjorts av generaltullstyrelsen genom beslut som vunnit laga kraft, ankommer det på kammarrätt att pröva målet. Har frågan prövats av kammarrätt eller av regeringsrätten skall målet prövas av regeringsrätten.

Regeringsrätten och kammarrätt kan, om besvär som anförts i särskild ordning finns böra upptagas till prövning, förordna att målet skall upptagas och vidare handläggas av generaltullstyrelsen.

50 §

Till omedelbar efterrättelse länder beslut enligt 12–16 §§, beslut om särskild avgift enligt 39 § och om förseningsavgift enligt 40 a § samt i övrigt tullmyndighets beslut, som meddelas enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade bestämmelser och som ej innebär att målet eller ärendet avgöres.

Till omedelbar efterrättelse länder beslut enligt 12–16 §§, beslut om tulltillägg enligt 40 eller 40 a § och om förseningsavgift enligt 40 g § samt i övrigt tullmyndighets beslut, som meddelas enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade bestämmelser och som ej innebär att målet eller ärendet avgöres.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1977.
  2. De nya bestämmelserna i 40–401 §§ gäller ej i fråga om handling eller underlåtenhet som ägt rum före ikraftträdandet.
  3. De äldre bestämmelserna i 39 och 40 §§ om särskild avgift gäller fortfarande i fall då vara har gått förlorad eller varit föremål för olovligt förfogande före ikraftträdandet.
  4. Äldre bestämmelser i 7 § andra stycket och 11 § första stycket om rättelse- och anmälningsskyldighet gäller fortfarande i fall då där angivna tidsfrister börjat löpa före ikraftträdandet. Vid underlåtenhet att fullgöra sådan skyldighet gäller fortfarande de äldre bestämmelserna i 41 § första stycket. Tulltillägg enligt 40 a § i dess nya lydelse utgår ej i sådant fall.

Generaltullstyrelsens förslag den 17 juni 1981

Tulltillägg på grund av oriktig uppgift i tulldeklaration m. m.

I sitt betänkande Smugglingsbrott och tulltillägg (SOU 1976: 37) föreslog varusmugglingsutredningen att en administrativ sanktion skulle införas på tullområdet, motsvarande skatte- och avgiftstilläggen. Bestämmelser om den administrativa sanktionen, som enligt utredningens mening borde benämnas tulltillägg, föreslogs bli inarbetade i tullagen. Vid utformningen av bestämmelserna tjänade motsvarande regler i författningarna om den inrikes beskattningen som mönster. Särskilda förhållanden på tullområdet ansågs dock motivera vissa avsteg från den princip som gällde på inrikesområdet. Utredningen föreslog att tullskyldighetsbegreppet skulle vidgas så att det skulle komma att omfatta även de fall när införsel sker utan att den ges till känna för tullverket och när olovliga förfoganden äger rum som kan föranleda att tull eller annan införselavgift undandras statsverket.

Varusmugglingsutredningens förslag remissbehandlades under hösten 1976 och mottogs positivt av flertalet hörda myndigheter, medan näringslivsorganisationerna avstyrkte förslaget. Generaltullstyrelsen ansåg att det inte fanns behov av att påföra tulltillägg på grund av oriktig uppgift i tulldeklaration. När det gäller annan smuggling, framför allt resandesmugglingen, ansåg styrelsen att ett enklare sanktionssystem borde kunna genomföras, om en avkriminalisering av dessa brott skulle aktualiseras och framförde vissa förslag därom. I första hand ansåg styrelsen dock att frågan om införande av ordningsbot vad gäller ringa smuggling borde utredas. Utredningens förslag beträffande uttagandet av tull och andra införselavgifter vid förverkande och utvidgningen av tullskyldighetsbegreppet ansåg styrelsen däremot böra genomföras så snart som möjligt, oavsett hur frågan om tulltillägg avgjordes.

Ett väsentligt skäl till varför styrelsen avstyrkte varusmugglingsutredningens förslag om tulltillägg vid oriktig uppgift i tulldeklaration var att ett administrativt sanktionssystem i vissa fall skulle drabba de tullskyldiga alltför hårt. Bakgrunden till detta var att vissa skillnader ansågs föreligga beträffande förutsättningarna och bedömningsgrunderna när det gällde tulltillägg jämfört med skattetillägg på det inrikes beskattningsområdet. Tillämpningen av det föreslagna systemet bedömdes bli till viss del schablonartad eftersom undantag och befrielsegrunder föreslogs bli förhållandevis begränsade. I många fall kunde det anses stötande att tullskyldiga påfördes ett tulltillägg som var lika stort som den påförda tullen eller avgiften eller den tullförmån som den tullskyldige gått miste om.

Det skatteadministrativa sanktionssystemet på det inrikes beskattningsområdet utsattes samtidigt för hård kritik, bl. a. i flera riksdagsmotioner. Det uttalades i motionerna att systemet visserligen allmänt sett hade stärkt skattemoralen men att det hade skett till priset av beslut som för den skattskyldige varit obilliga. Genomgående kritiserades bristen på nyansering.

Sedermera har ändringar genomförts av sanktionssystemet, vilka i allt väsentligt innebär lättnader för de skatt- och avgiftsskyldiga. Nivån på skattetillägg enligt taxeringslagen sänktes sålunda från 50 till 40 % i normalfallen och från 25 till 20 % i de fall då den oriktiga uppgiften kunde rättas med ledning av visst kontrollmaterial. Samtidigt infördes en mer vidsträckt tillämpning av möjligheterna att efterge skattetillägg och avgiftstillägg. De nya bestämmelserna började tillämpas i fråga om 1978 års taxering.

De regler som i dag gäller för skattetillägg är onckligen mer lämpade än de ursprungliga att tjäna som mönster för ett administrativt sanktionssystem på grund av oriktig uppgift i tulldeklaration. Det finns samtidigt ett intresse av likformighet vid behandlingen av undandragandebrott vid den inrikes varubeskattningen och vid tullbehandlingen. Oriktig deklaration som exempelvis leder till att för låg mervärdeskatt påförs importvara bör leda till i stort sett samma sanktion som oriktig deklaration avseende mervärdeskatt i internhandeln.

När generaltullstyrelsen yttrade sig över varusmugglingsutredningens betänkande i oktober 1976 hade vidare den nya tullproceduren, som bl. a. innebar införandet av en deklARATIONSSKYLDIGHET för importörerna, endast varit i kraft 2 1/2 år. Varken tullverket eller näringslivet hade då någon djupare erfarenhet av proceduren. Styrelsen saknade därför möjlighet att med någon större säkerhet förutse vilka problem som skulle kunna uppstå. Styrelsen framhöll med hänsyn därtill att om framtida utredningar skulle visa att oriktiga tulldeklARATIONER förekom systematiskt och med undandragande i mera betydande skala avsåg styrelsen att vidta de åtgärder och föreslå de författningsändringar som kunde visa sig behövliga.

Generaltullstyrelsen framhöll i sitt yttrande även vikten av att genom rådgivande och vägledande verksamhet främja att bestämmelser som rör tull och annan avgift vid införsel eller utförsel av vara, villkor för sådan införsel eller utförsel eller varas ursprung tillämpas riktigt och enhetligt såvitt avser tullverkets verksamhetsområde. Informationsverksamheten är på det fiskala området bl. a. ett medel att nå en rättvis likformig beskattning. Tullproceduren förutsätter exempelvis att deklARANterna har god kännedom om tillämpningen av tullbestämmelserna. Tullverket har därför alltsedan 1974 bedrivit en omfattande, kostnadsfri kurs- och informationsverksamhet som riktas mot importörer och speditörer. Den tar främst sikte på att befästa kunskaperna om tullproceduren och deklARATIONsförfarandet samt att ge särskild upplysning och vägledning om sådana bestämmelser, handläggningsrutiner m. m. som visar sig förorsaka svårigheter i det löpande arbetet. Information av allmän natur ges i första hand i en periodisk publikation, Tullinformation, som tillhandahålls allmänheten mot en förhållandevis låg prenumerationsavgift. Härutöver ges löpande en muntlig information till importörer och speditörer i anslutning till granskningen av tulldeklARATIONER och vid de kontrollbesök som regelmässigt görs av tullmyndigheterna. Den senare informationen är anpassad till de behov och önskemål som föreligger i enskilda fall.

Enligt generaltullstyrelsens bedömning har näringslivet numera en så god kännedom om tullproceduren och de materiella reglerna på tullområ-

det att ett administrativt sanktionssystem på tullområdet motsvarande de uppmjukade bestämmelserna på den inrikes beskattningens område inte längre kan anses vara obilligt.

En annan omständighet som har medfört att bedömningsgrunderna för införande av tulltillägg har ändrats är att erfarenheten har visat att det straffrättsliga sanktionssystemet enligt lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling (varusmuggningslagen) inte har fungerat tillfredsställande när det gäller att beivra lämnandet av oriktiga uppgifter i tulldeklaration. Särskilt har det kunnat konstateras att åklagare och domstolar varit restriktiva vad gäller tillämpning av 5 § varusmuggningslagen, dvs. det lagrum som stadgar straff för gärningar som begåtts av grov oaktsamhet. En förklaring härtill kan bl. a. vara att motsvarande brott på inrikesbeskattningens område i många fall enbart föranleder administrativa sanktioner, dvs. skattetillägg. Det synes ha lett till att åklagare och domstolar blivit benägna att sätta gränsen mellan (strafffri) enkel oaktsamhet och (straffbar) grov oaktsamhet vid mycket svåra fel. Tullverket saknar därför i praktiken möjlighet att vidta nödvändiga preventiva åtgärder mot vissa typer av deklaraionsfel. Detta är desto allvarigare i nuvarande läge, eftersom tullverkets minskade resurser och därav föranledda ändrade kontrollrutiner med glesare kontroll har ökat behovet av att kunna ingripa med kännbara sanktioner vid upptäckt av oriktiga uppgifter i tulldeklarationer.

Frågan huruvida ett administrativt sanktionssystem avseende fel i tulldeklarationer bör införas eller ej och hur ett sådant bör utformas måste övervägas mot bakgrund av innehållet, inriktningen och omfattningen av tulltaxeringsarbetet samt den kontroll som tullmyndigheterna regelmässigt utövar. Dessa frågor belyses närmare i *bilaga 1* till denna skrivelse.¹

Generalullstyrelsen har i de senaste årens anslagsframställningar pekat på att resurserna för kontroll av trafiken och godsflödet över landets gränser har måst skäras ned väsentligt. Den efterfrågestyrda verksamheten i form av expediering av trafiken och godset samt den allmänna tillsynen har tagit en allt större andel av resurserna i anspråk. Möjligheterna att ytterligare rationalisera dessa arbetsmoment är numera ytterst begränsade.

När det gäller tulltaxeringsarbetet framhöll styrelsen i anslagsframställningen för 1981/82 bl. a. följande:

”Nedskärningen av tullverkets resurser för trafikexpediering och kontroll med inmot 2 % för budgetåret 1980/81 kan i särskilt hög grad väntas komma att drabba tulltaxeringssektorn. Detta hänger samman med att elasticiteten inom tullverket när det gäller handläggande personal och kontorspersonal till stor del finns inom tulltaxeringsområdet. Nedskärningen kommer emellertid inte enbart att få återverkningar på tullmyndigheternas kontrollverksamhet. Det är ofrånkomligt att också trafikanterna får känna av förändringarna i form av t. ex. en försämrad service, längre väntetider och större avstånd till olika tullklareringsexpeditioner. En ytterligare minskning av tullverkets expeditioner vid tullupplag måste övervägas liksom en koncentration av tulltaxeringsverksamheten.

¹ Ej medtagen här.

Även om vissa rationaliseringar kan genomföras kommer minskningen av resurser i kombination med importökningen ofrånkomligen att leda till en nedgång i gransknings- och kontrollnivån vad avser tulltaxeringsarbetet. Som framgår av p. 5.1.1.1 måste nedskärningen till mycket stor del avse det egentliga kontrollarbetet, för vilket redan nu kan disponeras endast mellan 15 och 20 % av de totala resurserna inom tulltaxeringssektorn. Den för tulltaxeringsarbetet avdelade personalen har minskats med sammanlagt 13 tulltaxeringsutbildade tjänstemän och 9 övrig personal från den 1 juli 1980. Styrelsen har utfärdat direktiv om att värdegränsen för formalgranskning skall höjas från 25 000 till 40 000 kronor. Någon höjning till högre belopp bör enligt styrelsens bedömning nu inte ifrågakomma, eftersom en väsentlig del av det totala importvärdet berörs om värdegränsen sätts högre. Minskningen av den tulltaxeringsutbildade personalen måste i övrigt leda till en allmän nedgång i den egentliga kontrollen, vilket blir särskilt märkbart för ursprungskontrollen och kontrollbesöken. Minskningen av biträdespersonalen inom tulltaxeringssektorn leder till en försämrad granskning i formellt hänseende av tulldeklarationerna. Därigenom ökar risken att fel uppstår i vad avser såväl debiteringen av tull och skatter som handelsstatistiken. Det får heller inte uteslutas att arbetet med rättelser och omtulltaxeringar i anslutning till bearbetningen på statistiska sektionen av statistikmaterialet kommer att öka. Minskningen blir så mycket mer kännbar, eftersom importvolymen, som nämnts ovan, beräknas stiga.”

Även om anslagstilldelningen för tullverkets del under de kommande åren blir oförändrad i fast penningvärde, så kommer ett ökande gap att uppstå mellan arbetsvolym och resurser. 1980 års långtidsutredning beräknar sålunda i båda sina huvudalternativ att importvolymen t. o. m. 1985 kommer att öka med bortemot 4 % per år.

Detta leder inom tulltaxeringsområdet till en allmän minskning av kontrollverksamheten och därmed även av möjligheterna att spåra sådan ekonomisk brottslighet vari utrikes transaktioner ingår. Risken för att oegentligheter inte upptäcks ökar, vilket kan leda till fiskala förluster (tullverkets uppbörd beräknas för innevarande budgetår uppgå till 32 miljarder kronor, dvs. ca 20 % av de totala statsinkomsterna) men även till att mindre laglydiga importörer lyckas med oegentligheter i enskilda fall till nackdel för den seriösa importhandeln.

Sådana iakttagelser har även gjorts vid en undersökning som BRÅ utfört och som inom kort kommer att publiceras.

Av betydelse i sammanhanget är även att tullmyndigheterna under senare år i anslutning till den egentliga tullkontrollen har kunnat notera ett ökat antal misstänkta fall av oegentligheter på exempelvis valutaområdet och det direkta skatteområdet.

Tullmyndigheternas medverkan i kontrollen av att importregleringen på bl. a. TEKO-området efterlevs får vidare allt större betydelse i och med det ökade trycket på de svenska textil- och konfektionsindustrierna. Cirka tre fjärdedelar av varubrikerna inom TEKO-området berörs av licenskravet i en eller annan utsträckning. Kravet avser här import från alla länder utom de som tillhör EFTA och EG (utom Portugal resp. Grekland),

varjämte importen från cirka 25 länder är kvoterad. För livsmedel och jordbruksvaror krävs licens vid import från alla länder avseende cirka 200 varurubriker. Dessutom erfordras licens för import från alla länder av järn och stål avseende cirka 150 varurubriker. Totalt tenderar det licensierade varuområdet att öka.

General tullstyrelsen framlägger mot bakgrund av det anförda i det följande förslag om införande av ett system med administrativ sanktion (tulltillägg) på grund av oriktig uppgift i tulldeklaration. Tillämpningen av ett sådant sanktionssystem på förevarande område medför i och för sig ett visst merarbete för tullmyndigheterna. Det är dock av lätt insedda skäl nödvändigt att den form av granskning och kontrollsystem som tullverket numera har att tillämpa kompletteras med ett sanktionssystem som har en preventiv verkan. Nackdelarna i form av merarbete, försakat av ett administrativt sanktionssystem, uppvägs mer än väl av att deklaranterna kan antas lägga ner större noggrannhet vid utfärdande av tulldeklarationer och att risken för oegentligheter i samband med import kan väntas minska. Härtill kommer att en del av de arbetskrävande förundersökningar som nu måste göras inte längre blir behövliga.

Förslaget till ett system med administrativ sanktion på grund av oriktig tulldeklaration bygger i stora delar på varusmugglingsutredningens betänkande men skiljer sig från detta främst i följande hänseenden. Tulltillägg föreslås endast för oriktiga uppgifter i tulldeklaration och sålunda inte för andra former av undandraganden av tull, skatt och andra avgifter. Systemet blir därigenom en direkt motsvarighet till skattetillägg. Även de undantag och befrielsegrunder som numera gäller för skattetillägg föreslås i tillämpliga delar ingå i systemet med tulltillägg. Till skillnad från varusmugglingsutredningens förslag innebär styrelsens förslag inte att *ombud* som lämnat tulldeklaration skall påföras tulltillägg. Den tullskyldige skall anses helt ansvarig för åtgärd eller underlåtenhet av *ombud*. Konsekvenserna härav utvecklas närmare i det följande. Vidare föreslås att i tulldeklaration angivet tulltaxenummer eller statistiskt nummer skall anses som uppgift i sak och inte, såsom varusmugglingsutredningen föreslog, som yrkande om detta framförts i deklARATIONEN. Tulltillägg föreslås utgöra 20 % av undandraget belopp, dvs. samma procentsats som gäller för skattetillägg enligt lagen om mervärdesskatt. Som anförts i det föregående föreslog varusmugglingsutredningen mot bakgrund av bl. a. då gällande regler om skattetillägg 100 % och för icke avsiktliga fel 50 % i tulltillägg. Slutligen bör nämnas att förevarande förslag anpassats till de ändrade regler för skattetillägg som föreslogs genom prop. 1977/78: 136 och vilka sålunda tillkom efter det att varusmugglingsutredningen lagt fram sitt betänkande.

Förslag till lag om ändring i tullagen (1973: 670)

Härigenom föreskrivs i fråga om tullagen (1973: 670)

dels att 40 a, 40 b, 44, 45 och 48–50 §§ skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i lagen skall införas åtta nya paragrafer 40 c–40 j §§, av nedan angivna lydelse.

40 a §

Har tullskyldig i tulldeklaration eller på annat sätt till ledning för tulltaxering lämnat uppgift, som befinns oriktig eller ofullständig, eller eftersatt skyldighet som avses i 11 § påförs honom tulltillägg med tjugo procent av den tull eller annan införselavgift som ej skulle ha påförts honom om den oriktiga uppgiften godtagits. Detsamma gäller när tullskyldig skriftligen har lämnat sådan uppgift i mål om tull eller annan införselavgift.

Har tullskyldig i tulldeklaration eller på annat sätt lämnat oriktig eller ofullständig uppgift eller vidtagit åtgärd i strid mot 2 § 5 lagen (1973: 980) om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor m. m. och därigenom föranlett att vara kommit ut i den fria rörelsen i strid mot bestämmelse om importbegränsning, påföres honom straffavgift med 20 % av varans tullvärde.

Vid tillämpning av bestämmelserna i denna paragraf anses tullskyldig ansvarig för åtgärd eller underlåtenhet av anställd eller ombud, om det icke är uppenbart att behörighet att företräda den tullskyldige saknats.

40 b §

Tulltillägg och straffavgift utgår ej i samband med rättelse av felräkning eller misskrivning som uppenbart framgår av tulldeklaration eller annan handling som lämnats till ledning för tulltaxeringen. Tulltillägg utgår ej heller, om avvikelsen avser bedömning av yrkande, såsom fråga om yrkad förmånsbehandling, anspråk på tullbefrielse eller tullnedsättning, eller fråga om skäligheten av uppskattnings eller värdering, såvida avvikelsen ej gäller oriktig uppgift i sak. Uppgift i tulldeklaration om varus nummer enligt tulltaxan (1977: 975) eller enligt statistisk varuförteckning anses som uppgift i sak.

Har den tullskyldige eller ombud som avses i 40 a § tredje stycket frivilligt rättat oriktig uppgift eller vidtagit annan åtgärd, som leder till att tull och annan införselavgift kan påföras med rätt belopp, utgår ej tulltillägg.

40 c §

Tulltillägg och straffavgift får helt efterges, om felaktigheten eller underlåtenheten kan antas ha sådant samband med den tullskyldiges ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller därmed jämförligt förhållande att den kan anses ursäktlig. Detsamma gäller om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig med hänsyn till den oriktiga uppgiftens beskaffenhet eller annan särskild omständighet, som rör annat än vad som sägs i första meningen.

Tulltillägg får helt efterges även i fall då det belopp som kunde ha undandragits genom felaktigheten eller underlåtenheten är att anse som ringa. Straffavgift får efterges om värdet på varan, som tagits ut i fria rörelsen, är ringa.

40 d §

I den mån vara eller dess värde blir föremål för förverkande enligt 12 § lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling, utgår ej tull eller annan

införselavgift för varan och ej heller tulltillägg eller straffavgift. Tidigare meddelat beslut härom skall undanröjas eller ändras, sedan dom eller beslut som innefattar förverkande vunnit laga kraft.

40 e §

Tulltillägg och straffavgift får icke påföras sedan den tullskyldige har avlidit.

40 f §

Har den som tagit hand om vara efter medgivande enligt 3 § andra stycket underlåtit att inom föreskriven tid lämna tulldeklaration, påförs honom förseningsavgift med 100 kronor.

Har i fall som avses i första stycket den tullskyldige anmanats att lämna tulldeklaration inom viss tid men icke efterkommit anmaningen, bestäms förseningsavgiften till 200 kronor.

Förseningsavgift får helt efterges, om underlåtenheten kan anses ursäktlig eller ringa. Sådan avgift får även nedsättas.

40 g §

Fråga om tulltillägg, straffavgift och förseningsavgift prövas av tullmyndigheten. Innan beslut fattas om påföring, skall den för vilken tillägget eller avgiften ifrågasätts beredas tillfälle att yttra sig, om ej hinder möter däremot.

40 h §

Bestämmelserna om eftergift skall beaktas även om yrkande härom ej har framställts, i den mån det föranleds av vad som förekommit i ärendet eller målet om tulltillägg, straffavgift eller förseningsavgift.

40 i §

Ändras tulltaxeringsbeslut genom omtulltaxering eller eftertulltaxering eller i anledning av besvär, skall därav föranledd ändring av tulltillägg eller straffavgift beslutas.

Medger regeringen eller, efter regeringens förordnande, tullmyndighet befrielse från eller återbetalning av tull eller annan införselavgift, får medgivandet avse även tulltillägg.

40 j §

I fråga om tulltillägg, straffavgift och förseningsavgift gäller bestämmelserna i 17–19 §§ samt 21 § och 22 § första och fjärde styckena i tillämpliga delar.

44 §

Talan mot — — — genom besvär.

Avser besvären fastställelse av tull, annan införselavgift, särskild avgift, ränta, restavgift, tulltillägg, straffavgift eller förseningsavgift, skall besvärshandlingen ha kommit in inom sex månader från den dag då beslutet meddelades eller, i fall då omtulltaxering skett, inom två månader från den dag då omtulltaxeringsbesluten meddelades, om besvärstiden därigenom blir längre.

45 §

Talan mot generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser förs hos kammarrätt genom besvär, när talan avser fråga om

— — —

12. tulltillägg och straffavgift enligt 40 a §.

Tullskyldig får — — — tullskyldiges förmån.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller i tillämpliga delar beträffande beslut i fråga om tulltillägg, straffavgift och förseningsavgift.

49 §

Besvär som anförts i särskild ordning över beslut av annan tullmyndighet än generaltullstyrelsen prövas av styrelsen.

Är frågan om fastställelse av tull eller annan införelavgift eller om påföring av tulltillägg, straffavgift eller förseningsavgift föremål för prövning av kammarrätt eller har frågan avgjorts av generaltullstyrelsen genom beslut som vunnit laga kraft, ankommer det på kammarrätt att pröva målet. Har frågan prövats av kammarrätt eller av regeringsrätten skall målet prövas av regeringsrätten.

Regeringsrätten och — — — av generaltullstyrelsen.

50 §

Till omedelbar efterrättelse länder beslut enligt 12–16 §§, beslut om särskild avgift enligt 39 §, om tulltillägg och straffavgift enligt 40 a § och om förseningsavgift enligt 40 f § samt i övrigt tullmyndighets beslut, som meddelas enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade bestämmelser och som ej innebär att målet eller ärendet avgöres.

Härigenom föreskrivs att i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling skall införas en ny paragraf, 8 a §, av nedan angiven lydelse.

8 a §

Har brott enligt 2 eller 5 § inneburit

att oriktig eller ofullständig uppgift lämnats i tulldeklaration eller på annat sätt till ledning för tulltaxering eller för kontroll av att vara, som underkastats importbegränsning, får införas eller

att någon förfogat över importbegränsad vara i strid mot 2 § 5 lagen (1973:980) om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor m. m.

och kan, såvitt avser 5 §, brottet endast förskylla dagsböter, får åtal eller talan om förverkande på grund av brottet väckas endast om det är påkallat av särskilda skäl.

Sammanställning av remissyttrandena över generaltullstyrelsens förslag till tulltillägg

1 Remissinstanser

Remissyttrandena har inkommit från *riksåklagaren, hovrätten för Västra Sverige, kammarrätten i Stockholm, kammarrätten i Göteborg, Stockholms tingsrätt, rikspolisstyrelsen, brottsförebyggande rådet, statskontoret, riksrevisionsverket, riksskatteverket, statens jordbruksnämnd, kommerskollegium, länsstyrelsen i Malmöhus län, skattetilläggsutredningen (Fi 1975:06), Sveriges advokatsamfund, Sveriges speditörförbund, Tjänstemännens centralorganisation (TCO) och Landsorganisationen i Sverige (LO)*. Gemensamt yttrande har avgetts av *Svenska handelskammarförbundet, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmannaförbund och Sveriges industriförbund*. TCO har som eget remissyttrande åberopat ett utlåtande av *Tulltjänstemannaförbundet*. LO har anslutit sig till ett utlåtande av *Beklädnadsarbetarnas förbund*. Riksåklagaren har överlämnat yttrandena från *överåklagarna i Stockholms och Göteborgs åklagardistrikt samt från länsåklagarmyndigheterna i Malmöhus, Norrbottens och Värmlands län*.

2 Remissyttrandena

2.1 Reformbehovet

Flertalet remissinstanser instämmer i att reformbehov föreligger eller lämnar GTS påstående därom utan erinran. Till dem som uttryckligen uttalar att tulltillägg bör införas hör *länsåklagarmyndigheterna i Värmlands, Norrbottens och Malmöhus län, hovrätten för Västra Sverige, kammarrätten i Göteborg, rikspolisstyrelsen, BRÅ, riksrevisionsverket, TCO och LO*.

Svenska handelskammarförbundet, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges industriförbund och Sveriges speditörförbund anser att det inte finns behov av en tulltilläggs sanktion. De nuvarande sanktionsmöjligheterna skulle vara tillräckliga. Ökade kontrollmöjligheter för tullverket vore en bättre lösning än tulltillägg, enligt dessa remissinstanser.

2.2 Vem skall påföras tulltillägg?

Med några få undantag tillstyrks eller lämnas utan erinran GTS förslag att tulltillägget skall påföras den som är tullskyldig, även om denne företräts av ombud, såvida inte ombudet överträtt sin behörighet. *Länsåklagarmyndigheterna i Värmlands och Norrbottens län samt kommerskollegium och Beklädnadsarbetarnas förbund* tillstyrker uttryckligen förslaget.

Vad som talar mot varusmugglingsutredningens förslag i denna del är de svårigheter som skulle kunna uppkomma för tullmyndigheten vid prövning av tullskyldigs invändning om att felet eller försummelsen orsakats av ombudet. Problemen härvidlag bör dock ej överdrivas. Med hänsyn till den tullskyldiges gransknings- och rättelseskyldighet sammanställt med det förhållandevis stränga beviskravet vad avser ombudets skuld torde det mera sällan bli fråga om att påföra tulltillägg för ombudet. Sådana situationer kan emellertid förutses då det skulle vara uppenbart stötande att tullskyldig som ej eftersatt sin instruktionsskyldighet skulle drabbas av tulltillägg på grund av ombudets försummelse. Generaltullstyrelsen har i sin skrivelse ansett <8v det önskvärt med en förbättrad kommunikation mellan tullskyldig och ombud. Enligt hovrättens uppfattning borde denna önskan bli bättre tillgodosedd genom varusmugglingsutredningens förslag, eftersom det får anses ligga i såväl den tullskyldiges som ombudets intresse att kunna dokumentera i vad mån den förstnämnde har vidtagit erforderliga åtgärder vad avser instruktioner till ombudet.

Sveriges speditörförbund avstyrker GTS förslag och anför:

Generaltullstyrelsen föreslår nu – till skillnad från varusmugglingsutredningens tidigare förslag – att ombud som lämnat tulldeklaration inte skall påföras tulltillägg. Detta skulle i praktiken medföra att förbundets medlemmar inte direkt drabbades av tulltillägg utan endast i förekommande fall skulle få vidkännas påföljden i form av skadeståndsanspråk från uppdragsgivarna/importörerna. Risken för skadeståndsanspråk från kunderna är generellt försäkrad genom den ansvarsförsäkring som förbundets medlemmar är skyldiga att inneha. Premierna för denna ansvarsförsäkring belastas kunderna (enligt nuvarande praxis t. o. m. synligt i speditörfakturorna). Om tulltilläggen i framtiden skulle komma att tas ut i någon omfattning, kommer detta självfallet att påverka försäkringspremierna och importörerna därmed generellt drabbas av en extra avgift i samband med importen. Även om detta rent formellt inte skulle innebära en kränkning av Sveriges internationella åtaganden strider den tilltänkta uppläggningsen i vart fall mot deras andemening. Generaltullstyrelsens förslag att belasta importörerna med tulltillägg innebär dessutom praktiska och rättstekniska svårigheter och skulle medföra avsevärd administrativ omgång.

2.3 Vilka överträdelser mot tullagstiftningen skall tulltilläggen vara tillämpliga på?

Mot GTS förslag att tulltillägg skall påföras vid oriktigt uppgiftslämnande i deklaration görs inte några särskilda erinringar.

Däremot motsätter sig nära nog samtliga remissinstanser att även muntligt lämnade uppgifter skall kunna läggas till grund för beslut om tulltillägg. Som skäl för detta anförts dels att svåra bevisfrågor skulle uppkomma, dels att resandetraffiken bör hållas utanför tillämpningsområdet för tulltilläggen.

Svenska tulltjänstemannaförbundet och Beklädnadsarbetarnas förbund tillstyrker GTS förslag att även "på annat sätt" lämnad oriktig uppgift skall kunna leda till påföring av tulltillägg. En begränsning skulle enligt förbunden på ett menligt sätt begränsa regelsystemets tillämpningsområde.

Även när det gäller frågan huruvida tulltaxenummer och statistiska nummer skall betraktas som yrkanden eller som uppgifter i sak tillstyrker de flesta remissinstanserna GTS förslag eller lämnar det utan erinran. Flera remissinstanser, däribland *kammarrätten i Göteborg* och *kommerskollegium*, framhåller att varuklassificeringen kan vara svår och att eftergiftsbestämmelserna därför måste tillämpas generöst. *Hovrätten för Västra Sverige* förordar VSU:s förslag och anför:

Skilnaden mellan de två förslagen torde i praktiken ej bli särskilt stor, eftersom eftergift av tulltillägg enligt 40 c § blir aktuell i de fall då den tullskyldige i deklarationen lämnat erforderliga sakuppgifter men gjort en med hänsyn till omständigheterna ursäktlig feltolkning av tulltaxa eller statistisk varuförteckning. Om man följer varusmugglingsutredningens förslag, uppnås bättre överensstämmelse med vad som gäller enligt taxeringslagen. Hovrätten förordar därför att bestämmelsen utformas i enlighet med detta.

Kammarrätten i Stockholm samt *handelskammarförbundet*, *grossistförbundet*, *köpmannaförbundet*, *industriförbundet* och *speditörförbundet* motsätter sig att angivande av statistiskt nummer bedöms som uppgift i sak. Skälet är att uppgiften kan vara svårbedömbär.

2.4 Tulltilläggets storlek

Beklädnadsarbetarnas förbund framhåller att den av GTS föreslagna avgiftsnivån är för låg för att ge önskad preventiv effekt. Även *riksrevisionsverket* ifrågasätter om inte den föreslagna avgiftsnivån är för låg. I övrigt görs inga erinringar mot förslaget.

2.5 Beslutande myndighet

Inga särskilda erinringar görs mot GTS förslag att frågor om tulltillägg skall beslutas av tullmyndigheten.

2.6 Tulltillägg i förhållande till förverkande

Hovrätten för Västra Sverige ställer sig tveksam till GTS förslag och anför:

Förslaget i denna del innebär en ändring av hittillsvarande praxis. Enligt denna skall i fall då endast en del av värdet förklarats förverkat någon tull eller annan införselavgift ej utgå. Hovrätten ställer sig tveksam till generaltullstyrelsens förslag i denna del, särskilt såvitt bestämmelsen innebär att i vissa fall tulltillägg till viss del utgår då domstol förordnat om partiellt förverkande. Den sammanlagda sanktionen i form av straff, partiellt förverkande och tulltillägg skulle i vissa fall framstå som alltför hård. Systemet med dubbla sanktioner skulle för övrigt på ett icke önskvärt sätt binda domstolarna när det gäller straffmätning och förverkande. Eftersom förverkande ej blir aktuellt då det gäller skattebrott framstår olägenheten för domstolarna med det nu framlagda förslaget som mera påtaglig än vad som gäller beträffande skattetillägg. Hovrätten vill därför ifrågasätta om det

inte vore lämpligare med en regel av innebörd att tulltillägg ej skall påföras i fall där tullmyndigheten avser anmäla gärningen till åtal. Om fråga om tulltillägg i sådana fall därefter upptas endast då åtal ej kommer till stånd eller fällande dom ej meddelas, saknas anledning att överväga en regel om åtalsbegränsning i varusmuggningslagen i enlighet med generaltullstyrelsens förslag. En sådan regel kan för övrigt – såsom framhållits i departementspromemorian – ej införas utan att varusmuggningslagens systematik revideras. Hovrätten ställer sig vidare tveksam till huruvida en regel om åtalsbegränsning för de fall som föreslagits har någon nämnvärd praktisk betydelse. Enligt generaltullstyrelsens bedömning leder förhållandevis få fall av de förfaranden, varom här är fråga, till åtal och än färre till fällande dom. I ett system med dubbla sanktioner kan domstolen i sin straffmätning beakta det men som tulltillägget innebär.

I övrigt görs inga erinringar mot förslaget.

2.7 Åtalsbegränsning

Flertalet remissinstanser däribland *åklagarmyndigheterna*, *hovrätten för Västra Sverige*, *Stockholms tingsrätt* och *jordbruksnämnden* kritiserar GTS förslag. Kritiken går ut på att 2 § VSL avser sådana undandragandebrott, som grundar sig på att varor inte getts till känna i samband med införsel, medan undandraganden genom oriktigt uppgiftslämnande till tullmyndigheten faller utanför paragrafens tillämpningsområde.

2.8 Övriga frågor

Några direkta erinringar mot de föreslagna eftergiftsgrunderna görs inte. Flera remissinstanser, däribland *kammarrätten i Göteborg* och *kommerskollegium*, påtalar dock att bestämmelserna om eftergift bör tillämpas generöst, särskilt i inledningsskedet och i fråga om angivande av statistiska nummer.

Kammarrätten i Stockholm anför:

Allmänt framgår att eftergiftsgrunderna skall tillämpas liberalt, möjligen mer frikostigt än i andra skattesammanhang. I fråga om juridiska personer synes avsett att detta skall gälla med avseende på de allmänna eftergiftsgrunderna, särskilt i fall av sjukdom hos medhjälpare. Med hänsyn till de särskilda förhållanden som kan råda i fråga om förtullning och tulldeklARATIONER synes en sådan liberalisering befogad.

Särskilda problem uppstår när det gäller att bedöma om allmän eftergiftsgrund föreligger då en deklarant har lämnat oriktig eller ofullständig uppgift på grund av att han har vilseletts av en utländsk varuleverantör. Så kan vara fallet beträffande uppgift om såväl själva varans beskaffenhet och användning som dess värde och ursprung. I tullsammanhang måste något ansvarigt subjekt finnas inom riket, eftersom ansvar för tull endast undantagsvis kan utkrävas av den som är utomlands. I praxis har eftertulltaxering praktiskt taget genomgående skett trots att den tullskyldige har anfört att taxeringen varit uppenbart oskäligen på grund av att han vilseletts av utländsk leverantör.

Vid beskattning är kriteriet på oriktig uppgift närmast identiskt vid å ena sidan eftertaxering och efterbeskattning samt å andra sidan påförande av

skattetillägg. Mot bakgrund av den liberalare inställning till eftergiftsgrunderna som generaltullstyrelsen har gett uttryck för och till vilken kammar-rätten har anslutit sig kan en strängare bedömning <8v tänkas komma att ske vid eftertulltaxering på grund av vilseledande som har förorsakats av en utländsk leverantör än när fråga är om eftergift i motsvarande fall av tulltillägg. En sådan avvägning kan möjligen vara materiellt riktig men kan ändå tänkas förorsaka problem vid tillämpningen.

Ett särskilt skäl för eftergift bör anses föreligga, när en tulldeklarant gör sannolikt att oriktig uppgift från hans sida i en deklaration beror på att han har fått oriktiga eller vilseledande uppgifter av tulltjänsteman, t. ex. angående varans rubricering eller principerna för hur tullvärdet skall beräknas.

Hovrätten för Västra Sverige anför att tulldeklarationsskyldigheten till övervägande del berör personer eller företag som i sin yrkesverksamhet betalar tullar och andra införselavgifter, varför eftergift enligt paragrafens första mening i huvudsak bör komma i fråga för personer som inte yrkesmässigt driver importverksamhet. Vidare förutsätter hovrätten att GTS kommer att utfärda detaljerade anvisningar för att en i största möjliga utsträckning likartad praxis skall kunna upprätthållas av de lokala tullmyndigheterna.

Tullprocedurer och straffrättsliga sanktioner

Inledning

I samband med import av varor skall ofta tull, annan skatt eller avgift betalas till statsverket. Tullarna tillkom ursprungligen i statsfinansiellt syfte. Efterhand har de mera kommit att fungera som näringspolitiskt instrument. Tullarnas betydelse har emellertid från båda dessa synpunkter blivit allt mindre. Tull uppbärs alltid av tullverket. Skatter i samband med import liksom andra införselavgifter uppbärs i allmänhet av tullverket men i vissa fall av annan myndighet. Tullverkets uppbörd av mervärdeskatt uppgår till betydande belopp och är väsentligt större än tulluppbörden. Tull och andra avgifter som tullverket uppbär fastställs vid förtullningen av varan. Innan tull och andra införselavgifter har betalats, får i princip ingen förfoga över varan. Det s. k. hemtagningssystemet utgör emellertid ett undantag härifrån. Systemet innebär att en etablerad importör som fått GTS:s medgivande att vara hemtagare i princip får ta hand om och i övrigt förfoga över varan trots att den inte har förtullats. Annan importör som har fått tillstånd av GTS att betala tull och avgift enligt särskild tullräkning kan, sedan tulltaxering skett, få förfoga över varan, trots att tullen inte har betalats.

Vid förtullning utgår tull enligt tulltaxan, om annat inte är föreskrivet.

Vid uppbörden av skatter som utgår även på importerade varor tillämpas två olika system. Vissa skatter tas liksom tull genomgående ut av tullverket vid importen. Andra skatter uppbärs delvis av tullverket i samband med importen delvis av den inrikes beskattningsmyndigheten, som regel riksskatteverket (RSV). På RSV ankommer då enligt principerna för det s. k. punktskattesystemet att ha hand om uppbörden av sådan skatt, som faller på vissa särskilt registrerade skattskyldiga. Dessa skattskyldiga – i huvudsak större importörer – skall leverera in skatten till RSV i samband med sin övriga skatteredovisning för tillverkning eller omsättning inom landet. Tullverket har då i samband med införseln endast att till beskattningsmyndigheten lämna rapport om den skattepliktiga import som skett till registrerad skattskyldig. Det ankommer dock alltid på tullverket att för sådan varuinförsel uppbära förekommande tull och mervärdeskatt. Det uppskov med skattebetalningen, som detta punktskattesystem ger de registrerade skattskyldiga, innefattar självfallet en betydande ekonomisk förmån för dem, eftersom de får lagerhålla varan utan att ha erlagt den punktskatt som utgör en stor del av priset vid varans återförsäljning. Därmed vinnas det väsentliga syftet att den registrerade importören (tillverkare, återförsäljare eller större förbrukare) i beskattningshänseende kommer i samma konkurrensläge som inhemska producenter av den punktskattebelagda varan. Till den del andra än registrerade skattskyldiga importerar punktskattepliktiga varor – som regel en obetydlig del av importen – tas däremot skatten ut av tullmyndigheten i samband med förtullningen.

Tullverket fungerar alltså här som beskattningsmyndighet. Skatten påförs och tas ut i samma ordning som gäller för tull.

Tullverket ombesörjer genomgående den på importen fallande uppbörden av mervärdeskatt enligt lagen (1968:430) om mervärdeskatt, choklad-utjämningsavgift enligt lagen (1968:361) om avgift vid införsel av vissa bakverk, reklamskatt enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam, burkavgift enligt förordningen (1983:847) om avgift vid införsel av aluminiumburkar. Även växtskyddsavgift enligt förordningen (1975:994) om införsel av växter samt s. k. vegetabilieavgift enligt 6 § kungörelsen (1974:270) om kontroll vid införsel av livsmedel uppbärs av tullverket.

Uppbörden av skatten eller avgiften är fördelad mellan RSV och tullverket och sålunda olika reglerad för registrerade och oregistrerade importörer enligt den nyss antydda ordningen i följande skatteförfattningar:

- lagen (1941:251) om särskild varuskatt,
- lagen (1957:262) om allmän energiskatt,
- lagen (1961:372) om bensinskatt,
- lagen (1961:394) om tobaksskatt,
- lagen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar,
- lagen (1973:1216) om särskild avgift för oljeprodukter och kol,
- bilskrotningslagen (1975:343),
- lagen (1977:306) om dryckesskatt,
- lagen (1978:69) om försäljningsskatt på motorfordon,
- lagen (1982:691) om skatt på vissa kassetband,
- lagen (1982:1200) om skatt på videobandspelare,
- lagen (1984:355) om skatt på vissa dryckesförpackningar och
- lagen (1984:409) om avgift på gödselmedel.

För vissa varor utgår olika prisregleringsavgifter i samband med import, tillverkning m. m.

Enligt lagen (1967:340) om prisreglering på jordbrukets område utgår sålunda vissa avgifter för jordbruksprodukter som tillverkas, omsätts m. m. inom landet. Jordbruksnämnden är beskattningsmyndighet i dessa fall. Även vid införsel utgår vissa avgifter. Dessa uppbärs på något undantag när av tullverket i samma ordning som tull. Uppbörden av avgifter enligt lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område är på liknande sätt uppdelad mellan jordbruksnämnden och tullverket.

Skatter och avgifter på export av varor förekommer f. n. mera sällan, och de avgifter som utgår betalas inte till tullverket utan uppbärs av annan myndighet. Tullverket har dock regelmässigt skyldighet att kontrollera att föreskrivna avgifter har erlagts, innan utförsel får ske.

Enligt kungörelsen (1968:591) om erläggande av mervärdeskatt i vissa fall vid utförsel utgår mervärdeskatt för vara, som utförs för försäljning från kiosk eller liknande försäljningsställe ombord på fartyg på linjer mellan Sverige och Danmark, Finland eller Norge. Detta gäller dock inte i fråga om spritdrycker, vin, starköl, öl, tobaksvaror, parfymer, kosmetiska preparat och toalettmiddel samt choklad- och konfektyrvaror. Skatten administreras av länsstyrelserna på samma sätt som skatt på omsättning inom landet.

Statens jordbruksnämnd har hand om uppbörd och redovisning av vissa

avgifter som utgår vid utförsel av jordbruksprodukter, fisk och vissa andra varor. Avgifterna regleras i lagen (1967: 340) med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område och lagen (1974: 226) om prisreglering på fiskets område.

Allmänt om förfarandet

Den sedan 1974 tillämpade tullproceduren avviker i väsentliga hänseenden från den tidigare gällande. Enligt den äldre ordningen skulle tulltaxeringen baseras på en undersökning av varorna i varje särskilt fall. Klassificeringen av varorna och bestämmandet av deras tullvärde vilade liksom fastställandet av tull och andra införselavgifter helt på tullverket. I princip ålåg det även tullverket att ta hand om varorna i avvaktan på förtullningen. I praktiken utvecklades emellertid förfarandet så att godsundersökning förekom endast i begränsad omfattning. Tulltaxeringen skedde i regel främst på grundval av handlingar som företeddes vid införseln och uppgifter från importören. Förfarandet gick under benämningen avancerad tulltaxering. Ett frivilligt deklarationsförfarande tillämpades försöksvis i viss omfattning. Försöksvis infördes också en ordning som tillät godsvård i privat regi i avvaktan på varornas förtullning.

En väsentlig nyhet i den nya tullproceduren var hemtagningsförfarandet, som innebär att företag, som bedriver en mer regelbunden importverksamhet, får efter tillstånd av tullmyndighet ta hand om och förfoga över varorna redan innan dessa har förtullats.

Tullverkets befattning med godsvården har i princip upphört. I avvaktan på tullbehandling tas varorna om hand av privata företag, som fått tullverkets tillstånd att bedriva godsvård.

Tulltaxeringen sker som regel med ledning av en tulldeklaration, som lämnas av den som anger varan till förtullning. Tulldeklarationen skall i princip innehålla sådana uppgifter om varorna, att dessa omedelbart kan tulltaxeras med ledning av uppgifterna i deklarationen.

Hemtagning

De grundläggande bestämmelserna om hemtagning finns i 3–5 §§ TL. Där föreskrivs att den som bedriver importverksamhet med tullmyndighetens medgivande kan få ta hand om och förfoga över vara, trots att den inte har förtullats, och vidare anges hemtagarens skyldighet i fråga om varans förtullning. Närmare föreskrifter om hemtagning finns i 2–7 §§ TSt och 148–158 §§ Generaltullstyrelsens tullordning (TFS 1973: 159, TO). Bestämmelserna innebär i huvudsak följande.

Tillstånd till hemtagning meddelas av tulldirektion eller i vissa fall av GTS. För att få hemtagningsstillstånd bör importören vara etablerad här i landet och registrerad i aktiebolags-, förenings- eller handelsregister. Återkommande import förutsätts. Importören skall ha sådana personella och andra resurser, att han kan fullgöra sina skyldigheter mot tullverket. Verksamheten skall bedrivas i sådana former, att tullverket kan utöva tillsyn och kontroll genom inspektionsbesök och bokföringsgranskning. Hem-

tagningsstillstånd ges i allmänhet endast till företagare, som är bokförings-skyldiga enligt lag. Hemtagningsstillstånd kan lämnas för viss tid eller tills vidare. Det kan begränsas till vissa bestämda varuslag och förbindas med de villkor som tullmyndigheten finner nödvändiga. I tillståndet anges den tullanstalt, till vilken importören skall lämna anmälan om förtullning eller annan tullklarering av hemtagen vara (*kontrolltullanstalt*). Hemtagningsstillstånd kan när som helst återkallas.

När en hemtagare vill ta hand om en vara, skall han lämna en hemtagningsanmälan till tullanstalten på den ort där varan finns. Hemtagningsanmälan får lämnas genom ombud, exempelvis en speditör. Anmälan skall innehålla uppgift om kollis antal, slag, märke och nummer och varans slag och kvalitet samt de övriga uppgifter om varan som behövs för tullkontrollen. Vidare skall finnas en försäkran att varan inte är av sådant slag att dess hemtagning hindras av importrestriktioner. Tullmyndigheten kontrollerar, att hinder för hemtagning inte föreligger. Enligt lagen (1973:980) om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor, m. m. gäller särskilda regler i fråga om hemtagning av varor, för vilka föreskrivits införsel-förbud eller särskilda införselvillkor.

Där inga särskilda restriktioner gäller, får hemtagaren fritt förfoga över varorna, t. ex. sälja eller förbruka dem. Ofta levereras varorna direkt till importörens kunder. Om en hemtagare efter varans mottagande upptäcker, att varan inte stämmer med vad som uppgetts i hemtagningsanmälan, skall han utan dröjsmål skriftligen anmäla förhållandet till kontrolltullanstalten.

Anmälan till förtullning

Vara som förs in till tullområdet skall förtullas. Vid förtullningen tar tullmyndigheten ut tull, skatt och annan införselavgift. I samband med förtullningen kontrolleras att varan får införas. Utan att förtullas får varan enligt 2 § tredje stycket TL 1) sändas genom tullområdet eller transiteras, 2) förvaras på tullupplag eller tullager, i frihamn eller exportbutik, 3) innehas med temporär tullfrihet eller 4) återutföras.

Hemtagna varor anmäls till förtullning periodvis. Varor som har tagits hem under en kalendervecka skall sålunda normalt anmälas senast torsdagen i andra kalenderveckan därefter (155 § TO). Hemtagaren har alltså 10–17 dagar på sig att göra i ordning förtullningshandlingarna. Om det föreligger särskilda skäl kan GTS i hemtagningsstillståndet föreskriva annan längre tid för förtullningsanmälan.

Anmälan till förtullning av hemtagen vara sker genom att importanmälan och tulldeklaration lämnas till kontrolltullanstalten (82 § TO). Faktura eller motsvarande skall fogas vid deklarationen och på anmodan skall hemtagaren förete frakt- och försäkringshandlingar o. d. och lämna andra uppgifter om varan som är av betydelse för tulltaxeringen (90 § TO). Hemtagaren kan i stället för att ange varan till förtullning anmäla den till någon annan form av tullklarering, t. ex. uppläggning på tullkreditlager eller tullupplag. Anmälan skall innehålla de uppgifter om varans beskaffenhet, värde och kvantitet som kontrolltullanstalten föreskriver med hänsyn till

tullkontrollen och åtföljas av handlingar som bestyrker dessa uppgifter (157 § TO).

Den som inte är hemtagare skall anmäla varan till förtullning vid införseln eller, om varan transiteras till ort inom riket, när den ankommer dit (förtullningen kan dock skjutas på framtiden genom att varan istället anmäls till uppläggning på tullupplag eller tullager eller någon annan form av tullklarering). Därvid skall importanmälan och tulldeklaration lämnas omedelbart. I fråga om skyldighet att inge faktura eller motsvarande handling och att på anmodan visa upp frakt- och försäkringshandlingar samt förete andra handlingar och lämna tillgängliga uppgifter om förhållande som kan ha betydelse för tulltaxeringen gäller detsamma som vid förtullning av hemtagen vara (90 § TO). Från skyldigheten att lämna deklaration finns dock omfattande undantag. Deklarationsplikt föreligger sålunda inte i fråga om varor som införs av resande och vid annan privatimport och inte heller om varan är fri från tull enligt vissa angivna stadganden i tullförordningen (1973:979) och tullkungörelsen (1973:1014). Om tullmyndigheten inte anser sig kunna godta muntliga uppgifter skall de uppgifter som behövs för förtullningen lämnas i importanmälan. Resande kan normalt anmäla de varor han för med sig muntligt.

En tullskyldig som inte behöver lämna tulldeklaration skall avge särskild värdeförsäkran, om värdet av varorna överstiger 5000 kr. (93 § TO). Tullmyndigheten kan även i annat fall kräva sådan försäkran, om den finner anledning till det. Om varan förs in för annans räkning, kan den tullskyldige anmodas att införskaffa särskild värdeförsäkran från denne. Så skall som regel ske, när värdet överstiger 5000 kr.

Särskilda regler finns i fråga om förtullning av post- och järnvägsförsändelser. Bl. a. gäller att tulldeklaration som regel inte behöver lämnas vid förtullning av postförsändelse (206 § TO).

När varor vid införseln har underkastats annan tullklarering än förtullning, kan skyldigheten att ange varan till förtullning eller att betala tull m. m. uppkomma senare. Om exempelvis en vara, som innehåller temporär tullfrihet används i strid mot de villkor som gäller för tullfriheten, skall den förtullas, om regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, GTS inte bestämmer annat (4 § TL och 16 § TF). Vidare kan nämnas att den som vid inflyttning till riket enligt 21 § TK tullfritt fått införa ett begagnat motorfordon och överlåter detta inom ett år skall betala tull m. m. för fordonet, om inte GTS på grund av särskilda skäl medger undantag härifrån.

Tulldeklaration skall i princip vara fullständig och utgöra ett färdigt underlag för beslutet om tulltaxering. I deklarationen skall sålunda finnas uppgifter om varans art och klassificering, kvantitet och värde för beräkning av tull eller annan införselavgift, avgiftssats samt beloppet av tull och andra avgifter som skall utgå för varan (8 § TL). Det har dock förutsetts, att det ibland kan vara svårt att lämna en så fullständig deklaration. Tullmyndigheten kan därför medge undantag från skyldigheten att lämna uppgift om varas nummer eller annat, om avsevärd svårighet föreligger att lämna uppgiften (10 § TSt). Tullanstalten kan vidare medge att den tullskyldige får lämna preliminär tulldeklaration, om den tullskyldige saknar

det underlag som behövs för en slutlig deklaration och det skulle förorsaka synnerlig olägenhet att uppskjuta förtullningen (86 § TO). Preliminär deklaration får vidare lämnas, om varor som enligt tulltaxan skall taxeras gemensamt anges till förtullning vid skilda tillfällen (9 § TL). Preliminär deklaration skall så snart som möjligt följas av slutlig deklaration. Tullanstalten kan bestämma att slutlig deklaration skall lämnas inom viss tid. För att framtvunga slutlig deklaration kan vite föreläggas (87 § TO). Utöver de uppgifter som erfordras för tulltaxeringen skall i importanmälan eller tulldeklaration lämnas uppgift om införseltillstånd och andra omständigheter som behövs för att avgöra om varan får införas (84 § TO).

Tulldeklaration får även lämnas genom ombud, som är godkänt av GTS (7 § andra stycket TL). Även anställd som kan anses inta förtroendeställning hos den tullskyldige eller hos ombud kan efter tullmyndighets medgivande få lämna tulldeklaration (7 § tredje stycket TL). Om en tulldeklaration som har lämnats genom ombud innehåller oriktig uppgift, som kan föranleda att tull eller annan införselavgift undandras statsverket eller att vara införs i strid mot förbud, åligger det den tullskyldige att rätta den oriktiga uppgiften inom tre veckor från den dag deklarationen lämnades (7 § andra stycket TL). Rättelsen skall göras skriftligen (88 § TO). En garanti för att den tullskyldige skall få del av innehållet i ombudets deklaration återfinns i 8 § TSt, där det föreskrivs att ombudet utan dröjsmål skall överlämna en bestyrkt avskrift eller kopia av deklarationen till den tullskyldige. Ombud som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter detta kan enligt 73 § 3 TSt straffas med böter. En tullskyldigs underlåtenhet att rätta oriktig uppgift i tulldeklaration som lämnats genom ombud bestraffas i första hand enligt VSL och i andra hand enligt 41 § TL.

En generell skyldighet att rätta oriktig uppgift som lämnas i samband med förtullning föreskrivs i 11 § TL. Enligt lagrummet skall en tullskyldig (eller annan för vars räkning en vara införts) som upptäcker att uppgift som lämnats i tulldeklaration eller på annat sätt i samband med förtullningen inte överensstämmer med varan, anmäla detta hos tullmyndighet inom två veckor från upptäckten, om förhållandet föranlett eller kan föranleda att tull eller annan införselavgift undandras eller det föranlett att varan införts i strid mot förbud. Rättelse behöver dock inte ske, om tiden för besvär över tulltaxeringsbeslutet gått ut när förhållandet upptäcks. Underlåtenhet att fullgöra rättelseskyldigheten enligt 11 § bestraffas som tullförseelse enligt 41 § första stycket 2 TL, om VSL inte kan tillämpas.

Tulltaxering

Med ledning av de uppgifter som har lämnats i tulldeklarationen eller på annat sätt, fastställer tullmyndigheten tull och annan införselavgift för varan (*tulltaxering*). Undersökning av varan sker endast stickprovsmässigt, om inte någon särskild omständighet som t.ex. misstanke om oriktig uppgift föreligger. Tulltaxeringsbeslutet är preliminärt i de fall preliminär tulldeklaration har lämnats eller särskild utredning behövs för slutlig tulltaxering (96 § TO). Även en hemtagare som inte har avlämnat deklaration i

rätt tid kan åsättas en preliminär debitering på grundval av uppgifterna i hemtagningsanmälan.

Om ett tulltaxeringsbeslut är felaktigt skall omtulltaxering ske, om felet inte är att anse som ringa (13 § TL). Omtulltaxering kan verkställas såväl efter framställning från enskild part som på tullmyndighetens eget initiativ. Fråga om omtulltaxering får inte väckas, om besvär har anförts över tulltaxeringsbeslutet eller om besvärstiden har gått ut. Även om en framställning från en tullskyldig har betecknats som besvär, men tullmyndigheten finner att taxeringen borde ha fastställts i enlighet med yrkande som har framställts av den tullskyldige, får omtulltaxering ske under förutsättning att den tullskyldige inte har någon invändning häremot. Fråga om omtulltaxering avgörs av den tullanstalt som har meddelat tulltaxeringsbeslutet.

Eftertulltaxering skall ske under förutsättning att den tullskyldige i deklaration eller på annat sätt har lämnat oriktig uppgift till ledning för tulltaxeringen eller underlåter att lämna uppgift som det ålegat honom att lämna och detta föranlett att tull och annan införselavgift inte fastställts eller fastställts till för lågt belopp (14 § TL). Eftertulltaxering får dock inte ske, om det belopp som den tullskyldige skulle ha att erlagga är ringa eller om det med hänsyn till omständigheterna framstår som uppenbart oskäligt att eftertulltaxering sker. Eftertulltaxering får normalt inte ske senare än fem år från den dag varan angavs till förtullning (15 § TL). Särskilda bestämmelser gäller om den tullskyldige har avlidit eller om åtal har väckts mot honom för brott enligt VSL.

På tull eller annan införselavgift som skall betalas på grund av omtulltaxering eller eftertulltaxering utgår ränta (20 § första stycket TL).

Om tull eller annan införselavgift inte kan beräknas tillförlitligt vid tulltaxering, omtulltaxering eller eftertulltaxering fastställs avgiften efter skälig grund (16 § TL). Så kan ske bl. a. då slutlig deklaration inte inges inom föreskriven tid i fall då preliminär deklaration har lämnats (87 § TO).

Uppbörd

Tull och annan införselavgift skall betalas till tullverket inom 15 dagar från tulltaxeringsbeslutet (17 § TL). Importör som har fått tillstånd av GTS att betala avgifterna enligt särskild tullräkning, s. k. kreditimportör, får dock erlagga betalning senare, eller inom 15 dagar från den dag räkningen utställts (247 § TO). Varan får lämnas ut till honom, innan avgifterna har erlagts. Hemtagare skall vara registrerad som kreditimportör (148 § andra stycket TO). Ombud som får lämna tulldeklaration kan åta sig betalningsskyldighet för tullräkning (18 § tredje stycket TL). Betalar inte ombudet inom föreskriven tid, skall den tullskyldige betala räkningen inom 15 dagar från den dag han fått meddelande därom (255 § TO).

När tull och införselavgifter inte har erlagts inom föreskriven tid utgår restavgift (21 § första stycket TL). Förfallet belopp jämte restavgift indrivs av kronofogdemyndigheten på begäran av tullmyndighet (21 § andra och tredje styckena TL). Har säkerhet ställts för avgifterna eller utgör varan

Prop. 1985/86: 41 säkerhet – det gör den så länge den står under tullverkets överinseende (19 § TL) – kan avgifterna jämte eventuell ränta tas ut av säkerheten. Skall beloppet tas ut av varan, försäljs den i regel genom tullmyndighetens försorg på offentlig auktion, s. k. tullauktion (13–15 §§ TSt).

Straffrättsliga sanktioner

De centrala straffbestämmelserna för överträdelse av föreskrifter om in- eller utförsel av varor finns i VSL. Straffbestämmelser finns dessutom i TL och TSt samt i vissa av de speciella författningar, som reglerar import och export av varor. I brottsbalken finns dessutom en förverkanderegler som kan vara tillämplig vid överträdelse av tullförfattningarna.

Varusmuggningslagen

VSL:s straffbestämmelser omfattar såväl in- och utförsel i strid mot förbud som undandragande av tull, annan skatt eller avgift i samband med in- och utförsel av varor. Lämnas oriktiga uppgifter till ledning för tulltaxering med resultat att t.ex. mervärdeskatt påförs med för lågt belopp skall förfarandet bedömas enligt VSL. Motsvarande förfarande vid den inrikes varubeskattningen faller däremot under skattebrottslagen (1971:69, SkBL). Gränsdragningen mellan VSL och SkBL har lösts genom att det i 1 § sista stycket SkBL har föreskrivits att lagen inte skall tillämpas, om skatten eller avgiften fastställs eller uppbärs i den ordning som gäller för tull.

De centrala brottet varusmuggling i 1 § VSL omfattar två alternativa förfaranden. Där föreskrivs i första stycket straff för den som för in varor till riket eller för ut varor därifrån utan att ge det till kända för vederbörlig myndighet och i andra stycket straff för den som lämnar oriktig uppgift i tulldeklaration eller på annat sätt vilseleder i samband med tullbehandling av gods. Brottsförutsättningarna i övrigt är att tull eller annan allmän avgift undandras statsverket eller att in- eller utförseln sker i strid mot förbud.

Vad som menas med in- eller utförsel har inte närmare definierats i VSL eller tullagstiftningen. Huvudregeln är att införsel anses ha skett när godset förts in till eller ut från tullområdet (land- och sjöterritoriet). Regeln måste dock modifieras med hänsyn till att tullmyndigheten, hos vilken varan skall anmälas, inte alltid finns precis vid tullområdets gräns.

Det tillkännagivande av in- eller utförsel av vara som avses i 1 § VSL kan vara helt formlost men måste vara riktigt och fullständigt (prop. 1960: 115 s. 60). Tillkännagivandet kan ske genom att föreskriven anmälan lämnas till en tullmyndighet, men även exempelvis genom att uppgift om godset lämnas på adresskortet till ett postpaket (Jungefors–Walberg, Smugglingslagstiftningen s. 72).

Varusmugglingen föreligger oavsett om den avgift som är i fråga skall betalas till en tullmyndighet eller till annan myndighet. Avgiftsplikt skall emellertid föreligga i det enskilda fallet. Det är således inte tillräckligt, att godset tillhör ett avgiftspliktigt varuslag.

På samma sätt krävs för straff vid in- eller utförsel i strid mot förbud att sådant förbud gäller i det särskilda fallet.

Under uttrycket tullbehandling i 1 § andra stycket, där vilseledande i samband med tullbehandling straffbeläggs, ingår varje åtgärd, som tullverket har att vidta med godset, innan det definitivt frigjorts från tullverkets befattning (prop. 1960: 115 s.105).

På den subjektiva sidan krävs uppsåt. Eventuellt uppsåt är tillräckligt.

Straffskalan för varusmuggling av normal svårhetsgrad innefattar böter eller fängelse i högst två år. Om varusmuggling, som är hänförlig till 1 § första stycket (underlåtenhet att ge in- eller utförsel tillkänna), med hänsyn till godsets värde och övriga omständigheter är att anse som ringa är dock straffet enligt 2 § endast böter högst ettusen kr. För grov varusmuggling är straffet enligt 3 § fängelse lägst sex månader och högst sex år eller, om smugglingen gällt narkotika, lägst två och högst tio år. Vid bedömande om brottet är grovt skall särskilt beaktas om det förövats yrkesmässigt eller avsett gods av betydande myckenhet eller värde eller om gärningen eljest varit av farlig art.

Enligt 4 § skall vissa uppsåtliga förfaranden, som inte faller in under den allmänna brottsbeskrivningen i 1 §, anses som varusmuggling.

I första punkten av 4 § straffbeläggs vissa förfaranden med gods som i föreskriven ordning redan anmälts hos tullmyndighet. Det är här fråga om oförtullat eller obeskattat gods eller restitutionsgods eller gods som är underkastat in- eller utförsel förbud. Med restitutionsgods menas gods för vilket ifrågasätts återbetalning av eller befrielse från tull eller annan allmän avgift. Det straffbara handlandet består i att någon förfogar över godset och därigenom föranleder att tull eller annan allmän avgift undandras statsverket eller att godset i strid mot införsel förbud kommer ut i den fria rörelsen eller utförs i strid mot förbud. Under denna punkt faller exempelvis att någon obehörigen för bort oförtullade varor från tulllager eller tullupplag eller att obeskattade proviantvaror, som förvaras på provianteringslager eller har tagits ombord på fartyg, olovligen förbrukas.

I andra punkten straffbeläggs att någon, som har fått tullfrihet eller tullnedsättning för infört gods under viss stadgad förutsättning, förfogar över godset i strid mot vad som förutsatts. Fall av sådant förfogande är ibland hänförliga under huvudstadgandet i 1 §. Om den som har fört in en vara uppsåtligen har lämnat oriktig uppgift vid tullbehandlingen om det ändamål varan är avsedd att användas för och därigenom utverkat tullfrihet eller tullnedsättning, skall han straffas för varusmuggling enligt 1 § andra stycket. Men förelåg inte uppsåtet, när uppgiften lämnades till tullmyndigheten eller kan sådant uppsåt inte visas, blir ett förfogande över varan i strid mot förutsättningen att bedöma enligt 4 § andra punkten. Ett annat fall, där detta stadgande är tillämpligt, är då en resande, som har fört in en bil och därvid erhållit temporär tullfrihet enligt 44 § 1 TK, sedermera överlåter bilen utan att anmäla det till tullmyndigheten. Om förvärvaren i ett sådant fall inser att fordonet förts in med temporär tullfrihet, kan han dömas för medhjälp till det olovliga förfogandet.

I tredje punkten avses förfoganden över varor, som är föremål för import- eller exportreglering. I samband med att licens beviljas för sådan

vara kan licensmyndigheten föreskriva vissa villkor exempelvis rörande varans användning. Ett förfogande över varan i strid mot sådant villkor faller under tredje punkten.

I fjärde punkten straffbeläggs det fallet att någon vilseleder myndighet, som har att pröva ansökan om tillstånd att införa eller utföra vara, angående ändamålet med tillståndet och därigenom föranleder att varan införs eller utförs i strid mot förbud. I dessa fall föreligger en formellt riktig licens, men den har utfärdats under felaktiga förutsättningar.

Enligt bestämmelsen är det att anse som varusmuggling, om den som har lämnat tulldeklaration genom ombud underlåter att inom föreskriven tid rätta oriktig uppgift som förekommer i deklARATIONEN och därigenom föranleder undandragande av tull eller annan allmän avgift eller införsel i strid mot förbud. Bestämmelsen är inte i och för sig avsedd att inverka på ombudets straffrättsliga ansvar för den oriktiga uppgiften.

Varusmuggling kräver som tidigare har nämnts uppsåt. I 5 § första stycket har de förfaranden som vid uppsåt grundar ansvar för varusmuggling straffbelagts även vid grov oaktsamhet från gärningsmannens sida. Straffet är böter eller fängelse i högst två år. I ringa fall skall dock inte dömas till straff.

Försök till varusmuggling skall enligt 8 § första stycket föranleda ansvar enligt de allmänna reglerna i 23 kap. BrB. Detsamma gäller förberedelse till smuggling av narkotika och stämpling till sådan smuggling av narkotika som inte är ringa.

I 5 § andra stycket straffbeläggs vissa mot försök svarande förfaranden, när grov oaktsamhet föreligger. Fara skall ha uppkommit för att tull eller allmän avgift undandras statsverket eller att gods införs eller utförs i strid mot förbud. De förfaranden som avses är vilseledande – genom oriktig uppgift i deklARATIONEN eller på annat sätt – i samband med tullbehandling eller licensprövning samt underlåtenhet att rätta oriktig uppgift i tulldeklARATIONEN som lämnats genom ombud. Straffskalan i första stycket – böter eller fängelse i högst två år – gäller även i dessa fall liksom regeln att straff inte skall ådömas om gärningen är ringa. Den som frivilligt vidtar åtgärd, som leder till att faran undanröjs, skall inte dömas till ansvar enligt andra stycket.

Tullagen

Enligt 41 § TL bestraffas vissa fall av uppsåtlig eller oaktsam underlåtenhet att iaktta lagens föreskrifter som tullförseelse med böter. De fall som avses är underlåtenhet att lämna uppgift eller handling som enligt 7–9 §§ eller 10 § första stycket skall lämnas till ledning för förtullningen, och underlåtenhet att enligt 11 § inom föreskriven tid anmäla upptäckt av felaktighet i tulldeklARATIONEN eller annan uppgift som lämnats till ledning för förtullningen.

Den skyldighet att rätta oriktig uppgift i tulldeklARATIONEN m. m. som föreskrivs i 11 § är en annan än den som enligt 7 § andra stycket gäller för tullskyldig som har lämnat tulldeklARATIONEN genom ombud. Föreskriften i 11 § torde ha betydelse främst vid direktförtullning. Den tullskyldige måste

då grunda sina uppgifter i huvudsak på de handlingar han har fått från leverantören, eftersom uppgifterna avges innan varan har lämnats ut till honom och det av praktiska skäl inte kan begäras att han annat än i undantagsfall undersöker varan, innan han anger den till förtullning. Med hänsyn härtill och till den tidspress som råder, kan i dessa fall skiljaktigheter lätt uppkomma mellan de uppgifter som lämnas och varusändningens faktiska innehåll utan att uppsåt eller oaktsamhet kan läggas den tullskyldige till last. Leverantören kan t. ex. ha skickat en större kvantitet varor än som har beställts och fakturerats. Rättelse skall ske inom två veckor från det förhållandet upptäcktes, om det har föranlett eller kan föranleda att tull eller annan införselavgift undandras statsverket eller det föranlett att vara infört i strid mot förbud. Rättelse behöver inte göras, om felet upptäcks sedan tiden för besvär mot avgiftsbeslutet gått ut.

Ansvar för tullförseelse skall inte ådömas, om underlåtenheten är straffbelagd i VSL. Allmänt åtal för tullförseelse får väckas endast efter medgivande av tullmyndighet.

Tullstadgan

I 72–74 §§ TSt straffbeläggs vissa förseelser mot stadgans bestämmelser eller föreskrifter som meddelats med stöd av stadgan med böter. Här avses t. ex. förbrukning eller användning av oförtullad vara på tullupplag eller tullager, underlåtenhet av ombud som har lämnat deklaration för tullskyldig att lämna bestyrkt avskrift eller kopia av deklarationen till den tullskyldige och underlåtenhet av befälhavare på transportmedel att lämna föreskrivna anmälningshandlingar. På den subjektiva sidan krävs uppsåt eller oaktsamhet. I ringa fall skall enligt 75 § inte dömas till ansvar. De förfaranden som avses i bestämmelserna faller ibland även under VSL. I sådana fall tar VSL:s bestämmelser över stadgans enligt föreskrift i 75 §. I likhet med vad som gäller om tullförseelse får allmänt åtal för förseelse mot TSt väckas endast efter medgivande av tullmyndighet.

Brottsbalken

En bestämmelse om förverkande, som förtjänar särskild uppmärksamhet i detta avseende, är 36 kap. 3 a § brottsbalken (i kraft den 1 juli 1982). Enligt detta stadgande skall domstol förverka sådana företagsekonomiska vinster som uppkommit hos näringsidkare till följd av brott i deras näringsverksamhet. Bestämmelsen som är subsidiär i förhållande till andra förverkanderegler tar inte enbart sikte på direkta brottsförtjänster utan även på värdet av sådana ekonomiska fördelar som på ett mera indirekt sätt kan härledas till brottet. Hit kan räknas exempelvis besparingar i form av uteblivna kostnader av olika slag samt i vissa fall ökade vinster som har uppkommit i anledning av att gällande bestämmelser blivit åsidosatta. Om bevisningen av värdet hos de ekonomiska fördelarna inte kan eller endast med svårighet kan föras får värdet uppskattas till ett med hänsyn till omständigheterna skäligt belopp. Förverkande skall inte ske om det är obilligt. Vid bedömningen om så är fallet skall bl. a. beaktas om det finns

Prop. 1985/86: 41 anledning anta att annan betalningsskyldighet som svarar mot fördelarna av brottet kommer att åläggas näringsidkaren eller annars fullgörs av denne.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1960:418) om straff för varusmuggling

dels att rubriken närmast före 24 § skall utgå.

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 23 a §, samt närmast före 23 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Om åtal och talan om förverkande

23 a §

Åtal för brott som avses i 1, 2, 4 eller 5 § får väckas endast när det finns särskilda skäl, om påföljden för brottet kan väntas bli böter med visst högsta belopp eller högst sextio dagsböter, och gärningen kan föranleda påföring av tulltillägg enligt 40 a § tullagen (1973:670) eller en sådan särskild avgift som avses i 3 § lagen (1975:85) med bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor. Vad som sägs i första stycket gäller även talan om förverkande enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1986.

Förslag till

Lag om ändring i tullagen (1973: 670)

Härigenom föreskrivs i fråga om tullagen (1973: 670)¹
dels att 40, 40 a–40 d, 44, 45 och 48–50 §§ skall ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 39 § skall lyda "Tullskyldighet i särskilda fall".

dels att i lagen skall införas sju nya paragrafer, 40 c–40 k §§ samt närmast före 40 a § en ny rubrik av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*40²

Om någon infört eller låtit införa en vara utan att den angetts till förtullning eller anmälts för behandling som avses i 2 § tredje stycket eller 3 § andra stycket, är han skyldig att betala den tull och annan införselavgift som skulle ha utgått om varan förtullats vid införseln. Detsamma gäller den som i samband med införsel av en vara i övrigt vidtagit sådan åtgärd att risk uppkommit för att varan skulle undgå förtullning.

Den som förfogat över en oförtullad vara som avses i 2 § tredje stycket i strid mot föreskriven inskränkning i förfoganderätten är skyldig att betala den tull och annan införselavgift som därigenom undandragits eller kunnat undandras. Den som förfogat över en förtullad vara i strid mot föreskriven förutsättning för befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av tull eller annan införselavgift får inte åtnjuta förmånen.

Om särskilda skäl föreligger kan generaltullstyrelsen medge nedsättning av eller befrielse från tullen eller avgiften.

Om särskilda skäl föreligger kan generaltullstyrelsen medge nedsättning av eller befrielse från tullen eller avgiften *eller medge befrielse från tullskyldighet för varor som blir föremål för behandling enligt 2 § tredje stycket.*

Frågor om tullskyldighet enligt denna paragraf får inte prövas senare än fem år efter utgången av den månad, under vilken varan infördes eller det olovliga förfogandet ägde rum. Dock skall vad i 15 § föreskrivits om tider för prövning av eftertulltaxering i särskilda fall tillämpas på motsvarande sätt.

Tulltillägg, förseningsavgift, straff och vite40 a §³

Har den som tagit hand om vara efter medgivande enligt 3 § andra stycket underlåtit att inom föreskriven tid lämna tulldeklaration, på-

Har den som är tullskyldig och skyldig att lämna tulldeklaration, i en tulldeklaration eller ett annat dokument som avgetts till ledning

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 39 § 1974: 982.

² Senaste lydelse 1984: 940.

³ Senaste lydelse 1974: 982.

föres honom förseningsavgift med 100 kronor.

Har i fall som avses i första stycket den tullskyldige anmanats att lämna tulldeklaration inom viss tid men icke efterkommit anmaningen, bestämmes förseningsavgiften till 200 kronor.

I fråga om förseningsavgift gäller bestämmelserna i 17–19 §§ samt 21 § andra stycket och 22 § i tillämpliga delar.

för fastställande av tull eller annan införselavgift, lämnat en uppgift som befinns vara oriktig, skall han påföras en särskild avgift (tulltillägg). Tulltillägget är tjugo procent av den tull och annan införselavgift som inte skulle ha påförts om den oriktiga uppgiften godtagits. Detsamma gäller om den tullskyldige skriftligen har lämnat en sådan uppgift i omtulltaxerings- eller besvärssärende avseende fastställande av tull eller annan införselavgift.

Har avvikelse från tulldeklaration skett med stöd av 16 § skall den tullskyldige påföras tulltillägg. Tulltillägget är tjugo procent av den tull och annan införselavgift som till följd av uppskattningen påförs den tullskyldige utöver vad som annars skulle ha påförts honom. Till den del uppskattningen innefattar rättelse av en oriktig uppgift från den tullskyldige påförs dock tulltillägg enligt första stycket.

Om den som är tullskyldig enligt 40 § rätteligen skulle ha lämnat tulldeklaration till ledning för fastställande av tull eller annan införselavgift skall han påföras tulltillägg. Tulltillägget är tjugo procent av den tull och annan införselavgift som påförs eller, vid förfogande enligt 40 § andra stycket andra meningen, tjugo procent av den tullförmån som den tullskyldige går miste om.

40b §⁴

Fråga om förseningsavgift prövas av tullmyndigheten. Innan beslut fattas om påföring av förseningsavgift, skall den tullskyldige beredas tillfälle att yttra sig, om ej hinder möter däremot.

Förseningsavgift får helt efterges, om underlåtenheten kan anses ursäktlig eller ringa. Sådan avgift får även nedsättas.

Vid tillämpning av 40 a § ansvarar den som är tullskyldig för handlingar och underlåtenhet av hans ombud. Tulldeklaration eller annat dokument som lämnats för en tullskyldig som är juridisk person skall anses ha lämnats av den tullskyldige, om det inte var uppenbart att uppgiftslämnaren saknade behörighet att företräda den tullskyldige.

⁴ Senaste lydelse 1974: 982.

40 c §⁵

Om en vara eller dess värde blir föremål för förverkande enligt lagen (1960:418) om straff för varusmuggling, utgår inte tull eller annan införselavgift för varan till den del varan eller dess värde förverkas. Ett tidigare meddelat beslut om tull eller annan införselavgift skall upphävas eller ändras, sedan dom eller beslut som innefattar förverkande vunnit lagkraft.

Tulltillägg påförs inte i samband med rättelse av en felräkning eller felskrivning, som uppenbart framgår av tulldeklaration eller annat dokument som lämnats till ledning för tulltaxeringen.

Tulltillägg påförs inte heller i den mån avvikelsen avser bedömning av ett yrkande, såsom fråga om yrkad förmånsbehandling, anspråk på tullbefrielse eller tullnedsättning, eller fråga om skäligheten av en uppskattning eller värdering, och avvikelsen inte gäller uppgift i sak.

Har en tullskyldig frivilligt rättat en oriktig uppgift eller anmält förhållande som avses i 40 § första eller andra stycket påförs inte tulltillägg.

40 d §⁶

Frågor om tullskyldighet enligt 40 § får inte prövas senare än fem år efter utgången av den månad, under vilken varan infördes eller det olovliga förfogandet ägde rum. Dock skall vad i 15 § föreskrivits om tider för prövning av eftertulltaxering i särskilda fall tillämpas på motsvarande sätt.

Har den som tagit hand om en vara efter medgivande enligt 3 § andra stycket inte kommit in med tulldeklaration vid den tidpunkt då deklarationen senast skulle ha lämnats, påförs han en särskild avgift (förseningsavgift).

Förseningsavgiften är 100 kronor. Avgiften är dock 200 kronor om den tullskyldige anmodats att lämna tulldeklaration men inte fullgjort skyldigheten inom den tid som föreskrivits.

40 e §

Tulltillägg och förseningsavgift får helt eller delvis efterges om felaktigheten eller underlåtenheten kan antas ha ett sådant samband med den tullskyldiges ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller därmed jämförligt förhållande att den kan anses ursäktlig. Detsamma gäller om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig med hänsyn till den oriktiga uppgiftens beskaffenhet eller annan sär-

⁵ Senaste lydelse 1984: 940.

⁶ Senaste lydelse 1984: 940.

skild omständighet, som rör annat än vad som sägs i första meningen.

Tulltillägg får helt efterges även när det belopp som kunde ha undandragits genom felaktigheten eller underlåtenheten är att anse som ringa.

40 f §

Om en vara eller dess värde blir föremål för förverkande enligt lagen (1960:418) om straff för varusmuggling, tas inte tull, annan införselavgift för varan eller tulltilllägg ut till den del varan eller dess värde förverkas. Ett tidigare meddelat beslut om tull, annan införselavgift eller tulltilllägg skall upphävas eller ändras, sedan dom eller beslut som innefattar förverkande vunnit laga kraft.

40 g §

Frågor om tulltilllägg och förseningsavgift prövas av tullmyndigheten. Kammarrätten prövar dock, på talan av det allmänna ombudet, frågor om tulltilllägg på grund av oriktiga uppgifter i mål om tull eller annan införselavgift. Sådan talan får föras om den oriktiga uppgiften inte har godtagits efter prövning i sak eller inte har prövats i målet. Talan skall väckas inom ett år från utgången av den månad då domen eller det slutliga beslutet i målet har vunnit laga kraft.

Den tullskyldiges yrkande i fråga om tulltilllägg eller förseningsavgift skall utan hinder av vad som annars gäller om besvär prövas, om beslutet om den tull eller annan införselavgift som den särskilda avgiften avser inte har vunnit laga kraft. Detsamma gäller om det allmänna ombudet framställt ett sådant yrkande till förmån för den tullskyldige. Om yrkandet framställs först i domstol, kan domstolen förordna att målet om tulltilllägg eller förseningsavgift skall tas upp och vidare handläggas av tullmyndigheten.

Innan beslut fattas om påföring av tulltillägg eller förseningsavgift skall den tullskyldige om möjligt beredas tillfälle att yttra sig.

40 h §

Bestämmelserna om eftergift skall beaktas även om yrkande om detta inte har framställts, i den mån det föranleds av vad som har förekommit i ärendet eller målet om tulltillägg eller förseningsavgift.

Om tull eller annan införselavgift sätts ned, skall också vidtas den ändring i beslutet om tulltillägg som nedsättningen kan föranleda.

40 i §

Tulltillägg under femtio kronor påförs inte. Öretal som uppkommer vid beräkningen bortfaller.

Tulltillägg tillfaller staten.

40 j §

Om betalningsskyldighet för tull eller annan införselavgift inte längre kan åläggas får tullmyndigheten inte påföra tulltillägg på beloppet.

40 k §

I fråga om tulltillägg och förseningsavgift tillämpas 17–19 §§ samt 21 § och 22 § första och fjärde styckena.

44 §⁷

Talan mot beslut, som annan tullmyndighet än generaltullstyrelsen meddelat enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser, föres hos generaltullstyrelsen genom besvär.

Avser besvärerna fastställelse av tull, annan införselavgift, ränta, restavgift eller förseningsavgift, skall besvärshandlingen ha kommit in inom sex månader från den dag då beslutet meddelades. Sker om-

Beslut, som någon annan tullmyndighet än generaltullstyrelsen har meddelat enligt denna lag eller enligt andra bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen, får överklagas hos generaltullstyrelsen genom besvär.

Avser besvärerna fastställelse av tull, annan införselavgift, ränta, restavgift, tulltillägg eller förseningsavgift, skall besvärshandlingen ha kommit in inom sex månader från den dag då beslutet medde-

tulltaxering gäller dock att besvärshandlingen skall ha kommit in inom sex månader från den dag då tulltaxeringsbeslutet meddelades eller, om besvärstiden blir längre därigenom, inom två månader från den dag då omtulltaxeringsbeslutet meddelades.

lades eller, i fall då omtulltaxering skett, inom två månader från den dag då omtulltaxeringsbeslutet meddelades, om besvärstiden därigenom blir längre.

45 §⁸

Talan mot generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser föres hos kammarrätt genom besvär, när talan avser fråga om

1. fastställelse av tull eller annan införselavgift och prövningen ej gäller sådant beslut om befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av avgift som meddelats med stöd av regeringens bemyndigande,

2. temporär tullfrihet,

3. restitution av tull eller annan införselavgift,

4. varucertifikat enligt protokoll 3 till Sveriges avtal med Europeiska ekonomiska gemenskapen eller bilaga B del 1 till konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen,

5. inskränkning i rätten att förfoga över vara,

6. förhandsbesked,

8. ränta, restavgift eller förseningsavgift,

9. kostnad som avses i 30 § andra stycket eller 37 §,

10. föreläggande samt

11. utdömande av vite.

Har generaltullstyrelsen avvisat ansökan om förhandsbesked eller återkallat lämnat förhandsbesked eller meddelat beslut som avses i 33 § tredje stycket, får talan mot beslutet ej föras. I övrigt föres talan mot generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser hos regeringen genom besvär.

Generalstullstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt andra bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen får överklagas hos kammarrätt genom besvär, när det är fråga om

1. fastställelse av tull eller annan införselavgift och prövningen ej gäller sådant beslut om befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av avgift som meddelats med stöd av regeringens bemyndigande,

2. temporär tullfrihet,

3. restitution av tull eller annan införselavgift,

4. varucertifikat enligt protokoll 3 till Sveriges avtal med Europeiska ekonomiska gemenskapen eller bilaga B del 1 till konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen,

5. inskränkning i rätten att förfoga över vara,

6. förhandsbesked,

7. ränta eller restavgift,

8. tulltillägg eller förseningsavgift,

9. kostnad som avses i 30 § andra stycket eller 37 §,

10. föreläggande samt

11. utdömande av vite.

⁸ Senaste lydelse 1984: 940.

48 §

Tullskyldig får anföra besvär i särskild ordning om

1. tull eller annan införselavgift felaktigt fastställts mer än en gång för viss vara,

2. han, till följd av underlåtenhet att lämna tulldeklaration eller infor-
drad uppgift, felaktighet i tulldeklaration eller annan uppgift som han
lämnat eller i uppgift som legat till grund för sådan deklaration eller
uppgift, fått tull eller annan införselavgift fastställd till belopp som väsent-
ligt avviker från vad som rätteligen bort fastställas,

3. han i annat fall kan åberopa omständighet eller bevis som bort föran-
leda att tull eller annan införselavgift skulle ha fastställts till belopp som
väsentligt avviker från det som fastställts.

Besvär enligt första stycket 2 eller 3 får upptagas till prövning endast om
besvären kan grundas på omständighet eller bevis, varom kännedom sak-
nats när avgiften faststälts, och det framstår som ursäktligt att den som
söker rättelse icke i annan ordning åberopat omständigheten eller beviset
för att få rättelse.

Besvär som avses i denna paragraf får anföras senast fem år efter den
dag då beslut om fastställelse meddelades.

Allmänt ombud får i fall som avses i denna paragraf anföra besvär till
den tullskyldiges förmån.

*Bestämmelserna i denna para-
graf tillämpas även för beslut i frå-
ga om tulltillägg och förseningsav-
gift.*

49 §

Besvär som anförts i särskild ordning över beslut av annan tullmyn-
dighet än generaltullstyrelsen prövas av styrelsen.

Är *tulltaxeringen, omtulltaxe-
ringen eller eftertulltaxeringen*
föremål för prövning av *kammarrätt*
eller har den avgjorts av gene-
raltullstyrelsen genom beslut som
vunnit laga kraft, ankommer det på
kammarrätt att pröva målet. Har
*tulltaxeringen, omtulltaxeringen el-
ler eftertulltaxeringen* prövats av
kammarrätt eller regeringsrätten
skall målet prövas av regeringsrät-
ten.

Regeringsrätten och *kammarrätt*
kan, om besvär som anförts i sär-
skild ordning *finns böra upptagas*
till prövning, förordna att målet
skall upptagas och vidare handlägg-
gas av generaltullstyrelsen.

Är *fråga om fastställelse av tull*
eller annan införselavgift eller om
*påföring av tulltillägg eller förse-
ningsavgift* föremål för prövning av
kammarrätten eller har *frågan* av-
gjorts av generaltullstyrelsen ge-
nom beslut som har vunnit laga
kraft, ankommer det på *kammarrät-
ten* att pröva målet. Har *frågan*
prövats av *kammarrätten* eller av
regeringsrätten skall målet prövas
av regeringsrätten.

Regeringsrätten och *kammarrät-
ten får*, om besvär som anförts i
särskild ordning *skall tas upp* till
prövning, förordna att målet skall
vidare handläggas av generaltull-
styrelsen.

50 §⁹

Till omedelbar efterrättelse länder beslut enligt 12–16 §§ och beslut om förseningsavgift enligt 40 a § samt i övrigt tullmyndighets beslut, som meddelas enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade bestämmelser och som *ej* innebär att målet eller ärendet *avgöres*.

Till omedelbar efterrättelse länder beslut enligt 12–16 §§ och beslut om *tulltillägg* och förseningsavgift samt i övrigt tullmyndighets beslut, som meddelas enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade bestämmelser och som *inte* innebär att målet eller ärendet *avgörs*.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 1986.

2. De nya bestämmelserna i 40 a – 40 k §§ gäller inte i fråga om handling eller underlåtenhet före ikraftträdandet.

⁹ Senaste lydelse 1984: 940.

Närvarande: justitierådet Knutsson, f. d. justitierådet Sterzel, regeringsrådet Tottie.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 3 oktober 1985 har regeringen på hemställan av statsrådet Feldt beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling,
2. lag om ändring i tullagen (1973: 670).

Förslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Lars Nordin.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*.

Förslaget till lag om ändring i lagen om straff för varusmuggling

Den föreslagna åtalsbegränsningsregeln i 23 a § har inte, såsom i skattebrottslagen, kunnat anknytas till vissa brottsbeskrivningar i lagen. Som kriterium för att avgränsa bestämmelsens tillämpningsområde har i stället valts den påföljd som "kan väntas". Enligt formuleringen förutsätts alltså åklagaren göra en prognos rörande utfallet av en ansvarstalan. Detta kan knappast vara meningen. I vissa lägen skulle prognosen sålunda få bygga på uppenbart orealistiska förutsättningar, såsom då det är fråga om flera brott vilka vid en lagföring skulle behandlas gemensamt. Vad som avses torde snarare vara att brottet skall vara av sådan svårhetsgrad att det enligt åklagarens bedömande förskyller ett strängare straff än sextio dagsböter. Även om regeln formuleras om för att ge klarare uttryck åt denna tanke ger den emellertid anledning till vissa betänkligheter. Lagrådet vill därför ifrågasätta om det inte vore lämpligt att behandla brottets svårhetsgrad som en faktor att ta i beaktande när det gäller att avgöra om det finns särskilda skäl att väcka åtal. Ett argument för en sådan ordning är att det synes naturligt att ställa mindre krav på styrkan hos de särskilda skäl som talar för åtal i fall då brottets straffvärde ligger nära den angivna gränsen än då det är fråga om ett brott som i och för sig är bagatellartat. Väljs den här antydda uppläggningsregeln av åtalsregeln bör den omständigheten att brottet framstår som så allvarligt att det typiskt sett förskyller strängare straff än sextio dagsböter betraktas som ett sådant särskilt skäl vilket motiverar åtal.

Det torde i vissa fall kunna komma i fråga att påföra tulltillägg för en gärning som vid ett straffrättsligt bedömande skulle vara att beteckna som försök till varusmuggling. Åtalsbegränsningsregeln bör med hänsyn härtill omfatta även försöksbrott.

De skäl som talar för att åtalsbegränsningsregeln skall tillämpas också vid en fristående talan om förverkande gör sig knappast gällande vid sådant förverkande som avses i 10 §. Den i förslagets andra stycket upp-

tagna regeln om förverkande synes därför böra begränsas till förverkande enligt 9 §. En så utformad regel kommer självfallet också att omfatta förverkande som sker enligt 9 § men med stöd av 12 § begränsas till en del av egendomens värde.

Beaktas nu avförda synpunkter kan paragrafen ges följande utformning:

”Åtal för varusmuggling eller försök därtill eller för brott som avses i 5 § får väckas endast när det med hänsyn till brottets allvarliga art eller eljest finns särskilda skäl till det, om gärningen kan föranleda påföring av tulltillägg enligt 40 a § tullagen (1973: 670) eller en sådan särskild avgift som avses i 3 § lagen (1975: 85) med bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor.

Vad som sägs i första stycket gäller även talan om förverkande enligt 9 §.”

Förslaget till lag om ändring i tullagen

40 a–40 k §§

Dessa paragrafer har såväl innehållsmässigt som språkligt utformats i nära anslutning till vad som på andra håll inom skatteområdet gäller för motsvarande tillägg och avgifter. Fördelarna härmed är uppnebara. Genom att bestämmelserna om tulltillägg kommer att i huvudsak gälla endast för den kommersiella importen får dock regelsystemet en faktisk begränsning som gör att tillämpningsområdet för vissa av reglerna blir mindre och den vägledning som kan hämtas från praxis på andra områden i motsvarande mån begränsad. Sålunda torde eftergift av tulltillägg på grund av den tullskyldiges ålder kunna komma till användning bara i rena undantagsfall. Från låg ålder torde i praktiken kunna bortses och såvitt avser hög ålder krävs i praxis för eftergift på inkomst- och förmögenhetstaxeringens område att den skattskyldige inte är att beteckna som ekonomiskt aktiv, dvs. han får vid sidan av pension ej uppbära någon mer betydande inkomst av förvärvsarbete (RÅ 82 1: 30). Fördelarna med en så långt möjligt enhetlig ordning i fråga om tillägg och avgifter gör emellertid att lagrådet avstår från att föreslå sådana smärre ändringar och justeringar som annars varit befogade.

Viktigt är dock att avvikelser från vad som eljest är föreskrivet görs endast när så finnes sakligt motiverat med hänsyn till de särskilda förhållandena på tullområdet. För att undvika missförstånd synes sålunda den i mervärdeskattelagen (64 f § fjärde stycket), lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter (7 kap. 6 § tredje stycket) och taxeringslagen (116 l § första stycket) intagna bestämmelsen att särskild avgift inte får påföras sedan den skattskyldige avlidit böra erhålla sin motsvarighet i tullagen, förslagsvis som ett nytt tredje stycke i 40 e §. Det kan vidare ifrågasättas om man inte kan undvara den i 40 j § intagna bestämmelsen, som överensstämmer med 46 § lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare men saknar motsvarighet på andra håll.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 24 oktober 1985.

Närvarande: statsrådet I. Carlsson ordförande, och statsråden Lundkvist, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Bodström, Göransson, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hulterström, Lindqvist

Föredragande: statsrådet Johansson

Proposition om tulltillägg

1 Anmälan av lagrådsyttrande

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande¹ över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling
2. lag om ändring i tullagen (1973: 670).

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

Jag godtar vad lagrådet uttalat i fråga om förslaget till lag om ändring i lagen om straff för varusmuggling och föreslår att paragrafen ges den lydelse lagrådet har förordat.

Jag delar också lagrådets mening att det i tullagen bör finnas en bestämmelse om att sanktionsavgift inte får påföras, sedan den person som skulle ha påförts avgiften avlidit. En sådan bestämmelse kan lämpligen, såsom lagrådet anført, tas in som ett nytt tredje stycke i 40 e §. Den i 40 j § intagna bestämmelsen anser jag bör ingå i lagförslaget.

2 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta de av lagrådet granskade lagförslagen med vidtagna ändringar.

3 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

¹ Beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde den 3 oktober 1985.

	Sid.
Proposition	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	
1 lag om ändring i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling	3
2 lag om ändring i tullagen (1973: 670)	4
Protokoll vid regeringssammanträde den 3 oktober 1985	12
1 Inledning	12
2 Allmänna överväganden	14
2.1 Reformbehovet	14
2.2 Vem skall påföras tulltillägg	19
2.3 Underlåtenhet att ange en vara till förtullning och oriktig upp- gift i tulldeklaration m. m. skall medföra tulltillägg	23
2.4 Oriktig uppgift	26
2.5 Tulltilläggets storlek	29
2.6 Beslutande myndighet	29
2.7 Tulltillägg i förhållande till förverkande	30
2.8 Åtalsbegränsning m. m.	31
2.9 Övriga frågor	34
3 Upprättade lagförslag	35
4 Specialmotivering	35
4.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling	35
4.2 Förslaget till lag om ändring i tullagen (1973: 670)	36
5 Hemställan	42
6 Beslut	42
Bilaga 1 Sammanfattning av varusmuggningsutredningens förslag (SOU 1976: 37)	43
Bilaga 2 Generaltullstyrelsens förslag	59
Bilaga 3 Sammanställning av remissyttrandena över generaltull- styrelsens förslag till tulltillägg	68
Bilaga 4 Tullprocedurer och straffrättsliga sanktioner	73
Bilaga 5 Förslag till lag om ändring i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling	85
Förslag till lag om ändring i tullagen (1973: 670)	86
Utdrag ur lagrådets protokoll den 14 oktober 1985	94
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 24 oktober 1985	96

